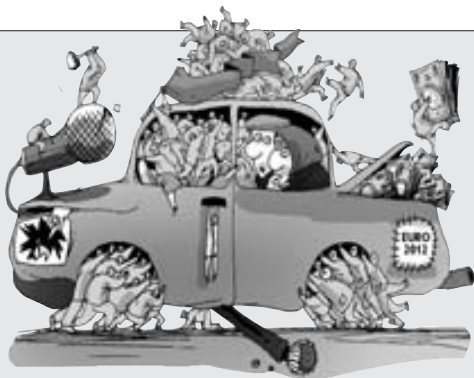

Баланс тижня

Гроші з розуму

► СТОР. 9

Село

Не все те яблуко, що блищить

► СТОР. 12, 21

До 70-річчя утворення Волинської області

На перехресті європейських шляхів

► СТОР. 24—25

№ 232 (4732)

ВІВТОРОК, 8 ГРУДНЯ 2009 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР

Стояли в черзі 30 років

Ключі від 37 квартир, споруджених у рамках проекту «Соціальне житло», отримали мешканці Маріуполя. Це місто першим в області реалізувало згадану програму. Будинок, в який в'їхали новосели, був закладений двадцять років тому, але добудований лише зараз. Не менш солідним виявився стаж перебування на черзі для деяких мешканців: до 32 років! Серед інших квартири отримали «чорнобильці», мешканці ветхих будинків, учителі. Сім квартир мають статус службових.

За словами народного депутата України Наталії Королевської, яка взяла участь в урочистостях із нагоди новосілля, всього мешканці області отримують 500 соціальних квартир. Програму продовжать і наступного року. В області в проекті задіяно 11 будинків, які заплановано здати до кінця грудня, повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.

Стартують клінічні дослідження ліків

Учора в Києві оголошено про початок клінічних досліджень препарату, який, за твердженням його автора, здатний лікувати «найнебезпечніші форми раку». Презентував його розробник цих ліків — доктор хімічних наук, директор протиракового інституту у Відні Василь Новицький. «Препарат широко застосовують для лікування ракових захворювань у всьому світі, — повідомив пан Новицький. — Він діє на всі ракові клітини, навіть на ті, що були резистентними до інших ліків. Він регенерує імунну систему, тобто допомагає імунітету виявляти ракові клітини». В Україні цей препарат ще не продають.

Грають журналісти

Футзал. Учора в нашому редакції йшло м'яч у спортзалі стартував VIII турнір команд журналістів «Кубок «Голосу України». В стартовому матчі першого ігрового дня зустрілися колективи газети «Спорт-експрес в Україні» та інформаційного відділу ФК «Динамо» (Київ). Результат поєдинку — 6:2 на користь динамівців. Турнір триватиме до п'ятниці.

Закопано мільйони, а трамвай і нині там

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

«Тихше їдеш — далі будеш». Ця народна мудрість, здається, аж ніяк не виправдала себе у випадку з реконструкцією столичного швидкісного трамваю. Уже багато років тут перманентно ведуть роботи, закопано мільйони гривень платників податків, а віз і нині там. І це незважаючи на неодноразові заяви столичних чиновників про якнай-

ближчий запуск проекту. Зокрема, ще днями заступник столичного градоначальника Денис Басс запевнив, що трамвай пустять до нового року. Щоправда, чиновник не уточнив, до якого саме нового року. Утім, якщо трамвай колись-таки піде, це ще не означає, що пересуватися на ньому буде безпечно.

► СТОР. 9

ПОДІЇ

Американський і турецький посли вручили вірчі грамоти

Посол США в Україні Джон Теффт і посол Туреччини в Україні Ахмет Бюлент Мерич вручили вірчі грамоти Президентів України Вікторів Ющенку.

При цьому Джон Теффт висловився за більш плідне співробітництво й будівництво стратегічного партнерства між Україною та США. Він говорив українською мовою, і Віктор Ющенко сказав: «У вас чудова українська мова», на що дипломат скромно відповів: «Це майже всі слова, які я знаю», — повідомляє Інтерфакс—Україна. У свою чергу, посол Туреччини

Мерич відзначив, що Україна входить до списку пріоритетних держав, з якими Туреччина розвиває відносини.

Новий рік — без петард?

Щороку під час новорічно-різдвяних свят в Івано-Франківську траплялися випадки каліцтва від вибухів петард та феєрверків. За повідомленням прес-служби міськвиконкому, цього року для запобігання нещасним випадкам в Івано-Франківську на період новорічних і різдвяних свят заборонено продавати петарди та інші вибухонебезпечні пристрої, а також використовувати їх у громадських місцях та місцях масового відпочинку. Наряди міліції переві-

рятимуть виконання рішення міськвиконкому та штрафуватимуть порушників, повідомляє наш власкор Дарина Назарчук. Як зауважує начальник центру зв'язків з громадськістю УМВС в області Василь Гультайчук, застосування петард розцінюється як дрібне хуліганство, за що передбачено адміністративну відповідальність. «За неповнолітніх відповідальність нестимуть їхні батьки», — уточнив Василь Гультайчук.

Тим часом у сусідній Росії шоковані трагедією в клубі «Кульгава коняка», де через необережне використання так званого холодного феєрверку постраждали 112 осіб. **ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ — НА 7-Й СТОРІНЦІ.**

КОРОТКО

□ Кабінет Міністрів видав розпорядження про проведення додаткової емісії акцій «Укргідроенерго».

□ Підприємства теплової комунальної енергетики України заборгували за спожитий газ 3,3 млрд. грн.

□ У Криму під час отримання хабара за видачу державного акта на земельну ділянку затримано чиновника Кримського регіонального філіалу державного підприємства «Центр державного земельного кадастру» при Держкомземресурсах України.

□ В Одесі міліція затримала 205 футбольних фанатів — 108 одеситів та 97 киян, які влаштували масову бійку на території меморіалу «411-я батарея» під час суботнього матчу «Чорноморець» — «Динамо».

За підсумками дев'яти місяців цього року Україна стала світовим лідером з падіння обсягів автовиробництва

ВИБОРИ-2010

Ми різні,
але ми рідні

Останнім часом нам вдалося вивести на якісно новий рівень міжетнічний діалог в Україні, заявив Президент Віктор Ющенко, перебуваючи минулої неділі в Житомирі. Він наголосив, що це здобуток, яким ми можемо пишатися і передавати як естафету в нашій національній політиці.

Віктор Ющенко озайомився з діяльністю Польського дому в Житомирі, який працює вже десять років і проводить різнопланову культурно-освітню та інформаційну роботу. До речі, за даними перепису, кожен третій етнічний поляк в Україні проживає на Житомирщині. Президент подякував громадським об'єднанням за внесок у збереження самобутньої польської культури і поглиблення міжкультурного діалогу в нашій державі.

Загалом на Житомирщині зареєстровано 63 національно-культурні об'єднання. Найбільш активними з них поряд з Польським науковим товариством у Житомирі, обласною Спілкою поляків України та іншими об'єднаннями етнічних поляків є, зокрема, обласне німецьке національно-культурне товариство «Відергебурт», Житомирська міська Спілка волинських чехів, Житомирська міська вірменська община «Еребуні», обласна громадська організація «Руська співдружність». Під час зустрічі з Президентом про грані діяльності своїх національних громад розповіли представники різних меншин. Лейтмотив виступів можна передати такими словами: ми різні, але ми рідні, **передає наш власний кореспондент Олексій КАВУН.**

Базові галузі
промисловості
повернуть у
держвласність

Прийшовши до влади, ліві повернуть у державну власність шість базових галузей промисловості. Про це на прес-конференції у Запоріжжі заявив лідер Компартії, кандидат у Президенти від Блоку лівих і лівоцентристських сил Петро Симоненко. Він підкреслив, що націоналізація відбуватиметься у суворій відповідності до законодавства.

«Ми повернемо базові галузі промисловості у державну власність на підставі закону. Жодного волюнтаризму не буде. Буде закон», — наголосив Петро Симоненко.

На думку кандидата в Президенти, від державної монополії виграють передусім прості громадяни. Адже це стане запорукою розвитку економіки країни.

Відповідаючи на запитання, про які саме галузі йдеться, Петро Симоненко зазначив, що тільки про ті, від яких залежить добробут країни, **повідомляє прес-служба КПУ.**

Якщо бюджетникам
знизять зарплати, до
справи підключать
Генпрокуратуру

П'ять років впровадження реформ в освіті «пішли не на користь суспільству». Таке переконання висловив лідер Партії регіонів Віктор Янукович, виступаючи в прямому ефірі Харківської обласної телекомпанії. На його думку, євроромантизм у системі освіти не дав позитивних результатів, оскільки нечітка запроваджена система тестування, незрозуміла система оцінювання і 12-річна система освіти.

Крім того, політик зазначив, що нестабільна ситуація, в якій підприємствам, підприємцям і приватним особам не вигідно брати кредити, призводить до зниження інвестиційної активності, що, у свою чергу, призводить до відсутності приросту в економіці. В. Янукович заявив: регіонали звернуться до Генпрокуратури і судів у разі підтвердження фактів зниження зарплати бюджетникам. **Як інформує прес-служба Партії регіонів, у цей час партійні активісти проводять перевірки таких фактів.**

Лідер опозиції зазначив, що державний бюджет не виконано на 40 мільярдів гривень, а місцеві бюджети — на 20 мільярдів. «Причина — не працює промисловість», — резюмував він.

Гарант безпеки — не тільки армія

На знімку (зліва направо): генерал-полковник Олександр Стеценко, генерал-лейтенант Олександр Форменко і Володимир Литвин під час засідання громадської організації «Асоціація генералів, адміралів і ветеранів Києва і області».

Напередодні Дня Збройних Сил країни Голова Верховної Ради Володимир Литвин зустрівся з армійськими ветеранами. У вітальному слові глава парламенту, зок-

рема, наголосив: «Ваш професіоналізм, досвід і авторитет мають бути запитаними в ході розробки обґрунтованої програми реформування системи державних органів сфери безпеки України».

Водночас Володимир Литвин вважає, що фінансування Збройних Сил має здійснюватися у необхідних обсягах. На його думку, на ці потреби слід виділяти 17—19 мільярдів гривень, а не 8 мільярдів, як цього року. Половина цих коштів має витратитися на забезпечення життєдіяльності армії, чверть — на проведення бойових навчань, і чверть — на забезпечення війська новітньою технікою.

Відповідаючи на запитання журналістів, Голова Верховної Ради Володимир Литвин сказав, що у парламенті зареєстровано проект постанови про надання політико-правового статусу Будапештському меморандуму для посилення гарантій безпеки України. Документом передбачається звернутися до ООН та країн—гарантів нашої безпеки, щоб надати Будапештському меморандуму політико-правовий статус для контролю за його виконанням. Як відомо, меморандум був підписаний у відповідь на відмову України від ядерної зброї, у тому числі 176 стратегічних ракет. Проект постанови підготовлено народним депутатом від Блоку Литвина Сергієм Гриневецьким.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

«Зелений коридор»
для Сербії і для нас

Україну і Сербію ніщо не розділяє, а це найбільший стимул для розвитку співпраці двох країн. На цьому наголосив Голова Верховної Ради Володимир Литвин у понеділок під час зустрічі з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Сербія в Україні Душаном Лазичем (на знімку).

У цьому контексті пан посол також зазначив, що «між нашими країнами немає відкритих, невіршених питань, а тому можна говорити про «зелений коридор» у розвитку двосторонньої співпраці в багатьох напрямках». Він підкреслив, що «Україна для Сербії є важливим зовнішньополітичним партнером», і тому проведення в Києві в середині грудня засідання міжурядової комісії з економічних питань буде актуальною подією для обох держав. Д. Лазич нагадав, що схоже засідання не відбувалося вже останніх сім років.

Сторони висловили спільну думку щодо важливості обміну досвідом, взаємної підтримки в

міжнародних організаціях.

Глава парламенту висловив думку, що виборча кампанія в Україні «відбудеться штатно», а результати виборів «дадуть країні нове дихання, бо тривалі з'ясування стосунків не йде на користь країні як для облаштування внутрішнього життя, так і налагодження міжнародної співпраці». Водночас він зазначив, що саміт «Україна—ЄС», який нещодавно відбувся в Києві, засвідчив, що Україна потрібна Європі. «Ми налаштовані на конструктив», — наголосив В. Литвин.

Голова Верховної Ради висловився за розвиток міжпарламентських зв'язків як на рівні груп дружби, так і на рівні вищого керівництва парламентів двох країн. Він передав запрошення Голові Народної Скупщини Республіки Сербія відвідати Верховну Раду України з робочим візитом у зручний для нього час.

Прес-служба Верховної Ради України.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Моніторинг — для розвитку

Голова Верховної Ради Володимир Литвин вважає роботу моніторингового комітету Парламентської асамблеї Ради Європи надзвичайно важливою для України.

Під час зустрічі зі співдоповідачем Комітету ПАРЕ з питань дотримання обов'язків та зобов'язань державами—учасницями Ради Європи (моніторинговий комітет) Ренате Вольвенд (на знімку) у понеділок В. Литвин висловив членом комітету, та, зокрема, особисто Р. Вольвенд вдячність за «корисну роботу», яку виконує комітет.

Учасники зустрічі обговорили кроки, що їх здійснила Україна у сфері виконання нею своїх зобов'язань перед Радою Європи, та перспективи переходу до постмоніторингового діалогу з Радою Європи, а також поточну ситуацію в Україні.

Відповідаючи на запитання Р. Вольвенд щодо перспектив внесення змін до закону про вибори Президента, Голова Верховної Ради висловився за те, щоб «після першого туру політики не займалися змінами до цього закону». «Можливі лише якісь оцінки», — вважає він.

Наголошуючи на домінуванні технологічних напрацювань виборчих штабів під час підготовки виборчого законодавства, Голова Верховної Ради висловив свою позицію щодо «виключення будь-яких приводів, які б негативно вплинули на результати виборів». На думку В. Литвина, враховуючи те, що сьогодні діє закон, який ухвалила Верховна Рада влітку цього року, та рішення Конституційного Суду, для правової чистоти необхідно виконати це рішення і врахувати рекомендації Венеціанської комісії. «Тоді ми мали б довершений закон. Варто домовитись — внести мінімально потрібні зміни, щоб знову не політизувати проблему», — підкреслив він.

Прес-служба Верховної Ради України.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Олександр Лавринович: «Політики мають бути
достойними опонентами, а не ворогами»

Кандидати на пост глави держави, які реально мають шанс перемогти на виборах, не зацікавлені змінювати виборче законодавство під час проведення президентської кампанії. Про це заявив Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Лавринович (на знімку) в інтерв'ю журналістам телеканала «Інтер», коментуючи позицію Партії регіонів стосовно ініціативи Президента внести зміни до деяких законодавчих актів України щодо виборів глави держави.

«Упевнені в собі кандидати в Президенти, які є реальними кандидатами на перемогу, ніколи не підтримають жодної зміни до закону про вибори Президента під час проведення виборчої кампанії», — переконаний О. Лавринович.

Утім, вважає він, «для тих, хто має наміри зберегти свої позиції, свої крісла, свої посади, — це була б максимальна мрія, аби через хаос, через судові процеси відстрочити той день, коли вони змушені будуть звільнити свої крісла або вчинити якісь дії в очікуванні суспільних змін, щоб удруге спробувати стартувати й отримати вищий результат, ніж той, що їх очікує невдовзі».

Коментуючи зміст пропозицій Президента, О. Лавринович зауважив: з огляду на те, що питання вже вирішено й великої актуальності не має (2 грудня парламент відхилив цей законопроект. — Ред.), слід зупинитися лише на двох, за його словами, найяскравіших пропозиціях, що перекреслюють волевиявлення громадян. «Одна з них стосується виборців, а саме — права громадян України здійснити своє конституційне право на волевиявлення і проголосувати за того кандидата в Президенти, якого вони хочуть бачити главою держави», — сказав політик і пояснив: «Пропозиції, які надходили, стосувалися того, щоб за два дні до голосування закрити списки виборців і не дозволити вносити до них жодних змін і уточнень. Зрозуміло, що за тієї якості Державного реєстру виборців, який є сьогодні, це означало б, що величезна кількість громадян України були б позбавлені права на волевиявлення».

За словами О. Лавриновича, «друга позиція — це поява такої достатньо цікавої норми, коли за зверненням чи спостерігача, чи журналіста окружна виборча комісія без рішення суду отримувала право без перерахунку голосів на будь-якій ділянці ухвалювати рішення про скасування результатів виборів на кожній із діляниць. Окружна комісія приймає рішення і

перекреслює позицію людей, які для себе визначили, кого вони хочуть обрати Президентом».

Водночас, за словами Першого заступника Голови Верховної Ради, на порядку денному пленарного тижня стояли невідкладні питання бюджетного процесу, зокрема, державного бюджету на наступний рік, натомість фракція БЮТ вимогливо наполягала на розгляді президентського законопроекту про зміни до деяких законодавчих актів України щодо виборів глави держави. «Те, що ми побачили протягом трьох тижнів, — наполягання якнайшвидше розглянути цей проект закону, і потім відповідне таке голосування у сесійній залі під час його розгляду, вочевидь засвідчило, що або позиція фракції БЮТ була змінена, або це було просто намагання відхилити увагу парламенту від інших важливих питань і не дати можливості розглядати їх. Зокрема, тих питань, що стосуються бюджетного процесу наступного року і, взагалі, бюджетотутворюючих документів, які мали розглядатися».

Відповідаючи на запитання, чи будуть ще спроби переписати закон до виборів, О. Лавринович зазначив: «Очевидно, спроби будуть, але, я впевнений, що цього вже не станеться».

Прес-служба Першого заступника Голови Верховної Ради України.

Одна потужна міцна команда

Учора, відкриваючи урочисте засідання уряду з нагоди Дня місцевого самоврядування, Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко привітала всіх присутніх зі святом.

Глава уряду підкреслила, що це свято стосується кожної людини, кожного села, селища і міста. «Треба започаткувати прекрасну традицію, коли це буде свято свят і відзначатиметься так, як свято України», — наголосила Ю. Тимошенко.

Прем'єр-міністр нагадала, що в нас є чимало потужних самоврядних асоціацій. Зокрема, Асоціація міст України, Асоціація місцевих та регіональних влад, а цьогоріч створено ще одну потужну організацію, яка об'єднує 34 відсотки громадян, — Всеукраїнську асоціацію сільських та селищних рад. «З її створенням ми завершили цикл повного об'єднання місцевих громад і далі вже зможемо йти, як одна

потужна міцна команда України», — підкреслила Юлія Тимошенко.

У ході засідання Юлія Тимошенко обіцяла дозволити головам сільських і селищних рад балотуватися в місцеві ради.

«Абсолютно точно, що сільські, селищні голови мусять впливати на формування бюджетів і впливати на прийняття рішень на рівні райрад, облрад, міськрад. Тому я вважаю неправильним крок, коли сільським, селищним головам заборонили балотуватися на ці посади», — заявила вона. Невідомо, чи буде ухвалено після президентських виборів, пообіцяла очільниця уряду. «Між 17 січня і 30 травня буде

Фото Олександра КОСМАЧА (Укрінформ).

достатньо часу, щоби проголосувати ці зміни в консолідованому парламенті, який точно збереться навколо нового Президента, щоб дати вам можливість уже навесні 2010 року бу-

ти депутатами в місцевих радах», — запевнила прем'єр.

Юлія Тимошенко також заявила, що її партія не дасть голосів за обрання міських голів у два тури.

За виступ Олега Тягнибока «покарали» болгарську громаду України

САМОВРЯДУВАННЯ

25 листопада у всеукраїнському Центрі болгарської культури відбулася зустріч кандидата в Президенти України, лідера ВО «Свобода» Олега Тягнибока з виборцями. В Олега Тягнибока є чимало прихильників в Одесі, які відгукнулися на його запрошення і прийшли в старовинний будинок у центрі міста, щоб ознайомитися із програмними цілями кандидата в Президенти України, поставити йому запитання і, звісно, почути відповіді, взяти участь у діалозі з лідером «Свободи». За нинішніми стандартами виборчої кампанії, більш ніж пересічна політична подія.

Але, як з'ясувалося під час пленарного засідання 28-ї сесії Одеської обласної ради, що відбулася через тиждень, депутати були іншої думки про цю зустріч Олега Тягнибока з виборцями-одеситами. Вони звинуватили свого колегу, президента Всеукраїнської асоціації болгар Антона Кіссе, в, скажемо так, некоректній поведінці в питанні надання кандидатурі в Президенти приміщення для зустрічі з виборцями. Депутат від Партії регіонів В'ячеслав Страшилін, приміром, пафосно заявив, що «Антон Кіссе зрадив свій народ». У виступі цього депутата звучали такі негативні оцінки в питанні надання приміщення для зустрічі з виборцями, що правила суспільної моралі просто не дозволяють їх відтворювати.

Критика на адресу Асоціації болгар України, керівництва цієї громадської організації звучала й у виступах інших депутатів. Лідер фракції обласної ради блоку Наталі Вітренко «Народна опозиція» Ольга Соловенко заявила, що виступ Олега Тягнибока в будинку центру болгарської культури є порушенням не багато не мало Закону України «Про охорону об'єктів культурної спадщини». На її думку, нещодавно відремонтований на кошти 100-тисячної болгарської громади Одеської області будинок Центру болгарської культури треба перетворити на «Слов'янський культурний центр».

Коли, виступаючи на сесії, депутат облради Антон Кіссе заявив, що особисто він є толерантною людиною й однаково ставиться до всіх національностей, а з деякими положеннями передвиборчої програми Олега Тягнибока, на його думку, можна погодитися, депутати обурено загули.

У результаті голосування 82 депутати Одеської обласної ради ухвалили рішення про розірвання договору з Асоціацією болгар

України щодо оренди приміщення Центру болгарської культури.

Це рішення викликало вкрай негативну реакцію серед болгар України, яких у нашій країні налічується 204 тисячі. Виконком асоціації болгар України поширив заяву, в якій зазначається, що протягом багатьох років «організація демонструвала абсолютне неприйняття націоналізму та ксенофобії і керувалася у своїй діяльності принципами демократії і толерантності. Центр болгарської культури завжди йшов назустріч громадським і державним діячам та організаціям у питаннях проведення заходів на благодійній основі. Цими само принципами керувалася дирекція Центру, даючи згоду на проведення у своєму приміщенні передвиборної зустрічі Олега Тягнибока з одеситами».

Експрес-коментар

Микола СКОРИК, голова Одеської обласної ради:

— Не я ініціював це рішення, але особисто я голосував за нього. Є закон про охорону культурної спадщини. В охоронному договорі між Асоціацією болгар і обласним управлінням з охорони пам'яток культурної спадщини, укладеному відповідно до цього закону, записано, що орендар зобов'язаний використовувати цей будинок і не має права здавати його в суборенду. Якщо Тягнибок був присутній тут як кандидат у Президенти, а він був присутній саме як кандидат, то мав би заплатити за оренду приміщення. У бюджет він гроші не платив. Асоціація болгар до нас з цього питання не зверталася, і обласна рада згоди на цю оренду не давала. Відповідно, на платній основі цього бути не могло. З другого боку, на безплатній основі кандидат у Президенти також не міг там бути присутнім, оскільки це є порушенням закону про вибори Президента України. У такому випадку можуть і повинні виникнути запитання до цього кандидата в Центральній виборчій комісії та інших кандидатів. Я б не домішував до цієї ситуації питання, має там бути саме болгарський культурний центр чи якийсь інший. Якщо абстрагуватися від політичної складової і від ставлення до різних кандидатів у Президенти, то дотримуватися закону повинен кожен. Це вже болгарській громаді вирішувати, наскільки їм близькі ідеали Тягнибока й наскільки вони їх розділяють.

Всеукраїнський центр болгарської культури відкрито п'ятнадцять років тому. На церемонії відкриття були присутні президенти України і

Болгарії. За ці роки в ньому проведено близько 8 тисяч різних заходів, концертів, виставок, виступів президентів Болгарії та державних діячів цієї країни. Тут працює бібліотека болгарської літератури. Центр став духовним осередком для всіх болгар нашої держави, який відіграє найголовнішу роль у культурно-освітній діяльності Асоціації болгар України.

Президент Всеукраїнської асоціації болгар України Антон Кіссе, виступаючи на сесії обласної ради, заявив, що прийняв рішення про складання повноважень керівника авторитетної міжнародної організації.

Точка зору

Антон КІССЕ, депутат обласної ради:

— Рішення сесії обласної ради про припинення дії договору щодо оренди приміщення Центру болгарської культури має політичний характер. Безумовно, остаточне рішення про подальшу долю договору оренди прийматиме не обласна рада, а управління з охорони пам'яток культури Одеської обласної державної адміністрації. Наша асоціація буде вирішувати всі питання виключно в законному порядку через розгляди конфліктної ситуації господарським судом. Додам, що я розмовляв з Генеральним консулом Республіки Болгарія в Одесі й Надзвичайним і Повноважним Послом Болгарії в Україні. Вони підтвердили, що уряд Болгарії звернувся з проханням до уряду України про купівлю будинку Центру болгарської культури.

Тим часом

Всеукраїнське об'єднання «Свобода» вимагає достроково припинити повноваження Одеської обласної ради і притягти до кримінальної відповідальності голову облради члена Партії регіонів Миколу Скорика з формулюванням «За грубе порушення Конституції України, розпалювання міжнаціональної ворожнечі та пропаганду українофобства» — таку заяву поширила прес-служба ВО «Свобода». У заяві йдеться, що «Центральна влада повинна жорстко відреагувати на події в Одесі. За порушення прав болгарської громади, перешкоджання виборчому процесу, політичний тиск на кандидата в Президенти і спроби посіяти ворожнечу між болгарами й українцями Одеська обласна рада має бути розпущена».

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Одеса.

Фото Арайдаса ШЕМЕТАСА (Укрінформ).

Мустафа Джемільєв продовжує очолювати меджліс

У роботі другої сесії п'ятого курултаю (національного з'їзду) кримськотатарського народу взяли участь 220 делегатів із 250 обраних.

Делегати другої сесії відмовили Мустафі Джемільєву в його бажанні залишити посаду голови меджлісу (він обіймає її з червня 1991 року). Проти постанови, якою «вважається неможливим дати згоду на відставку», проголосували лише троє делегатів, у тому числі й сам Мустафа Джемільєв. Питання про вибори но-

вого голови вирішено порушити 2011 року — одночасно з виборами делегатів курултаю. Його вирішили залишити на посаді до завершення реформ в органах національного самоврядування, підкреслив голова меджлісу. М. Джемільєв припустив, що новим очільником меджлісу може стати його перший заступник, голова всесвітнього конгресу кримських татар Рефат Чубаров.

Георгій ВЕРВЕС.

На знімку: перед початком роботи курултаю делегати зустрічають Мустафу Джемільєва.

Микола ТОМЕНКО: Президентські вибори перетворили парламент на зібрання уповноважених осіб кандидатів у президенти

Під час зустрічі з журналістами у Черкаській області заступник Голови Верховної Ради України Микола Томенко зазначив, що, як і передбачалося, парламент перетворився на місце передвиборної агітації за бюджетні кошти.

Останній пленарний тиждень М. Томенко назвав одним із найбільш неефективних за період діяльності Верховної Ради цього скликання. Він повідомив, що за ці п'ять днів парламент прийняв у першому читанні п'ять законопроектів, в другому — один. У цілому було ухвалено всього три законопроекти (серед них один ратифікаційний) та подолано вето Президента на один законопроект.

«Водночас характер обговорення в сесійній залі зводився до того, що мало хто звертав увагу на текст закону чи поправки, натомість виголошувалися підготовлені партійними штабами промови на підтримку своїх кандидатів та лунала критика опонентів», — наголосив М. Томенко.

За словами заступника глави парламенту, про те, що парламент під час президентської виборчої кампанії не є інститутом, який ухвалює потрібні для суспільства рішення, а є лише місцем виголошення партійних промов, свідчить той факт, що крім низької законодавчої активності в парламенті, зокрема, минулого тижня була й практично найнижча відвідуваність. «Так, наприклад, у п'ятницю, останній пленарний день, свою присутність через письмову реєстрацію не підтвердило близько ста народних депутатів зі 172 фракції Партії регіонів», — сказав він.

М. Томенко зазначив, що така ситуація легко прогнозувалася, і він не бачить можливості ефективної роботи парламенту до завершення президентської виборчої кампанії. «Я вважаю, що було б корисно для країни і для бюджету на час виборчої кампанії не проводити пленарні засідання. Однак мою ідею так і не підтримали, в результаті маємо ситуацію де-юре парламенту, що засідає на пленарних засіданнях, і де-факто — мітинги за участю уповноважених осіб кандидатів у президенти за бюджетні кошти», — підкреслив заступник Голови Верховної Ради.

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Країні необхідна стратегія сталого розвитку

Наступного року обсяги виробництва у світі зростуть на рівні двох відсотків. Сполучені Штати і Європа починають долати економічну кризу, а такі країни, як

Китай, Індія, Бразилія, демонструють зростання. Такий прогноз у розмові з кореспондентом «Голосу України» висловив народний депутат **Валентин ЛАНДИК (на знімку)**. «На жаль, Україна не потрапляє до числа країн, які наступного року збільшать обсяги виробництва, — зазначив депутат. — У нас немає головного — стратегії. Хоча в парламенті минулого скликання ми прийняли в першому читанні «Стратегію переходу України до сталого розвитку». Там містилися вісім цілей для країни — у соціальній сфері, освіті, охороні здоров'я, економіці, зовнішньополітичній діяльності тощо. Зараз чекаю, коли документ розглядатимуть удруге. Але питання не в цьому, а в тому, що не спостерігається зацікавленості. За відсутності ясної і зрозумілої програми дій на кожен рік неможливо сказати, коли Україна вийде із кризи. Гадаю, не раніше 2012 року».

За словами В. Ландика, рік, що минає, видався складним для вітчизняних виробників побутової техніки. «За підсумками першого кварталу в АТ «Група «Норд» падіння було 75 відсотків, — пригадує президент акціонерного товариства. — Звичайно, це був шок, велике розчарування. Потім ринок потихеньку почав рухатися, почало зростати внутрішнє споживання. До кінця року, очікуємо, вийдемо на 18–20 відсотків скорочення обсягів реалізації товарної продукції, у порівнянні з попереднім роком. А вже наступного року плануємо дати близько двох відсотків зростання».

Приблизно 40 відсотків продукції «Норду» — холодильники, морозильники, кухонні плити, кондиціонери тощо — продається на внутрішньому ринку. Близько 30–35 відсотків — на ринках Європи та інших країн, решта — у країнах СНД. «Те, що насувається криза, ми відчули ще в червні—липні минулого року, — каже народний депутат. — І зрозуміли, що потрібно скорочувати запаси на складах. Ми не скоротили жодного працівника, але й нікого не приймали. І в такий спосіб пережили кризу — маючи стратегію розвитку, проводячи правильну політику. Цього року розробили нові види продукції, які затребувані у споживачів. Продаючи більше на ринок Європи, отримуючи валюту та конвертуючи її, ми вчасно виплачували заробітну плату й жодного разу не затримали її». Зараз на підприємстві серйозно працюють над підвищенням якості продукції, впроваджуючи прогресивний «Метод Виробництва Норд».

Цими днями народний депутат проводить багато зустрічей із виборцями. «Найчастіше мене питають: «Ви (тобто Партія регіонів) зможете утримати владу, якщо виграєте?» Трапляються і несподівані пропозиції. Наприклад, одна жінка прийшла на прийом із проханням подати до Верховної Ради проект закону про захист тварин. Але головне — все-таки стратегія розвитку країни. Потрібно визначити пріоритети, розписати детальні річні плани. Наприклад, запасів вугілля у нас на 500–600 років, за різними оцінками. Так треба видобувати його, теплоенергетику поставити на перше місце. Щоб ми не споживали природний газ, а працювати на вугіллі. Звичайно, повинні бути дотримані всі екологічні норми».

Ліна КУЩ.

Владі треба піти на рентген до людей

САМОВРЯДУВАННЯ

Не завжди перемоги є результатом чисельності «війська». Ось і в Хмельницькій обласній раді політична сила Народний блок Литвина представлений десятьма депутатами. Зате вони — чи не найактивніші в цій раді. Це помічають передусім виборці. Очолює фракцію Віталій Олуйко, який пройшов шлях від обранця в селищну, районну ради — до народного депутата. Нині він керує регіональним відділенням Антимонопольного комітету. З ним наша розмова.

— Хоч ми — невеликий загін, зате активний. У нас зібралася справжня команда професіоналів. Кожен уміє керувати колективом, працювати з людьми. Це при тому, що загалом наше самоврядування страждає на дуже низький професійний рівень, бракує культури... Що вже говорити про ораторське мистецтво? Порівняно з минулими скликаннями планка опускається дедалі нижче й нижче. Іноді, якщо чесно, й на сесію йти не хочеться... Конструктивну думку спочатку підтримують, а коли доходить до голосування — голосів не вистачає, бо спрацьовує так звана партійна дисципліна. Це псевдодисципліна. А ми повинні перш за все діяти в інтересах громади. Тому в нашій фракції прийнято сміливо висловлювати власну думку, а не думати під команду.

На моє переконання, нам слід відійти від ганебної системи виборів до місцевих рад, яка себе скомпрометувала, — обирати не за списками, а конкретну людину, оцінюючи її справи. Кому подобається, що вже й у місцеві ради почали «заносити гроші» (маю на увазі матеріальні інтереси тих чи

інших осіб), що виник нездоровий лобізм (особливо це стосується вирішення земельних питань)? Як депутатам чесно пройти цей шлях?! Як служити не кольору, особі, а людям?! Усі лідери нашої країни заявили, що не можна на вождійській пропорційній системі проводити вибори до місцевих рад. «Списочна» система — це невдалий експеримент або навіть провокація, щоб розвалити місцеве самоврядування, цей унікальний інститут влади. Бо сама природа, філософія самоврядування в тому, що воно представляє кращих. А кращий — це неодмінно патріот, професіонал. Ось член нашої фракції Василь Шуляк. Він був ще народним депутатом колишнього Союзу. Свій Теофіпольський район залишив наступникам як доглянуту, викохану грядку. До речі, Теофіпольщина була повністю газифікована першою в області. Або Василь Осадчий, який свого часу розвинув молочну галузь до високого рівня. Відомий, авторитетний на Хмельниччині лікар Марія Шаренко. Прекрасні аграрії Івашук, Марченко. Люди довіряють їм свої паї, бо вони добросовісно розраховуються,

бо в них дух не рейдерський. Ними керує турбота про людей, сільських дітей ще з тих часів, коли першочерговими були соціальні питання, коли на селі будувалися об'єкти культури, охорони здоров'я, школи, дитсадки. Надія Підскоцька — депутат уже кількох скликань, заслужений працівник соціальної сфери. Анатолій Овчарук свого часу очолював обласну раду, про яку згадуємо з ностальгією. Усі мої колеги — професіонали з великої літери. В кожного великий авторитет, кожен уміє вести справи, керувати не просто великими колективами, які в області визнано зразковими.

Сьогодні дев'ять районів Хмельниччини не мають своїх представників в обласному органі самоврядування. Коли доходить до розподілу «пирога», інтереси цих районних громад ніхто не представляє. До членів нашої фракції звертаються люди з різних районів, і хоч депутат живе, приміром, у Кам'янці, доля Красилюва чи Городка, Ярмолинців чи Нової Ушиці йому не байдужа. Увагу виборців привертає й те, що «литвинівці» піднімають найбільочіпші питання, які хвилюють територіальну громаду. Ось, до прикладу, земельні питання. 38 громадян отримали акти на право власності на ділянки, а потім їхню землю... ще раз розпаявали, а з реєстру земельних актів сторінки, на яких містилися записи про попередніх власників, було брутально вирвано. Відтак, люди вже п'ять років ходять по судах.

Депутатів фракції турбує і забезпечення області інсуліном, який суттєво подорожчав, і безперешкодне розгортання шулерських мереж, які пропонують позики населенню, і запровадження гідної ціни на молоко, яке несуть на приймальні пункти селяни, і морально-психологічний клімат у колективах комунальних закладів... Або візьмімо до рук місцеві часописи: їх сторінки рясніють рекламою різноманітних «цілющих» засобів. Населення обдурюють, а владі до цього нема діла?! Хочу зауважити, моя нинішня посада дає мені й моїм колегам дуже багато інформації для депутатської діяльності. Нам випає боротися проти картельної змови молокозаводів, тепер — фармацевтів.

Не можемо змиритися і з тим, як розливають цінну мінеральну збручанську воду. Із 30 структур, які працюють у цій сфері, лише дві справді наповнюють пляшки корисною збручанською, решта — просто наливають з-під крана. Деяким негативним явищам вдається запобігти. Але, на жаль, у раді немає тієї критичної маси депутатів, з якими можна перемагати у відстоюванні інтересів простих людей. Вилікувати наше самоврядування можна лише в такий спосіб: треба йому піти на... рентген. До людей. Вони відверто кажуть, що думають про владу. Але чи завжди влада їх хоче чути?

Записала
Віра ШПИЛЬОВА.

Головне — щирість газети

Приємно, що в період передплатної кампанії часто доводиться зустрічатися з багатьма маріупольцями, які із всіх видань протягом багатьох років вибирають саме «Голос України». Галина Олександрівна ЛИХАЧОВА (на знімку) — депутат Маріупольської міської ради, почесний громадянин міста, кавалер Ордену княгині Ольги III ступеня за видатні особисті заслуги в громадській діяльності — одна з наших постійних читачок.

«З «Голосом України» я знайома вже багато років, — каже Галина Олександрівна. — Особливо

Фото Бориса ДЕМІЙЧУКА

цікавлять економічні огляди, публікації з питань бюджетної політики, місцевого самоврядування, рубрика «Депутат в окрузі». А зворушливі й щирі історії сторінки «Сім'я» і «Пошта читачів» ніколи не залишають байдужою. За цей час багато авторів уже стали упізнані. Особливо радує те, що журналісти намагаються наповнити парламентську газету достовірною, а головне, — щирісертною інформацією, необхідною як депутатам всіх рівнів, так і масовому читачеві».

Наша читачка — високо ґрунтована людина, відома у місті своєю активною громадською позицією. Більше двадцяти років трудова діяльність Галини Лихачової була пов'язана з Івано-Франківщиною, де вона неодноразово обиралася депутатом міської й обласної рад. «Після розпаду Радянського Союзу ми з родиною переїхали

на батьківщину чоловіка до Маріуполя і, звичайно, тут я не змогла бути осторонь від громадської роботи», — згадує Галина Олександрівна. Вона — депутат п'ятнадцяти скликань(!), працювала і рядовим депутатом Маріупольської міської ради, і її секретарем. Її праця неодноразово була відзначена почесними званнями й нагородами. Але найголовнішим досягненням співрозмовниці вважає створення «Центру опіки» — дитячого будинку змішаного типу для знедолених дітей. На закінчення бесіди наша постійна читачка побажала редакційному колективу творчих висот і великої читачької аудиторії. Зі свого боку, активному й незмінному передплатникові парламентської газети Галині Олександрівні Лихачовій ми вручили приз із символікою «Голосу України».

Леонід ВАСИЛЕНКО.

У листопаді 2009 року «Голос України» опублікував такі закони:

4 листопада, № 208

Закон України «Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати», № 1646-VI.

10 листопада, № 212

Закон України «Про внесення зміни до статті 101 Кримінально-процесуального кодексу України», № 1657-VI.

12 листопада, № 214

Закон України «Про ратифікацію Протоколу про відповідальність і компенсацію за шкоду, заподіяну в результаті транскордонного перевезення небезпечних відходів та їхнього видалення», № 1672-VI.

Закон України «Про ратифікацію поправки до додатка В до Київського протоколу до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату», № 1673-VI.

Закон України «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Таджикистан про повітряне сполучення», № 1678-VI.

14 листопада, № 216

Закон України «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про фермерське господарство» щодо уточнення родинних стосунків, що дають право бути членами господарства», № 1661-VI.

Закон України «Про Ратифікацію Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосуються прийнят-

тя додаткової відмітної емблеми (Протоколу III)», № 1674-VI.

18 листопада, № 218

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення організаційно-правових основ запобігання, протидії, припинення корупції і організованої злочинності та виконання комітетами Верховної Ради України контрольних функцій», № 1692-VI.

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік», № 1688-VI.

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік», № 1715-VI.

19 листопада, № 219

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», № 1675-VI.

Закон України «Про внесення зміни до пункту 1 розділу XI «Прикінцеві положення» Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» щодо реалізації на агропродовольчих ринках продукції домашнього виробництва та подвірного забою», № 1665-VI.

Закон України «Про затвердження Загальнодержавної програми імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2009—2015 роки», № 1658-VI.

Закон України «Про прийняття поправки

до Статей угоди Міжнародного банку реконструкції та розвитку», № 1676-VI.

Закон України «Про ратифікацію Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Сінгапур про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи і Протоколу до неї», № 1677-VI.

Закон України «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Радою Міністрів Боснії та Герцеговини про повітряне сполучення», № 1679-VI.

24 листопада, № 222

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи», № 1533-VI.

27 листопада, № 225

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення захисту прав працівників паливно-енергетичного комплексу», № 1701-VI.

28 листопада, № 226

Закон України «Про внесення зміни до Кодексу адміністративного судочинства України щодо усунення неточностей в процедурі оскарження результатів загальнонаціональних виборів», № 1699-VI.

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про музеї та музейну справу», № 1709-VI.

Поруч, але не разом

РЕГІОН: ПОЛІТИЧНИЙ СПЕКТР

Обласні організації політичних партій почали голосно сваритися поміж собою одразу після початку кампанії з виборів Президента України. У ці дні жителі Херсонської області стають свідками боротьби за лідерство в регіональних партійних організаціях, що загострюється день у день.

Крок уперед і два назад

На автомобільний розвилці біля Херсонського автовокзалу на одному стовпі розміщено білборди двох політичних сил — «Єдиного центру» і Партії регіонів. Донедавна обласну організацію «Єдиного центру» очолював голова обласної державної адміністрації Борис Силенков. На чолі обласної ради перебуває керівник передвиборного штабу Віктора Януковича Володимир Демьохін. Таке несподіване сусідство наочної агітації двох політичних сил ще недавно було темою багатьох анекдотів, які розповідали в Херсоні.

Анекдоти зникли одразу після того, як керівник ОДА Борис Силенков повернувся до «Нашої України», з якої він рік тому уже виходив для того, щоб очолити обласну організацію «Єдиного центру». І немов за помахом чарівної палички вся Херсонщина замайоріла рекламю кандидата у Президенти Віктора Ющенка. У місцевій пресі один за одним почали публікувати матеріали, що розповідають про Віктора Ющенка й досягнення його команди за п'ять років.

А незабаром і він сам навідався в область. Напередодні його приїзду на селекторній нараді в Кабінеті Міністрів голова об-

лдержадміністрації Борис Силенков у відповідь на репліку Юлії Тимошенко про те, що обласні керівники «очолюють штаби Ющенка й отримали завдання розвалювати роботу», заявив Прем'єр-міністрові: «Ви добре знаєте, що ситуація в області керована і стабільна. Доповідь закінчена. Я теж очолюю штаб Віктора Ющенка». Тобто, за словами голови облдержадміністрації, жодних проблем у Херсонській області з грипом немає. Тоді чому Віктор Ющенко, перебуваючи в Херсоні, спілкувався з народом у марлевій пов'язці і був присутній на нараді, присвяченій боротьбі з грипом.

Немає підстав говорити і про стабілізацію в економічному та фінансовому становищі регіону. Виступаючи на засіданні Верховної Ради, голова Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Ігор Калетник, задаючи Херсонську область, заявив: «У свою чергу, голова ОДА і всі його підручні досі не можуть усвідомити однієї

простої речі, що дуже скоро за свої дії доведеться відповідати перед законом, і цей час настане через два місяці. Не дуже давно

Мал. Вадима СИМІНОГІ.

Комітетом з питань боротьби з оргзлочинністю і корупцією була припинена спроба присвоєння державного автопідприємства в місті Херсоні головою ОДА Силенковим. Не встигли затихнути пристраті навколо цих подій, як рейдери у змові з чиновниками-казнокрадами вже планують роз-

несподіване сусідство наочної агітації двох політичних сил ще недавно було темою багатьох анекдотів, які розповідали в Херсоні.

тягти по шматочках одне з найуспішніших державних підприємств — дослідне господарство «Асканійське». Тим паче що мова йде про ласий шматочок — 7,5 гектара землі на березі Азовського моря».

Неідеологічні суперечності

Не менш грізні викриття пролунали на пленарному засіданні Верховної Ради з уст народного депутата Володимира Скубенка на адресу обласної ради, депутати якої проголосували за виділення 4 тисяч 600 гектарів землі на узбережжі Чорного моря в районі Ягорлицький Кут. Захищав обласну організацію Партії регіонів. Заступник голови Суворів-

«донецькі в Херсоні не пройдуть».

На сьогоднішній день обласний штаб Партії регіонів з виборів Президента очолює голова обласної ради Володимир Демьохін, керівником міського штабу було призначено міського голову Володимира Сальдо. До того ж останній став ще й довіреною особою Віктора Януковича на виборах.

Обласна організація Партії регіонів, яку роздирають суперечності, вживає заходів домовитися між різними групами впливу і в обласній, і в міській раді. Але надто багато нагромадилося особистих і партійних образ, надто далеко зайшли суперечності в поділі сфер впливу на економіку Херсонщини, щоб у найближчому майбутньому можна було б очікувати консолідації партійних зусиль. Виходить, що обласна парторганізація регіоналів працює поруч із партійцями й виборцями, але не разом.

5 травня 2006 року, одразу

Надто багато нагромадилося особистих і партійних образ, надто далеко зайшли суперечності в поділі сфер впливу на економіку Херсонщини, щоб у найближчому майбутньому можна було б очікувати консолідації партійних зусиль.

після обрання головою обласної ради, Володимир Демьохін патетично промовив, що за його керівництва навіть у Москві захочуть жити, як у Херсоні. Минуло чотири роки, й жодного москвича, що мріє жити так, як у Херсоні, вияви-

ти не вдалося. Лідери міської та обласної організації Партії регіонів не приховують своїх цілей. Вони прості та ясні, як безхмарне небо над Херсоном: один (Володимир Демьохін) мріє зберегти крісло голови обласної ради, другий (Володимир Сальдо) хоче продовжувати свою трудову діяльність на посаді міського голови.

Грають м'язами

Завдання ці з урахуванням нинішньої політичної ситуації в регіоні здійсненні. Але для досягнення жаданих цілей регіоналам доведеться витратити багато більше зусиль, ніж 2006 року. І причина тут проста — за цей час накачали «політичні м'язи» ідеологічні супротивники регіоналів.

По-перше, від фракції Партії регіонів у міській раді відкололася частина депутатів, що не схвалює дії свого регіонального керівництва. Йдеться про депутатську групу «Південний регіон» у кількості 15 осіб. Ця група тісно співробітничав з місцевим БЮТ і фракцією «Громадський контроль», яку очолює колишній народний депутат і давній недруг нинішнього міського голову Сергій Кириченко.

По-друге, набирає сили в регіоні «Фронт змін» Арсенія Яценюка. У той час, коли колишній керівник обласної організації «Нашої України» Борис Силенков робив для себе політичний вибір, нашоукраїнці, залишившись без керівника, «притулилися» до прихильників Яценюка. Три з чотирьох депутатів фракції «Наша Україна» в міській раді сьогодні беруть активну участь у формуванні структур «Фронт змін».

По-третє, супротивники Партії регіонів в області активно намагаються перехопити політичні ініціативи у своїх суперників. Приміром, депутат міськради, лідер фракції «Громадський контроль» Сергій Кириченко вніс на розгляд міськради проект рішення про скасування адміністративного поділу міста на райони та ліквідацію районних рад та їхніх виконкомів. Як аргументи Сергій Кириченко наводить дані про фінансову залежність районних рад від міського бюджету. «Практично весь обсяг владних повноважень в органах місцевого самоврядування на території Херсона належить міській, селищній і сільській радам. Районні в Херсоні ради і депутати цих рад уже нічого не вирішують по суті проблем управління містом», — заявив депутат міської ради. Ймовірно, що це питання буде розглянуто на сесії міськради. Сьогодні у трьох районах обласного центру працюють 140 депутатів. На утримання апарата трьох райрад виділяється з бюджету міста мільйон гривень, а дотація райрадам на виконання повноважень дорівнює 9 мільйонам гривень. Гроші ці в нинішній ситуації могли б працювати на економіку міста та підтримку житлово-комунального господарства.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.
Херсонська область.

► **ЛУТАНСЬК**

«Наше місто» захищає місто

Вісімнадцять депутатів Ровеньківської міської ради заявили про вихід із фракції Партії регіонів і створення депутатської групи «Наше місто». Головне завдання нового утворення бачиться в об'єднанні всіх громадських і політичних організацій міста для того, щоб «відстояти містоутворююче підприємство ДП «Ровенькиантрацит». За словами голови профкому шахти ім. Космонавтів Анатолія Юржиця, це рішення далось нелегко. Питання це витало у повітрі відтоді, як у Ровеньки зайшла Донецька паливно-енергетична компанія, що «мала намір збанкрутити ДП «Ровенькиантрацит» і забрати підприємство за борги». Негативну думку щодо ДПЕКа висловив і міський голова Ровеньків Олександр Оносенко. Він, зокрема, відзначив, що при ДПЕКа шахтарі не одержували премій... «А премії й заробітна плата шахтаря — це прибутковий податок міста, що йде на розвиток населених пунктів», — наголосив міський голова.

Алла АНТІПОВА.

► **ДНІПРОПЕТРОВЩИНА**

Сільрадівцям комфортно працювати, а селянам ближче ходити

До Дня місцевого самоврядування Новокахинська сільська рада, що в Павлоградському районі на Дніпропетровщині, відсвяткувала новосілля у відремонтованому приміщенні. Для цього з обласного бюджету було виділено понад 280 тис. грн., ще 14 тис. на умовах співфінансування додав район.

Територія цієї сільради хоч і невелика (у її складі всього два села — Нова Дача і Кохівка, в яких загалом проживає 1625 осіб), але життя тут досить жваве. Працюють чотири дитячих садочки, є своя амбулаторія та ФАП. Усі заклади на території громади утримуються в належному стані, а от до власного приміщення руки все не доходили. Тому довелося розміститися на другому поверсі сільського клубу, куди, бідакаса сільський голова Галина Шатохіна, літнім людям важко підніматися.

І от нарешті сільрада спустилася на перший поверх: службовці отримали гарні умови для праці, а для селян місцева влада стала ближчою.

За словами голови обласної ради Юрія Вілкула, цього року з обласного бюджету Павлоградський район отримав майже 1,2 млн. грн. — і це за несприятливої економічної ситуації. А в цілому за три роки нинішнього депутатського скликання йому виділено майже 8 мільйонів. За ці кошти було газифіковано три вулиці у Вербках, п'ять — у Богуславі, відремонтовано котельню та покрівлю центральної районної лікарні, зроблено ремонт на інших об'єктах соціально-культурної сфери, майже мільйон гривень витрачено на природоохоронні заходи і більше трьох мільйонів — на ремонт автодоріг.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

Щоб не стати черговими «дітьми війни»...

В Енергодарі відбулося розширене засідання координаційної ради міської громадської організації «Рух за права жителів регіону розташування Запорізької АЕС».

Темою обговорення стало прийняття в остаточній редакції Закону «Про внесення змін і доповнень до деяких законів України стосовно впорядкування питань соціального захисту населення, котре проживає в зонах спостереження підприємств із видобутку уранових руд, ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами». Учасники засідання розцінили цю подію як першу велику перемогу громадськості стосовно відстоювання законних прав

населення, котре проживає в зонах розташування атомних електростанцій, і висловили вдячність тим народним депутатам України, хто послідовно відстоював цю позицію і здолав вето Президента.

Закон, що дозволяє жителям 30-кілометрової зони АЕС розраховувати на компенсації за ризик проживання в потенційно небезпечному регіоні, набирає чинності з 1 січня 2010 року. Його реалізація не потребує бюджетних коштів. Заходи щодо соціального захисту жителів цих територій мають фінансуватися зі спеціального фонду державного бюджету України за рахунок коштів, які надходять від підприємств. Обсяг таких відрахувань

визначений в один відсоток від суми надходжень експлуатуючої організації від реалізації електроенергії за результатами роботи за рік чи місяць.

Цих коштів, як вважають фахівці, має вистачити на вирішення питань, пов'язаних із соціальним захистом територіальних громад, а розподілятимуть державні субвенції обласні ради. Законом визначені такі пропорції: 30 відсотків — на потреби області, 55 — на потреби територіальних громад, які розташовані в зоні розташування АЕС (райони й міста обласного підпорядкування зон спостереження), і 15 процентів — на соціально-економічний розвиток те-

риторії, де розташований ядерний об'єкт (у даному випадку — Енергодар). І ще одна суттєва пільга — тарифи на електроенергію для жителів 30-кілометрової зони становитимуть 70 відсотків від діючих тарифів для відповідних груп населення.

Але чи вдасться реалізувати закон на практиці? Думки учасників засідання координаційної ради громадського руху з цього приводу розділилися. Тому, щоб не перетворитися на чергових «дітей війни», ошуканих державою, енергодарці вирішили не складати зброю і послідовно відстоювати свої соціальні права. В цьому з ними солідарні депутати рад усіх рівнів, запевнив

запрошений для участі в засіданні заступник голови обласної ради Анатолій Світлицький. За його словами, обласна рада потурбується про те, щоб субвенції зі спеціального фонду держбюджету розподілялися і використовувалися згідно із законом і в цільовому напрямі. «Однак ми розуміємо, як часом непросто Київ «розстається» із фінансовими ресурсами для потреб територій, — зауважив він. — Тому доведеться ще багато попрацювати, щоб спільними зусиллями добитися того, аби закон реально запрацював в інтересах населення, яке проживає в зонах АЕС».

Микола МАНЬКО.

Запорізька область.

У центрі Львова пожежники майже годину гасили вогонь у будинку муніципального театру (колишнього театру Прикарпатського військового округу)

Антимонопольний комітет України відкрив 94 справи проти 70 аптекних мереж (від двох до 400 аптек у кожній), які з 23 жовтня безпідставно підвищували ціни на медпрепарати протигрипозної групи, — підсумував в. о. голови АМКУ Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО

У НОМЕР

▶ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

З'явився прихисток для самотніх людей

У селі Стецеві Снятинсько-го району відкрито відділення медико-соціальної реабілітації для одиноких літніх людей та інвалідів. Воно розраховане на 50 ліжко-місць. У кожній кімнаті, де проживатимуть дві-три особи, є холодильник, телевизор та душова кабіна з туалетом. Перебуваючи у відділенні тимчасово чи постійно, старенькі люди зможуть також отримувати різні послуги: психологічні, медичні, реабілітаційні, побутові. Необхідність відкриття такого відділення зумовлена тим, що в Снятинському районі проживає понад 2,5 тис. одиноких непрацездатних людей. Поки що в експлуатацію після реконструкції введено лише перший поверх приміщення.

Дарина НАЗАРЧУК.

▶ МИКОЛАЇВ

У Миколаєві в житловому будинку рвонул газ

Близько сьомої години ранку минулої суботи на вул. Латиських стрільців, 47, стався вибух газо-повітряної суміші. Як повідомляють в управлінні з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації, рвонуло в прибудові до житлового будинку, пристосованій під літню кухню. Газ вибухнув у момент ввімкнення холодильника, також установленого в літній кухні. Причиною вибуху стало порушення правил експлуатації газових приладів: не до кінця було закрито вентиль газової плити, через що стався витік природного газу.

Травмованих і загиблих, на щастя, немає. Зруйновано торцеву стіну літньої кухні, вибито шибки в усьому домі.

▶ ОДЕСА

Моряків рятували всією Одесою

П'ятеро моряків суховантажу «Святий Стефан» (прапор Ліберії, порт приписки — Монровія), що стояв на зовнішньому рейді в морському торговому порту «Южний», було госпіталізовано. 40-річний громадянин України помер на борту суховантажу ще до прибуття медиків. Різде нездужання моряки відчули через чотири дні після завантаження судна зерном. З'ясувалося, що причиною стало отруєння парами речовини фосфін, яку використовують для обробітку зерна від сільськогосподарських шкідників. Концентрація фосфіну на судні перевищила норми у 20 разів. Трьох потерпілих помістили до реанімаційного відділення, де вони перебували добу. Завдяки заходам інтенсивної терапії стан їхнього здоров'я вдалося стабілізувати. 19 членів екіпажу на час проведення на судні «Святий Стефан» заходів щодо вентиляції трюмів із зерном перебувають у готелі морського торгового порту «Южний». В одного моряка виявлено цукровий діабет, його госпіталізовано.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Чи спроможна держава захистити свій інформаційний простір

Сьогодні буде продовжено розгляд позову Національної ради з телебачення і радіомовлення України до одеської телекомпанії «АТВ». Нагадаємо, суд прийняв клопотання прокуратури про участь у процесі на стороні Нацради. Юрист «АТВ» Олександр Мізін намагався опротестувати клопотання, мотивуючи це тим, що Нацрада як державний орган може самостійно обстоювати в суді інтереси держави. Однак суд відхилив протест.

Крім того, суд долучив до справи матеріали про порушення з боку «АТВ», датовані 2009 роком, незважаючи на те, що рішення про подання судового позову проти «АТВ» Нацрада прийняла ще в 2007 році. Швидше за все, сьогоднішнє засідання, як і попереднє, супроводжуватиметься мітингами супротивників і прихильників «АТВ» (до останніх переважно належать працівники ринків «Північний» і «Куяльник»)...

А супротивники — активісти «Комітету оборони Одеси» та «Вільної Одеси» — минулого тижня приїхали до Верховної Ради, щоб у день парламентських слухань, присвячених свободі слова, звернутися до народних депутатів України із проханням зупинити інформаційний, моральний і політичний хаос. «Завтра може бути пізно. Прийміть необхідні закони, посилайте відповідальність за слово в ефірі», — сказано в переданому ними зверненні.

Коментуючи результати пар-

ламентських слухань, голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Ганна Герман в інтерв'ю одеським ЗМІ особливо наголосила, що «представники медіа вже сьогодні повинні відмовитися від чорного піару, навіть за умови високої за нього оплати, подавати збалансовану інформацію. Я залишаюся прихильницею того, щоб журналісти газет і телекомпаній давали всім рівні можливості представити свою точку зору. Партії та клани ведуть боротьбу, а журналісти мають тільки інформувати. Ми, журналісти, не повинні втягуватися в політичні ігри».

«Рішення суду стосовно «АТВ» покаже, чи здатна Україна захистити свій інформаційний простір», — вважає народний депутат України Юрій Ключковський: «Мені складно зрозуміти причини зволікання розгляду позову Національної ради з телебачення і радіомов-

лення України до одеської телекомпанії «АТВ». Той, хто помічений у розпалюванні протистояння та неприкритій, публічній образі посадових осіб держави, має відповісти за свої дії, вважати це політиком. Що ж стосується розмов про нібито тиск на свободу слова, то, на думку Юрія Ключковського, вони некоректні.

«Голос України» вже писав про ситуацію навколо цього ЗМІ, в ефірі якого звучали образи на адресу міської та центральної влади, антиукраїнські й антисемітські висловлювання. Зокрема, члени Нацради кажуть, що «АТВ» дозволяла собі в ефірі заклики «бити євреїв» і «цукувати українців» у багатонаціональній Одесі. А відео, що його «прокрутили» чимало українських каналів ще в 2007 році, говорить саме за себе: на ньому власник каналу б'є демонстративів одного з націоналістичних

блоків. При цьому відзнята на плівку розправа відбувалася під крики: «Бандерівці, геть звідси!» Нацрада вже винесла каналу «АТВ» чотири попередження, однак питання позбавлення його ліцензії на мовлення затяглося.

Свобода слова в регіоні — поняття ефемерне. Якщо в Києві в журналістів є вибір — перейти в інше ЗМІ або протестувати проти темників цілими редакціями (всі ми пам'ятаємо, як під час «помаранчевої революції» 2004 року редакція телеканалу «1+1» виступила проти цензури, в результаті чого було знято з посади головного редактора), то в області принциповому журналістові податися нікуди. Економічна ситуація в країні сприяє тому, щоб журналіст на периферії був також лояльний до власника.

«Насправді, жахлива ситуація зі свободою слова: можна написати, що міністр украв 20 мільйонів, і він за це у в'язницю не сяде, навіть якщо буде підтвердження, — каже народний депутат, голова підкомітету з питань телебачення і радіомовлення Олена Бондаренко. — То яка це свобода слова?». У свою чергу нічого не буде й тому журналістові, який цілеспрямовано пише неправдиву, а часом і образливу для чиновників — від президента й прем'єра до місцевого градоначальника інформацію. Як постійно відбувається, наприклад, в Одесі, на телеканалі «АТВ».

Яна ОСАДЧА.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Готуватися до Євро-2012 заважають бюрократи й ревізори

Львівські депутати заявляють про надмірний тиск із боку контролюючих органів на інвесторів, які готують об'єкти до Євро-2012. Депутати вже назвали сотню об'єктів, для яких пропонують обмежити перевірки, **передає «Німецька хвиля»**. Наприклад, для будівництва готелю інвесторів доводиться збирати близько сотні підписів різних чиновників, а якщо йдеться про об'єкт у межах історичного середовища, то потрібне погодження на рівні Києва, а це — не один кабінет чиновника.

Після грипу — джаз

У Тернополі 11—13 грудня відбудеться міжнародний джазовий фестиваль «Джаз Без-2009». Як повідомив радіостанції «Свобода» ініціатор проведення фестивалю в Тернополі Олег Макогін, цього року на фесті, котрий традиційно проходить одночасно в містах України та Польщі, меломани зможуть почути групи з Литви, Польщі, Франції, Єгипту, Білорусі й Росії. На фестивалі, за його словами, виступатимуть і місцеві музиканти.

Фестиваль проходитиме в обласному драмтеатрі. Після концертної програми учасники гратимуть в одному з арт-клубів міста.

Університет третього віку

Недільний навчальний заклад для пенсіонерів відкрився у Дніпропетровську. Це спільний проект міськради і Дніпропетровського університету економіки і права, який продовжує кращі європейські традиції і забезпечує можливість вчитися все життя.

Слухачів набирали на два відділення — економічне і гуманітарне. На першому викладатимуть основи сучасних економічних, комп'ютерних і споживчих знань, на другому — історію, практичну психологію, основи права. Навчання розраховане на рік, після закінчення слухачі отримають дипломи.

Із 365 таких студентів 155 уже мають вищу освіту. Понад вісімдесят осіб записалися одразу на два відділення. Серед них — 91-річний Микола Маркович Шумейкін і його дружина Серафима Василівна Пікатова, якій пішов 81 рік (**на знімку на передньому плані**). «Свої нові знання нам є де застосовувати, каже Серафима Василівна, — люди, які відвідують наш Жовтневий терцентр, не всі мають вищу освіту. Багато хто просить роз'яснити норми законів, що стосуються пенсіонерів, розповісти про політичні події, допомогти знайти вихід у життєвій ситуації».

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

Фото автора.

Роботи піротехнікам років на 20

У Севастополі підбивали підсумки виконання Державної програми знищення вибухонебезпечних предметів, що залишилися від часів Другої світової війни. На нараді міжвідомчої координаційної ради були озвучені результати роботи піротехніків МНС.

З Інкерманських штолень за 2009 рік витягли й знищили на спецполігоні більш як двадцять тисяч одиниць вибухонебезпечних предметів. У Микензіївському лісництві обстежили 163 гектарів лісу, на яких виявили понад вісім тисяч боеприпасів. Більше двох тисяч знайдених і знищених вибухонебезпечних предметів — такий підсумок операції з обстеження більш ніж ста тисяч квадратних метрів морського дна в акваторії севастопольських бухт.

Учасники наради вирішили продовжити роботи з розмінування території. Програма розрахована на строк до 2010 року, а роботи, за оцінками фахівців, їм вистачить щонайменше ще років на п'ятнадцять-двадцять.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

Фото прес-служби Головного управління МНС у Севастополі.

Снарядів вистачило б на артилерійську батарею

За два кілометри від райцентру Нижні Сірогози Херсонської області любителі шашлику знайшли 70 артилерійських снарядів.

Сапери, які прибули на виклик, знешкодили смертельні іграшки, а разом вирішили перевірити прилеглу територію. І як у воду дивилися — виявили ще 36 артснарядів. Гаряча пора для фахівців МНС, котрі займаються знешкодженням боеприпасів часів минулої війни, наступає зазвичай з початком весняних польових робіт. Цього року тривала тепла погода стала причиною масових вилазок людей на природу. І кожний такий десант городян на свіже повітря завдає клопоту фахівцям-піротехнікам. Нинішнього року на території області виявлено й знешкоджено вже 438 артилерійських снарядів.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Херсонська область.

Зарплату зброярам віддадуть до першого травня?

Напруження в колективі державного підприємства НТК «Завод точної механіки» потроху спадає. Його спричинив наказ Міністерства промислової політики про звільнення директора Валерія Солодковського — через значну заборгованість підприємства перед робітниками. Колектив не захотів миритися із призначенням нового керівника.

«Міська влада також вважає, що не Валерій Солодковський винен у накопичених перед людьми боргах, — заявив міський голова Анатолій Нестерук. — Це сталося через заборгованість державних організацій, які купують зброю, виготовлену заводом точної механіки. Тому я особисто зустрівся з міністром промполітики Володимиром Новицьким та його першим заступником, головою Агентства з питань ОПК Олександром Пінським і доніс до них бачення цієї проблеми нашим органом самоврядування та громадою. Відтак наказ, проти якого протестували робітники, вже скасовано».

На заводі зарплати не бачили чотири місяці, половина боргу має надійти протягом 10 днів. Решту зброярам обіцяють повернути до 1 травня наступного року.

Віра ШПИЛЬОВА.

Кам'янець-Подільський.

Цей шурф побудовано для того, щоб полегшити процес вилучення вибухонебезпечних предметів зі штолень.

Росія сумує...

Під час пожежі в нічному клубі в Пермі загинув і один громадянин України, підтверджує інформацію прес-служба МЗС України. Родичі загиблого проінформовані, а наші дипломати тримають ситуацію на контролі.

Учора президент РФ Дмитро Медведєв оголосив всеросійський День жалоби. У понеділок опівдні в Пермі погоршались із загиблими під час пожежі в нічному клубі «Хромая лошадь». У Свято-Троїцькому соборі пройшла панахида, а відспівування — в сімох міських храмах. Люди приходили й до самого клубу: його сходи завалялися квітами. Також вони запалювали свічки біля фотографій своїх рідних і близьких. Усі проїжджаючі машини пригальмовували біля клубу й давали гудки.

Станом на вчорашній день число жертв трагедії, яка відбулася в ніч на суботу, 5 грудня, збільшилося до 113 чоловік. У лікарнях залишаються 123 особи. «Головне врятувати тих, хто одержав опіки й травми», — констатував прем'єр-

міністр Володимир Путін, відкриваючи селекторну нараду з питань надання медичної допомоги потерпілим у клубі «Хромая лошадь». Він відзначив, що усе необхідне є, але якщо знадобиться щось ще, це буде закуплено — «незалежно від вартості».

Приміщення вигоріло практично повністю: при загальній площі закладу 500 кв. метрів площа пожежі склала 400 кв. метрів. За підозрою в причетності до пожежі арештовані чотири чоловіки: співзасновник, виконавчий директор і арт-директор кафе-бара «Хромая лошадь», а також індивідуальний підприємець, який встановив піротехніку, оскільки основною версією виникнення пожежі є недбале поводження з феєрверками.

Ужгородка стала «Королевою світу—2009»

Ужгородка Вероніка Вовчук підкорила своєю вродою, здобувши в Берліні титул «Королеви світу—2009»!

Спочатку 19-річна дівчина перемогла на всеукраїнському кастингу «Королева світу — Україна—2009», де здобула право представляти Україну на міжнародному огляді краси «Королева світу—2009». І вже у фіналі конкурсу в Берліні, участь у якому брали красуні з майже півсотні країн, міжнародне журі присудило Вероніці звання переможниці.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Тривають театральні вечори

У Чернігові в Молодіжному театрі розпочалися Грудневі театральні вечори. Їх відкрив Національний центр ім. Леся Курбаса «Театр у кошику» виставою «Я йду, Христе!..» за твором Г. Лужницького «Дванадцять листів о. Андрія Шептицького до матері». Наступного дня була презентована моновистава у виконанні Лідії Данильчук «Білі мотилі, плетені ланцюги...» (постановка Ірини Волицької) за мотивами листів та новел Василя Стефаника. У Грудневих вечорах приймають також участь актори Харківського академічного театру ім. Шевченка, Київської академічної майстерні театального мистецтва «Сузір'я» та трупа Чернігівського молодіжного театру.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівщина.

ТРАГЕДІЯ

Наймолодшій з десяти загиблих в автокатастрофі було тільки 19 років

Дев'ять людей загинули на місці аварії в селі Райгород Немирівського району. Ще один пасажир помер під час надання медичної допомоги у місцевій районній лікарні. Серед живих цього страшного рейсу залишилися двоє дівчат — одній 17 років, вона студентка Чернятинського аграрного коледжу Вінницької області і 19-річна жителька села Олександрівка Жмеринського району. За повідомленням лікарів, обидві потерпілі у тяжкому стані.

У суботу, 5 грудня ц. р., з міста Ватутіне на Черкащині до Вінниці поверталася група віруючих-євангелістів. До райцентру Гайсин (Вінницька область) їхали на двох мікроавтобусах. Далі всі одинадцять пасажирів пересіли в «бус» Volkswagen. Дорога у селі Райгород, де сталася аварія, рівна, як струна. На жаль, саме у цьому місці пасажирів «буса» чекала біда. Водій, 39-річний підприємець, не міг уникнути зіткнення з причіпом, який відірвався від зустрічного автомобіля MAN. Внаслідок лобового зіткнення на місці пригоди загинули водій мікроавтобуса і вісім пасажирів, ще один з них, 21-річний чоловік, помер у лікарні від важких травм. За словами медиків, у молодого чоловіка була закрита травма грудної клітки, переломи ребер, нів.

Наймолодшій із загиблих було тільки 19 років, найстаршій — 67. Загалом у мікроавтобусі їхало семеро жінок і дівчат, п'ятеро з яких померли на місці аварії.

Як повідомив начальник відділу профілактичної роботи ДАІ у Вінницькій області Володимир Мотичко, вантажний автомобіль MAN, несправність якого стала причиною аварії, перевозив дитячі іграшки з Івано-Франківська до Краснодарського краю Росії. Детальніше причини аварії розслідує комісія. Президент України доручив Генпрокуратурі та МВС найприскіпливішим чином з'ясувати причини аварії.

Вінницька облдержадміністрація виділила з бюджету області більше ста тисяч гривень сім'ям загиблих, повідомив заступник голови облдержадміністрації Василь Жердецький.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

ФОТОФАКТ

У вихідні на Житомирщині учасники історичної реконструкції військових подій, використовуючи пушки, танк Т-34-85, піротехніку й холлості заряди, відтворили епізод бою під Радомислем, який відбувся в грудні 1943 року.

Фото Віктора КУЩЕНКА (УНІАН).

Правоохоронці затримали співробітника філіалу одеського банку «Південний» у Дніпропетровську за підозрою в розкраданні депозитів. У жовтні 2009 року він обманним шляхом заволодів більш як 363 тисячами доларів США, що належали компанії «Торговий Дім «ЮГ–Стекло»

Ліфти у столичних будинках можуть віддати в приватні руки. «Ми запропонуємо схему заміни ліфтів через інвестора. Він буде утримувати підйомник, а мешканці — платити йому гроші», — *поділився планами перший заступник голови КМДА Анатолій ГОЛУБЧЕНКО*

КРИМІНАЛ

УЖГОРОД
Зловмисники залишили обласну раду і ОДА без прапора

Минулого тижня з центрального флагаштоку на площі Народний зник Державний прапор України (3,5 на 5 метрів), що майорів перед шестиповерховою спорудою обласної ради і облдержадміністрації. Як припускають у прес-службі Закарпатського облуправління міліції, невідомі (скоріше за все, підлітки 14—15 років), мабуть, перерізали два тонкі тросики і зняли стяг, що розташовувався посередині. Щоправда, інші прапори, які були по боках, не чіпали. Дія кваліфікується як хуліганство. Правоохоронці розшукують «героїв» нічної витівки.

Василь НИТКА.
МИКОЛАЇВ

Замість ремонту майстер здавав мобілки в ломбард

Тридцятирічний миколаївець, власник майстерні з ремонту мобільних телефонів, фінансові проблеми вирішував своєрідно: мобілки клієнтів здавав у ломбард. Оскільки так матеріальні безладдя вирішуються недовго, майстер незабаром змінив контактні номери власних телефонів, щоб настирні клієнти не докучали. А потім й зовсім зник разом зі своєю майстернею. Обурені громадяни звернулися в міліцію. Завдяки оперативній роботі дільничних інспекторів Заводського РВВС міста Миколаєва, шахрая незабаром затримали.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

СПІВЧУТТЯ

Висловлюємо щирі співчуття народному депутатові України, секретарю Комітету Верховної Ради України у закордонних справах, члену депутатської фракції Комуністичної партії України АЛЕКСЕЄВУ Ігорю Вікторовичу та завідувачу секретаріату фракції Комуністичної партії України АЛЕКСЕЄВУ Віктору Максимовичу у зв'язку з тяжкою втратою — смертю після тяжкої тривалої хвороби матері і дружини

Галини Федорівни.
Пішла з життя талановита людина з добрим серцем та чуйною душею, яка писала світлі вірші, яка всі свої сили, весь великий життєвий досвід віддавала людям.

Голова Верховної Ради України Володимир ЛИТВИН.
Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр ЛАВРИНОВИЧ.
Заступник Голови Верховної Ради України Микола ТОМЕНКО.
Керівник Апарату Верховної Ради України Валентин ЗАЙЧУК.

Фракція комуністів у Верховній Раді України висловлює глибокі співчуття народному депутату України Алексєєву Ігорю Вікторовичу з приводу тяжкої втрати — смерті матері

Галини Федорівни.
Пішла у вічність чуйна, з щедрим серцем, любляча і любима мати. У всіх, хто її знав, вона залишиться світлою пам'яттю.

Депутатська фракція комуністів у Верховній Раді України висловлює щирі співчуття завідувачу секретаріату фракції Алексєєву Віктору Максимовичу з приводу непоправної втрати — смерті після тяжкої хвороби дружини

АЛЕКСЕЄВОЇ
Галини Федорівни.
Пішла за вічну межу добра, мудра людина, любляча дружина, мати, бабуся, непересічна особистість з творчою душею.

7 грудня — Міжнародний день цивільної авіації

Надбання країни

Асамблея Міжнародної організації цивільної авіації (International Civil Aviation Organization, ICAO) — спеціалізованої установи Організації Об'єднаних Націй — оголосила цей день в 1992 році з метою привернути увагу до успіхів міжнародної цивільної авіації і їхнього розширення.

Цей день почали відзначати з 7 грудня 1994 року у зв'язку з 50-ю річницею підписання Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, відповідно до якої й було створено ICAO.

Через особливе геополітичне положення України у центрі Європи цивільна авіація має дуже важливе значення для забезпечення національної безпеки України. Науково-технічний і виробничий потенціал авіаційної промисловості, який створювався десятиліттями, що забезпечує Україні гідне місце серед провідних авіаційних держав у світі, є найціннішим здобутком країни. Авіаційна промисловість залишається однією із галузей промисловості, здатних створювати високо-технологічну продукцію на світовому рівні, у тому числі, виробництво літальних апаратів із замкнутим циклом.

Коли йдеться про цивільну авіацію України, то в багатьох українців це словосполучення асоціюється з концерном «Антонов». 7 березня 1957 року почалися льотні випробування пасажирського Ан—10, а 16 грудня того само року на Іркутському авіаційному заводі виконав перший політ транспортний Ан—12. 1962 року творцям Ан—12 було присуджено Ленінську премію, а Олегу Костянтиновичу присвоєно звання Генерального конструктора. У період 1957—1959 рр. створено пасажирський літак Ан—24, що вперше злетів 20 жовтня 1959 року. У наступні десятиліття на цьому літаку виконувалося до 30% пасажирських перевезень у Радянському Союзі! Розвиваючи ідеї, закладені під час створення Ан—14, на початку 1970-х р. колектив підприємства спроектував і побудував багатоцільовий літак Ан—28, що вміщає 17 пасажирів. Його перший політ відбувся 29 січня 1973 року. В 1990-ті було створено легкий багатоцільовий літак Ан—38, призначений для перевезення 27 пасажирів, пошти й вантажів загальною масою до 2500 кг на місцевих повітряних лініях.

З низки технічних пропозицій, розроблених у колективі зі створення нових пасажирських і транспортних літаків, сьогодні побудований регіональний пасажирський турбогвинтовий літак Ан—140 і реактивний се-

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

тиліття на цьому літаку виконувалося до 30% пасажирських перевезень у Радянському Союзі! Розвиваючи ідеї, закладені під час створення Ан—14, на початку 1970-х р. колектив підприємства спроектував і побудував багатоцільовий літак Ан—28, що вміщає 17 пасажирів. Його перший політ відбувся 29 січня 1973 року. В 1990-ті було створено легкий багатоцільовий літак Ан—38, призначений для перевезення 27 пасажирів, пошти й вантажів загальною масою до 2500 кг на місцевих повітряних лініях.

З низки технічних пропозицій, розроблених у колективі зі створення нових пасажирських і транспортних літаків, сьогодні побудований регіональний пасажирський турбогвинтовий літак Ан—140 і реактивний се-

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

Тестя врятував зять

В Ковелі зять виніс з палаючої квартири 67-річного хворого тестя. Пожежа трапилася в будинку на вулиці Вінниченка опівночі. На щастя поруч була квартира дочки потерпілого. Вона і почула тривожний стук у стіну. На нього негайно відгукнувся її чоловік, 36-річний Олег Хащор. Він і виніс із вогню тестя, який нещодавно переніс інсульт і не міг самостійно пересуватися. Евакуювавши його в безпечне місце, зять знову повернувся в квартиру і взятим з автомобіля вогнегасником приборкав вогонь. Як з'ясувалося, пожежа сталася від замикання старого телевізора.

Микола ЯКИМЕНКО.
Волинська область.

Є тепер свій рецепт борщу

У професійному торговельно-кулінарному ліцеї Луганського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся майстер-клас із приготування головної української страви. Але спочатку кулінари провели дослідження й поцікавилися його рецептами в різних регіонах України. У складеній «карті борщів» вони нарахували понад 50 видів. Наприклад, борщ «Український» з пам-

пушками, «Чернігівський» з яблуками, «Львівський» із сосисками, «Київський» із квасолею, «Дніпровський» із грибами, «Флотський» з копченостями. А от «Луганського» борщу до останнього часу не було. Учні ліцею поставили перед собою мету створити його рецепт. А щоб їхній борщ був найсмачнішим і найситнішим, до його складу включили найвишуканіші інгредієнти — білу квасоллю, чорнослив та курячі пампушки.

Морську рибу «освіжав» річковою водою

Близько 500 кілограмів зіпсованого пеленгаса вилучено й утилізовано в Луганській області. Під час проведення рейду по річці Лугань співробітники ветеринарної міліції ГУ МВС України в області і працівники рибінспекції затримали невідомого, котрий мив у річці морську рибу. У мікроавтобусі затриманого правоохоронці виявили близько 500 кг пеленгаса, що відгонив тухлятиною (накладна про його одержання датована 28 жовтня). Оскільки риба зіпсувалася, підприємець вирішив відмити її від слизу й тухлого запаху, щоб потім реалізувати. Відносно підприємця складено адміністративний протокол.

Алла АНТИПОВА.
Луганськ.

ФОТОФАКТ

Почався монтаж конструкції для новорічної ялинки на столичному майдані Незалежності. Головна ялинка країни буде запалена в День Святого Миколая — 19 грудня.

Фото Олександра СИНІЦЬ/УНІАН.

Нове видання

Міжнародний фонд «Єдиний світ» видав надзвичайно актуальну книгу, присвячену виборчим системам («Западные избирательные системы: мифы, геополитика и права человека», автори: Табачник Дмитро Володимирович — академік Академії правових наук України, професор, директор Національного експертного інституту України, автор (співавтор) багатьох монографій; Верник Олег Ігоревич — викладач кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету КНУ імені Тараса Шевченка, автор (співавтор) багатьох монографій).

Представлені на широкий загал дослідження демонструють, наскільки проголошені у багатьох західних виборчих системах постулати відповідають демократичним цінностям і правам людини. Розмежувавши на чотири частини дослідницькі шляхи за територіально-історични-

ми принципами (окремі країни колишнього СРСР, соціалістичної співдружності, держави «старої Європи» та США) і ретельно опрацювавши потужний документальний масив, автори підводять читача до висновку, що ідеальної виборчої системи не існує. Є більш вдалі, є позитив, який варто вивчати і використовувати, а є позиції (наприклад, недотримання прав нацменшин), яких варто уникати під час творення вітчизняної виборчої системи.

Глибина запропонованого матеріалу дає змогу розглядати книгу як корисне джерело для практиків і теоретиків виборчого права.

Гроші з розуму

БАЛАНС ТИЖНЯ

* Рада Нацбанку схвалила намір Кабінету Міністрів реструктуризувати кредит 15-річної давнини шляхом випуску цінних паперів — про ефект різночитання.

* Прем'єр-міністр Юлія Тимошенко обіцяє інвалідам китайські автомобілі — про ефект заміщення шила на мило.

* Столична держадміністрація реанімувала з січня наступного року старі тарифи на житлово-комунальні послуги — про ефект законодавчого непослуху.

«Г» — категорія сумнівна

Хоч що кажіть, а гроші — це найкращий стимулятор пам'яті. Тим паче, коли їх позичає уряд без забезпечення цінними паперами, як це відбувалося 1995—1996 років. Тепер запропоновано виправити умови тих позичок на загальне задоволення. Адже, з одного боку, забезпечення кредиту в іноземній валюті цінними паперами дає змогу Нацбанку вивільнити частину резервів, сформованих під ці кредити. А беручи до уваги, що їх видавали на покриття дефіциту держбюджету, уряд логічно сподівається, що одержить до чотирьох мільярдів гривень саме на ці цілі. Але з огляду на те, що ціна питання — один мільярд доларів США, забезпечення в чотири мільярди гривень указує, що Нацбанк оцінює платоспроможність позичальника не дуже високо, а сам кредит кваліфікує класом «Г» — як сумнівний. Байдуже, чому: чи тому що уряд тривалий час зволікав із черговою реструктуризацією, чи тому що погано обслуговував кредитну заборгованість, чи тому що не бачить неемісійних джерел покриття бюджетного дефіциту. Як на мене, навіть якщо Нацбанк має приховані резерви й одержить чотири мільярди гривень додатково, він не дасть грошей уряду. І вже тому, що Нацбанк до кінця року навряд чи розв'яже власні проблеми, пов'язані зі зростанням витратів через потребу пролонгації сумнівних кредитів комерційних банків, які користувалися схемою рефінансування. І вже тому, що прибуток регулятора сягнув, за підсумками листопада, 680 мільйонів гривень. Нацбанк може піти назустріч уряду тільки в разі, якщо зиск від домовленості буде незаперечний: скажімо, перерахувати 608 мільйонів гривень різниці між своїми доходами та витратами за підсумками дев'яти місяців навзамін того, щоб уряд «забув» про 9,8 мільярда гривень на Євро-2012.

Головна причина принципності регулятора лежить у недовірі до ефективної реалізації бюджетної політики з боку уряду. Нацбанк проти розв'язання економічних та соціальних проблем за рахунок збільшення дефіциту бюджету, як подразника інфляції і нестабільності на валютному ринку. Уряд також проти цього, проте його рішення лишають ризики, які Нац-

банк не розділяє. На думку експертів, заблокований мільярд гривень на боротьбу з епідемією не завдавав ніякої шкоди валютному ринку, поза тим Нацбанк волів перерахувати замість мільярда — 608 мільйонів гривень.

До бюджетної політики, до слова, уже розтанула довіра й у парламенті, де скасували законопроект про зміни до Бюджетного кодексу, які передбачали формульний підхід до вирішення міжбюджетних проблем.

Колеса для електорату

Можна зрозуміти й уряд, і Нацбанк, і парламент. Передвиборна президентська кампанія водночас підвищила вагу соціальних питань, бо зарплата, пенсія, прожитковий мінімум тощо завжди приносить найбільші електоральні дивіденди. Серед тижня знову пролунало, що не можна піднімати соціальні стандарти напередодні виборів. Як на мене, можна. Але, звісно, якщо економіка не скорочується, як ми це спостерігаємо впродовж року. Тільки в тому разі, якщо зрозумілі середньострокові прогно-

зи економічного розвитку, цін на нафту та продукцію традиційного експорту на глобальному ринку, чого уряд не має дотепер. І на решті, якщо колеса електорату не гальмують ані влада, ані Нацбанк, на що годі сподіватися принаймні до президентських виборів.

Про колеса для електорату в прямому розумінні говорила у Львові Юлія Тимошенко. З нагоди Міжнародного дня інвалідів. Вона потішила звісткою, що уряд має намір за рік забезпечити людей з обмеженими можливостями... китайськими автомобілями. Назвати українським автомобіль, який складатимуть за кредитні гроші, одержані від Ексімбанку Китаю, та з використанням китайських запчастин, азіяк не повертається. Поза тим обіцяно авто типового антикризового складання: кредитні гроші — плюс додаткові симпатії виборця — мінус заперечення Президента країни. Річ у тім, нагадаю, що в жовтні уряд доручав ВО «Укрпротез» залучити кредит під держгарантії на суму 400 мільйонів доларів США шляхом підписання угоди з китайською стороною, а в листопаді Віктор Ющенко призупинив дію цієї постанови. Якщо не помилюся, тоді Віктора Ющенка непокоїв перебір

держгарантій, а інвалідів більш прозаїчне. Зачувши про кредит, вони одразу перепитували, чи, бува, не позичають китайці заразом і механіків, аби ремонтувати китайські запчастини, якість котрих у світі не витримує критики. З другого боку, що б то були за колеса для електорату, якщо все було терпимо! А щоб стерпілося і злюбилося, інвалідам усіх категорій та учасникам бойових дій уряд підвищує соціальні стандарти з 1 листопада цього року.

Фігурально кажучи, на «електоральні» колеса восени стала вся країна. В жовтні дефіцит держбюджету зріс на 3,8 мільярда гривень, тоді як касові витрати соціального спрямування домінували над усіма іншими (за січень — жовтень касові видатки загальноного фонду — 147916,8 млн. грн., а видатки соціального спрямування — 74 431,9 млн. грн.). Як далеко заїде країна на електоральному авто, якщо загальний фонд держбюджету за цей час одержав менш як 121 мільярд гривень, а профінансував витратів майже на 192 мільярди гривень, запитання риторичне. Це при тому, що з листопада видатки зросли ще на 800 мільйонів гривень, бо, за словами виконуючого обов'язки міністра фінансів Ігоря Уманського, стільки потребує держбюджет до кінця року для підвищення пенсій і заробітних плат. І це ще не все. Потребуватимуть відповідних корекцій фонди зарплати та собівартість продукції тисячі підприємств, колективні угоди яких прив'язані до мінімальних рівнів зарплати та тарифних ставок. А відтак дорогою з «електорального» авто можуть висадити будь-кого, як із переповненого ліфта.

Принципи — до їзди!

Але їхати треба всім. Найбільше тим, хто керує, даруйте на слові, засобом пересування країни. І вже нажив на цьому такого досвіду, що ніхто не сумнівається: їм завжди до їзди.

Приміром, Київська міськдержадміністрація порадує на Новий рік старими тарифами на холодне та гаряче водопостачання. Нагадаю, депутати Київради знизили їх з 1 жовтня цього року, але, як я тоді зазначав під цією рубрикою, з порушенням процедурних вимог і чинного законодавства. Зокрема, кількох статей Закону України «Про житлово-комунальні послуги». Несподіване послаблення тиску на сімейні бюджети важило набагато більше, ніж законодавчий непослух. Але тепер, коли країна переходить на ринкові ціни за газ, а за проїзд в «електоральному» авто не сплачує кожен третій, на часі відновити законодавчий статускво. І гайда!

Це бодай трішки, але полегшить навантаження на промисловість, яку держава продовжує субсидувати. Уряд зберіг мораторій на підвищення тарифів держмонополії для гірничо-збагачувального комплексу, підтримував пропозицію скасувати ПДВ на операції із брухтом чорних металів. Але влаштування серед тижня «техогляд» на саміті ЄС—Україна показав, що й колеса треба міняти, й принципи управління на кшталт «не підмажеш — не поїдеш!»

Сергій ВЛАД.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

► ХМЕЛЬНИЧЧИНА

Підприємці об'єднуються у профспілки

Це питання обговорене на координаційній раді підприємців, податківців та представників хмельницької міської влади. Галузеві ради повинні залучити суб'єктів підприємницької діяльності до участі у вирішенні як виробничих, так і соціальних проблем. Першими готові об'єднатися торгівці, транспортники, працівники легкої та харчової промисловості. Міська влада, зі свого боку, гарантує вигідне партнерство, відкритість та прозорість у відносинах, сприяння у реалізації регуляторної політики у сфері підприємництва.

Ірина КОЗАК.

► ЛУГАНЩИНА

Престаріле подружжя стало в'язнями своєї квартири

90-літнє подружжя могло б загинути у власній квартирі, якби не сусіди і співробітники МНС у Луганській області. Жителі багатоповерхівки помітили, що пенсіонери вже кілька днів не виходять з квартири й про свою тривогу повідомили співробітників Алчевського міського управління МНС. Рятівники приїхали разом з міліцією і медиками швидкої допомоги. Встановивши пожежну драбину, співробітник МНС проникнув через балкон до квартири на другому поверсі. Зайшовши усередину, він знайшов пенсіонерів, які самотійно не могли піднятися з підлоги. Як з'ясувалося, майже три дні тому 90-літня жінка упала в квартирі. Ровесник-чоловік спробував її підняти, але не зміг і сам упав поруч. Кілька днів поспіль вони кликали на допомогу, лежачи на підлозі, але ніхто їх не чув. Незважаючи на пережитий стрес, госпіталізація потерпілим не знадобилася.

Алла АНТІПОВА.

Закопано мільйони, а трамвай і нині там

СПРАВИ СТОЛИЧНІ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Для такого песимізму у фахівців безліч підстав.

Нещодавно міжвідомча комісія, що перевіряла перебіг виконання робіт, дійшла невтішного висновку: лінію укомплектовано несертифікованими залізобетонними шпалами, її не забезпечено температурно напруженою безстиковою колією, не виконано також технічних умов ВАТ «Київводоканал», мережі якого мали перенести з-під трамвайної лінії. Тож, виходячи з цього, комісія наполягає на зупиненні реконструкції трамвайної лінії до усунення всіх виявлених порушень. Про це заявив голова міжвідомчої робочої групи, начальник Державної житлово-комунальної інспекції Олександр Мазурчак.

— Під час перевірки ми намагалися з'ясувати два питання: чи є порушення і чи може трамвай безпечно експлуатуватися. Відповідь однозначно негативна. У цьому разі трамвайна колія не може бути запущена. Інакше не уникнути біди, — попереджає Олександр Мазурчак.

За його словами, перевірка показала, що весь шлях було укладено несертифікованими залізобетонними шпалами. Відповідно тільки одна ця обставина не дає підстав запускати трамвай. Як пояснив О. Мазурчак, ще свіжий у пам'яті випадок, коли з рейок зійшов трамвай за швидкості 20 кілометрів. А швидкісний розвиває її до 80 кілометрів на годину, тож і особливість його колій полягає у тому, що рейки мають бути спаяні встик. На жаль, лише два кілометри лінії мають таку зварку і відповідають вимогам. На решті 13 кілометрах зварювання відсутнє. Крім того, є питання до кріплення, які з'єднують шпали. Чимало з них уже тепер пошкоджено. Як запевняє чиновник, це є наслідком війни між конкуруючими фірмами, з якими на певному етапі співпрацював підрядник. Нагадаємо, раніше головним підрядником з реконструкції лінії швидкісного трамвая був «Київметробуд». Згодом «Київпастранс» міняє підрядника. Ним стає «Київміськбуд-2». Відповідно він починає закуповувати комплектуючі вже в інших фірм, і між ними почина-

ється справжня війна. Перевірляники виявили й безліч інших порушень. Як з'ясувалося, замість перенесення підземних комунікацій замовник робіт — КП «Київпастранс» їх просто забетонував, що потенційно загрожує виникненням технологічних аварій.

Солідарний із міжвідомчою комісією і Блок Кличка в Київраді. Його депутати вже не раз звертали увагу на зловживання під час реконструкції трамвайної лінії. Там зазначають, що, зокрема, кріплення мають низький рівень безпеки і демонтуються простим ломом. Тому їхнє використання було заборонено приписами Головної державної технічної інспекції міського електротранспорту МінЖКГ України ще від 26.01.09 р. Та, незважаючи на все це, висновків не було зроблено. Натомість столична влада, як заявляє фракція Кличка, тисне і звільняє фахівців-транспортників, які наважуються висловлювати свою конструктивну думку.

Тим часом Олександр Мазурчак зазначає, що під час перевірки виявлено й чимало економічних зловживань. Зокрема, замовник реконструкції лінії швидкісного трамвая в

НАША ДОВІДКА

Лінія швидкісного трамвая в Києві пролягає від станції «Старовокзальна» до станції «Кільцева дорога». До реконструкції вона мала протяжність 20,2 кілометра, на ній було 12 станцій. Загалом на ній експлуатувалося близько 100 трамвайних вагонів, а пропускна спроможність становила 25 тисяч пасажирів на годину. Тож стільки років простою — це теж мільйонні збитки для міста.

Київ під час проведення тендера необгрунтовано здійснив закупівлю підкладок пружного скріплення у кількості 40 тисяч одиниць та прокладок гумових шумознижуючих у кількості 40 тисяч одиниць на загальну суму більш як п'ять мільйонів гривень. За інформацією міжвідомчої робочої групи, використано на реконструкції лінії лише п'ять тисяч комплектів підкладок, решту не буде використано взагалі, бо тепер замовник вирішив працювати з іншою фірмою-постачальником. Тож виходить, що більш як чотири мільйони гривень коштів місцевого бюджету витрачено даремно!

На запитання «Голосу України», чи буде хтось відповідати за завдані місту, а отже, кожному киянину збитки, міністерський чиновник зазначив, що підстав для цього більш ніж досить. І з матеріалами вже працюють слідчі.

Щоправда, знаючи, чим насправді зазвичай закінчу-

ються такі справи, в покарання, а тим паче матеріальне відшкодування, віритися мало. А отже, і в те, що випадків зловживань ставатиме менше. Достеменно відомо лише одне — з віддаленої Борщагівки киянам доведеться ще довго діставатися на перекладних.

Марина КРИВДА.

***

Коли наша стаття готувалася до друку, на сайті КМДА з'явилася інформація, в якій генеральний директор «Київпастрансу» Микола Ламбуцький заявляє, що «сьогодні немає підстав навіть говорити про те, щоб зупинити реконструкцію швидкісного трамвая». А це чиновник запевняє, що технічні вимоги ВАТ «Київводоканал» буде виконано. Щоправда, як їх можна виконати, не зупиняючи реконструкцію, він не пояснив. Що ж стосується звинувачень про марно витрачені чотири мільйони гривень, то Ламбуцький зазначив, що є певні проблеми, та їх нині вирішують у судовому порядку, у ці кошти буде повернуто місту.

Хотілося б вирити!

До бюджетної політики уже розтанула довіра й у парламенті

«Ось що можна зробити із звичайної швейної машинки»

Що означають емблеми відомих автомобільних марок?

Маленький значок на решітці радіатора чи десь ще на «тілі» автомобіля зовсім непотрібен з функціональної точки зору. Тим часом це важливий елемент іміджу, що вказує на фамільну історію «залізного коня» і його «родовід».

На авто вони з'явилися не відразу. Одні еволюціонували разом із самим автомобілем, інші залишаються незмінними від самого свого народження. Одні не повідомляють нічого, крім марки машини, інші повні символічних значень. І якщо знак Mercedes-Benz визнають легко, то, який вигляд має емблема Citroen, знає набагато менше людей, а вже що вони означають, і поготів невідомо.

З'ясовується, дві перевернуті «галочки» Citroen одна над іншою — це символічне зображення механізму зубчатого зчеплення. Ну а трипроменева зірка Mercedes-Benz символізує три стихії: землю, воду й повітря — де застосовувалися двигуни, виготовлені засновником фірми Готтлібом Даймлером. Емблема BMW — обертовий пропелер на тлі блакитного неба — також пов'язана з минулим. Справа в тому, що ця компанія розпочинала з авіаційних двигунів, потім з 1923 року вона почала випускати мотоцикли, а вже з 1928-го — автомобілі. Однак про своє «небесне походження» і про мотори, завдяки яким літали знамениті «мессершмідти», BMW не забуває.

Емблемою ще однієї німецької фірми — Audi — є овал зі стилізованою назвою фірми всередині. А чотири з'єднаних кільця на радіаторі — знак концерну Volkswagen-Audi, «автомобільного союзу», що об'єднав чотири фірми. Буква V над буквою W — це, звичайно, емблема марки Volkswagen.

Взагалі, оточеність — улюблена геометрична фігура німецьких автомобілебудівників. Є вона й в емблемі Opel, простроплена горизонтальним зигзагом. Цікаво, спочатку невелика фірма Адама Опеля виготовляла швейні машинки. Як тут не згадати слова Остапа Бендера: «Ось що можна зробити зі звичайної швейної машинки».

А от оточеність на радіаторах шведських автомашин Volvo — не є офіційним знаком фірми, але в поєднанні з вихідною від неї стрілочкою означає символ бога Марса або ж, за іншою версією, древнього скандинавського бога Тора. Та офіційним знаком компанії є фірмовий логотип слова «Volvo», які можна перекласти, як «той, що котиться». До речі, діагональ, яка проходить через емблему на облицюванні радіатора,

на перших моделях була застосована не стільки для прикраси, скільки за необхідності, для кріплення.

Була раніше оточеність і в емблемі Renault, причому після Першої світової війни в неї в'їхав танк, замі-

ний хижак-ягуар Jaguar, лев Peugeot, який стоїть на задніх лапах. За однією з версій, лев запозичений фірмою з герба міста Бельфора, де спочатку розташовувалася фірма. За іншою — лев символізує три якості пилки, того виробу, з виробництва якого розпочиналася діяльність фірми: гостра, як зуби лева, міцна, як його тіло, і гнучка, як його спина.

Симпатична язиката звірина, та ще увінчана короною, красується на емблемі шведських автомобілів Saab. А от на капоті швидких італійських автомобілів Ferrari красується гарцюючий кінь. Цей символ подарували засновнику фірми, автогонщику Енцо Феррарі на щастя батьки прославленого льотчика, героя Першої світової війни Франческо Бараккі, на фюзеляжі літака якого був зображений герб із чорним конем, що встав на диби.

Дворянська геральдика знайшла втілення й в емблемі-гербі прославленої італійської фірми Alfa Romeo: увінчана короною змія сусидить із лицар-

ським червоним хрестом. Герб спочатку належав дуже багатій й дуже знатній родині Мілана, яка заснувала фірму, а назва ALFA розшифровувалася як Automobili Lombardo Fabbrica Anonima. Пізніше новий власник заводу сенйор Ромео додав до назви марки своє прізвище.

Окрема тема — коштовне каміння. Наприклад, це п'ять променів, вміщені у п'ятикутник, знак корпорації Chrysler, схожий на діамант. Символічне зображення трьох діамантів становить емблему японських автомобілів Mitsubishi, що в перекладі й означає «три алмази».

Якусь символіку можна побачити в елегантній, але простій емблемі машин Toyota, якщо овал розглядати як земну кулю, меридіан і паралель якої утворюють стилізовану букву Т.

Поміщена в овал буква H — знак японської фірми Honda, а якщо буква H зображена під нахилом — це вже південнокорейська компанія Hyundai. Нарешті, стилізована під ієрогліф буква S на радіаторі говорить, що перед вами — одне зі створінь Suzuki. Простенько, але зі смаком має вигляд емблема японського автогіганта Nissan. Назва фірми, що перетинає червоне коло, — традиційний символ Країни Сходу Сонця...

Яна СТАДІЛЬНА.

(За матеріалами закордонної преси).

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

У Колумбії пройде експериментальне «Різдво без зброї»

Командувач колумбійського війська Фредді Паділья де Леон оголосив про введення по всій країні заборони на носіння зброї цивільними особами, що діятиме з 7 грудня 2009 року по 7 січня 2010 року. Про це повідомляє La Patria.

Експеримент, який назвали «Різдво без зброї», має показати, чи приведе заборона на носіння зброї до зменшення кількості вбивств та інших актів насильства під час святкування Нового року й Різдва.

У рамках акції пройдуть зустрічі командантів гарнізонів з губернаторами департаментів та мерами міст, які повинні обговорити план дій із гарантування безпеки майбутніх свят. Раніше віце-прези-

дент країни Франсіско Сантос закликав до повної заборони носіння цивільними особами зброї.

Сантос вважає, що роззброєння колумбійців спричинить зміцнення правопорядку й зниження кількості злочинів. За його словами, близько 70 відсотків убивств пов'язані з нетерпимістю учасників конфліктних ситуацій і їхньою готовністю застосувати зброю.

Президентом Гондурасу обрано Порфірію Лобо (ліворуч).

Фото СІНЬХУА\Укрінформ.

Яотяни шанують свої традиції

На початку зими представники народності яо з повітів і міст китайських провінцій Гуандун, Хунань і Гуансі-Чжуанського автономного району збираються, щоб відсвяткувати Паньван — традиційний фестиваль, присвячений поклонінню предкам.

Це свято, що відзначається щорічно 16-го числа 10-го місяця за місячним календарем, є частиною традиційної культури народності яо, що нараховує більш як 1600 років історії. На фестивалі яотяни традиційно демонструють свою яскраву й самобутню культуру, що її зуміли зберегти в первозданному вигляді. Ці унікальні люди досі зберігають традиції полювання й землеробства, носять національний одяг, розповідають стародавні легенди, співають народні пісні й танцюють традиційні танці. 2006 року культуру національності яо було внесено до реєстру нематеріальної культурної спадщини Китаю.

На знімку: дівчина у традиційному вбранні народності яо.

Фото СІНЬХУА\Укрінформ.

Асоціація захищатиме клімат разом із альянсом

Кам'янець-Подільський — одне з тих українських міст, які активно перейматимуть досвід Німеччини щодо захисту клімату. У сусідів цей рух має дуже широке наповнення: рекомендації систем забезпечення енергією, солярне міське планування, переведення автомобільного транспорту на альтернативні джерела енергії, розвиток міст із урахуванням тенденцій змін клімату. Відомі ініціативи у цій сфері федерального уряду Німеччини та екологічні проекти територіальних одиниць — земельних округів.

Першими у список «учнів» потрапили українські населені пункти, які є членами Асоціації енергоефективних міст України. У листопаді міські голови енергоефективних громад узяли участь в європейській комунікаційній конференції на захист клімату «Кліматичного альянсу» м. Гамбург.

Міський голова Кам'янця-Подільського Анатолій Нестерук, який бере участь у цій програмі та є одним із підписантів угоди європейських мерів щодо кроків на захист клімату, високо оцінив можливість

українських громад долучитися до такої програми. «Українська делегація була захоплена тим, як у Гамбурзі на муніципальному рівні ведеться системний моніторинг захисту клімату, що дозволяє розробляти і впроваджувати системні заходи, — зазначив він. — Європейські мери дуже схвально відгукнулися про об'єднання українських громад в Асоціацію енергоефективних міст. Тож деякі з її членів разом з німецькими містами вже найближчим часом розпочнуть впроваджувати спільні проекти для налагодження енергетичного партнерства. У січні наступного року відбудеться нова зустріч у Львові».

Наразі зроблено перші кроки до підписання угод про партнерство та співпрацю в цій галузі між Кам'янцем-Подільським та Тюбінгеном, Луцьком та Кієм, Долиною та Ноймарктом-ін-дер-Оберпфальц. Окрім того, у перспективі між Асоціацією енергоефективних міст України та «Кліматичним альянсом» в Україні буде проведено адаптацію та впровадження програмного продукту ECO2 Region для моніторингу та балансових зведень викидів вуглекислого газу, триватиме подальше навчання у вигляді тренінгів та семінарів, буде організовано обміни фахівцями у сфері енергозбереження.

Віра ШПИЛЬОВА.

Провокація на мові

Російські інформаційні агентства повідомили, що прокремлівська організація «Молода гвардія» приготувала новорічний подарунок українським школярам. Наприкінці листопада в Челябінську стартувала розрекламована акція зі збирання книжок російською мовою для братнього українського народу. 2 грудня ці книги було відправлено до України.

На перших шпальтах челябінських газет щасливі посмішки «молодогвардійців» із книжками. Юні мешканці Челябінська, схоже, почуваються героями та справжніми радянськими піонерами. Адже вони рятують своїх українських ровесників від нав'язаного владою читання українською мовою.

Пересічні росіяни, які побували в центрі збирання книжок на проспекті Леніна, впевнені, що українська влада не тільки заборонила російськомовні книжки, а й, напевно, наказала спалити їх. «Молодогвардійці» кричать у мегафони про «цілеспрямоване знищення російської мови та російської культури на території України».

Мало того, пояснюють юні помічники «Єдиної Росії», помаранчева влада, забороняючи вивчення російської літератури, змушує школярів «на уроках російської мови вивчати тюремну «феню» — розділи з вивчення сленгу й тюремного жаргону». Про це цілком серйозно пишуть місцеві російські газети.

Тому начальник Челябінського регіонального штабу «Молодої гвардії Єдиної Росії» Олександр Галкін і звернувся до співгромадян із закликком взяти участь у збиранні книжок та підручників з російській мови й літератури, які будуть передані українським школярам.

Я зателефонував своїй колезі в Київ і запитав, чи правда те, що її син, учень української державної загальноосвітньої школи,

учить «феню»? Вона розповіла, що сьогодні з малювання було задано ілюстрацію до улюбленої «Казки про попа й робітника його Балду» О. С. Пушкіна.

— Мій син, — пояснила вона, — учить російську за обов'язковою програмою, введеною у всіх школах. Щоправда, єдиний її недолік — це тільки дві навчальні години на тиждень. Але за радянських часів я вчила українську мову — два уроки. Ну, ще погано, що російської літератури як окремого предмета немає, її вивчають у курсі іноземної літератури.

Але книжок російською мовою багато. Нікуди не поділася література з бібліотек, а в будь-якій книгарні видань російською мовою уп'ятеро більше, ніж українською. «У нас удома — пояснила колега, — гостріше стоїть питання, де взяти цікаві книжки та класичну літературу українською мовою — хоча б для того, щоб, читаючи, дитина краще знала рідну мову». «Останнім часом помічаю, що російською їй значно простіше спілкуватися і викладати свої думки — вплив читання», — резюмувала вона.

Утім, на російську мову (йдеться про Київ) із ввічливості стосовно співрозмовника найчастіше переходять навіть україномовні громадяни. В повсякденному житті ніхто не надає ніякого значення мові, на якій говорять, оскільки українці прекрасно розуміють обидві. Це має комічний вигляд у великих компаніях, коли люди спілкуються, жарту-

ють, просять щось передати, розмовляючи різними мовами: якщо придивитися й прислухатися — трохи смішно, але ніхто цього зазвичай не помічає.

Більше того, два роки тому спеціалізоване дослідження проводив в Україні російський фонд «Русский мир», який для початку з'ясував, що російськомовні громадяни (котрі у повсякденному спілкуванні вживають тільки або переважно російську мову) становлять 37% дорослого населення України. З них 86% заявили, що сприймають Україну як свою Батьківщину, а 72% — назвали себе її патріотами. 57% російськомовних визнали, що хотіли б, аби російській мові було надано статус другої державної, але не збиралися брати участі в акціях на підтримку цього проекту, оскільки не вважали його наболілим питанням свого життя.

Дослідження «Русского мира» виявило ще одну важливу особливість: третина російськомовних українців відносять себе до української культурної традиції, майже третина — до радянської, близько 6% — до європейської, а до російської культурної традиції — менш як чверть. Оцінюючи перспективи культурних традицій в Україні в майбутньому, 36% заявили, що в різних регіонах країни переважають різні культури, кожен п'ятий віддає перевагу українській традиції, кожен шостий — європейській, російській — лише 7%.

Іншими словами, ініціатива челябінських «молодогвардійців» — звичайна провокація, якою керують і оплачують дорослі партійні дяді з правлячої в Росії «Єдиної Росії». Але сама челябінська акція дає результат, і він єдиний — сіяти ворожнечу між російським та українським народами на догоду «партії війни» нинішньої російської влади.

Віктор ТИМОШЕНКО.

Москва.

Найбагатшого британського гангстера посадили на 13 років

Наркобарона Кертіса Уоррена, якого вважають найзможнішим злочинцем Великобританії (його статок оцінюється в 40 млн. дол.), засудили на 13 років позбавлення волі, **повідомляє The Daily Telegraph**. Підсудний заслухав вирок Королівського суду Сент-Хелієра по відеомосту. В жовтні суд визнав його винним в створенні злочинної організації з постачання до країни наркотиків. Злочинці одержували наркотики в Нідерландах, а потім доправляли їх морем до Великобританії.

У результаті спецоперації, під час якої британські спецслужби прослуховували телефони Уоррена та відстежували всі його контакти, наркобарона було затримано. Загалом злочинці збиралися реалізувати у Великобританії наркотиків на суму один мільйон фунтів стерлінгів.

Японці зварили космічне пиво

Японська компанія Sapporo Breweries випустила «космічне пиво». Солод для сорту Sapporo Space Barley виготовлений з ячменю, який протягом п'яти місяців зберігався на міжнародній космічній станції, **повідомляється в прес-релізі компанії**. Незвичайне пиво випущене обмеженою партією — 250 упаковок по шість пляшок у кожній. «Космічне пиво» можна купити тільки через Інтернет під час розіграшу лотереї.

ФОТОФАКТ

Кухарі одного з готелів південнокорейського міста Бусан створили модель селища Санта Клауса: цікавинкою моделі є те, що вона зроблена з цукру.

Фото Йонхап\Укрінформ.

ФОТОФАКТ

На Кубі розпочалося збирання тютюну.

Фото Сінхуа\Укрінформ.

Що робить кішка, коли вас немає вдома?

Американські зоопсихологи дізналися, чим займаються кішки, коли залишаються самі в домі. Про це **повідомляє Associated Press**. У рамках дослідження у помешканнях 50 власників кішок установили камери, котрі робили знімки кожні 15 хвилин.

Як з'ясувалося, більшу частину часу кішки дивляться у вікно (21,6 відсотка). Приблизно 11,8 відсотка часу кішки проводять разом з іншими домашніми тваринами, 5 відсотків — розважають себе іграшками, 7 — видряпуються на меблі. Всупереч очікуванню дослідників, на сон кішки витрачають лише 6,1 відсотка часу. Стільки само вони розглядають телевізор, газети, книжки та полиці з дисками.

4 відсотки часу кішки їдять або дивляться на їжу, 6,3 відсотка — ховаються під столом, а 1,7 відсотка — сидять у раковині або ванні. Час, який кішки просто проводять у тому чи іншому приміщенні, значно різняться. Так, у кухні або їдальні вони перебувають 9,9 відсотка часу, у спальні — 8,1, у вітальні — 12,7, у ванній — 3,1, а в робочому кабінеті — 5,2 відсотка.

АКТУАЛЬНО

Євросоюз очима скептиків та оптимістів

Минулої п'ятниці завершився тринадцятий саміт Україна—Європейський Союз. Його результати вже традиційно поділили експертів і журналістів на євроскептиків та єврооптимістів.

Скептики зловтішно потирали руки й опубліковували статті під заголовками на кшталт «Києву не дали пропуск в ЄС», аргументуючи це тим, що жодних важливих документів на саміті не було підписано. А оптимісти нагадували, що про такі інтенсивні переговори з Євросоюзом стосовно входження до Енергетичного співтовариства, вільної політики, безпеки та екології раніше можна було лише мріяти. Вже не кажучи про Угоду про асоціацію, яку хоча й не підписали, але за рік була узгоджена її політична частина, котру покладено в основу Порядку денного асоціації. Цей документ дозволить уже зараз розпочати виконання узгоджених пунктів Угоди про асоціацію, тобто Україна стане асоційованим членом Євросоюзу де-факто.

Нині тривають переговори щодо тієї частини угоди, яка стосується створення Зони вільної торгівлі між Україною та Євросоюзом. Для нас це найважливіша частина документа, бо саме вона відкриє європейський ринок для наших виробників і наш ринок — для європейців. Тому переговорники намагаються захистити свої позиції, через що переговори затягуються.

Але Угода про асоціацію була лише одним із багатьох пунктів порядку денного саміту. На підсумковій спільній конференції Президент України Віктор Ющенко, Прем'єр-міністр головної в ЄС Швеції Фредрік Райнфельдт та Президент Єврокомісії Жозе-Мануель Баррозу говорили про ті аспекти саміту, які їм видалися найважливішими. Приємно, що один із аспектів, котрі виокремлювали лідери, збігся у всіх трьох. Це означає, що український та європейський політикуми намагаються говорити однією мовою, однак до абсолютного спільного бачення проблем у відносинах між Києвом та Брюсселем ще далеко. Так, Віктор Ющенко звернув увагу журналістів на роботу над Угодою про асоціацію, переговори про безвізовий режим, енергетичні питання та необхідність проведення вільних демократичних виборів Президента України в січні 2010 року. Фредрік Райнфельдт закликав спільно боротися зі змінами клімату, вирішити енергетичні питання (зокрема, транспортування газу) та провести структурні реформи в Україні. Жозе-Мануель Баррозу говорив про економічну кризу, яка пригальмувала торгівлю, енергетичні проблеми (а саме ті, які постали на початку цього року) та необхідність проведення структурних реформ в Україні. Отож спільним «болючим» питанням була енергетика. До речі, вчора цю проблему знову обговорювали в Брюсселі міністри енергетики країн ЄС. Проте, звичайно, до повного розуміння у цьому складному трикутнику між Києвом, Москвою та Брюсселем ще далеко.

То хто ж правий: скептики чи оптимісти? Очевидно, правда лежить посередині. Європа вимагає від нас передбачуваності та надійності. Вони хочуть мати на Сході партнера, на якого могли б розраховувати, передусім, у питаннях транспортування газу. Нашим лідерам потрібні конкретні результати переговорів із Брюсселем, які могли б продемонструвати електорату, що Європейський Союз, до якого ми прагнемо вступити, теж зацікавлений у приєднанні України до Європейської спільноти. А нашим виборцям складно зрозуміти те, що, по-перше, нині Євросоюз переживає важливі інституційні зміни, пов'язані зі вступом у дію Лісабонської угоди, а по-друге, питання приєднання країн до ЄС є надзвичайно тривалим, часом переговори ведуться навіть десятиліттями.

Тетяна ПАСОВА.

Заявили, що сприймають Україну як свою Батьківщину, назвали себе її патріотами

Врожай ріпаку в країні становить 1,9 мільйона тонн — на третину менше, ніж у попередньому рекордному сезоні (АПК–Інформ)

Частка України, Росії та Аргентини у світовому виробництві соняшникової олії — 55 відсотків та 85 відсотків у її експорті (АПК–Інформ)

КОМЕНТАР

Солодкий пісок
забирає у незаможних
останні гроші

У владних
кабінетах цього
намагаються
не помічати

Хоча сезон цукроваріння завершується, солодкий пісок у магазинах заповзятю не хоче дешевшати. Попри численні прогнози, що наприкінці року він упаде в ціні. Адже склади багатьох переробних підприємств під зав'язку забиті готовою продукцією. Але цукор, який подорожчав майже вдвічі ще влітку, у період консервування, продовжує шокувати ціною навіть у супермаркетах, де зазвичай громадяни розраховують отоваритися дешевше.

В окремих магазинах його вже пропонують по 9 гривень за кілограм, хоча собівартість виробництва 3,5—4 гривні, отже, цукру красна ціна — 6—6,5 гривні. До того ж в уряді, схоже, залишили ідею побороти ціну, викидаючи в торговельну мережу, як це було три-чотири місяці тому, дешевий пісок з Держрезерву.

Тим часом так звані «експерти ринку», схоже, не без сприяння зацікавлених декількох компаній, що контролюють більшу частину запасів цукру в країні, роздають прогнози. Буде, мовляв, і по 10, і по 15 гривень за кіло, і, ймовірно, навіть по 19. Ці потужні структури — для того, щоб їх перелічити, вистачить пальців двох рук — солодкий пісок продавати не поспішають. Тактика спекулянтів очевидна: створити штучний дефіцит і в такий спосіб накрутити ціни до позазмаркових висот.

З історії відомо: раніше такі дії називали «саботажем». Нині, у час шалених ринкових відносин по-українськи, це, напевно, прийнятно. Їхня продукція — що хочуть з нею, те і роблять. Тільки в мене запитання. Де тут держава, яка має захищати підвалини продовольчої безпеки? Яку роль відіграють контролюючі органи? І навіщо уряд компаніям — потужним виробникам цукру роздає пільговий газ? Щоб зробити їхню прибуткову діяльність ще прибутковішою? Можливо, час нашому міністрові агрополітики Ю. Мельнику, котрий отримав нещодавно з рук Президента за свої старання звання Героя України, навести лад у своєму відомстві, а не думати про велику політику?

А то виходить так. Цукровики валять на посередників і нарікають на недостатню увагу з боку держави. Продавці плачуть, що і так заробляють копійки. Держава сварить і торговців, і виробників. Крайніми, як завжди, залишаємося ми, покупці.

А у виграші... Одна з великих сільськогосподарських компаній, повідомляє Агентство промислових новин, «планує збільшити чистий прибуток у 2011 році в 5,5 разу порівняно з 2008 роком. При цьому прогнозоване зростання цін на цукор в 2010 році може позитивно позначитися на доходах компанії».

Галина КВІТКА.

Не все те яблуко, що блищить

ТЕНДЕНЦІЇ

Біблійне яблуко з дерева пізнання добра і зла відкрило людям чималі таємниці. Здавалось, відтоді у яблуні вже не залишилось жодних секретів. Але варто потрапити у сучасний сад, вирощений за останніми технологіями, порозмовляти із знавцями цієї справи, як починаєш розуміти, що так-таки нічого і не знаєш ні про яблука, ні про пишні сади, ні про те, як простий фрукт може перетворитись на золотий. У фінансовому розумінні.

Золота справа

Пригадується, як ще кілька років тому багато садівників заявляли: сади перестали бути прибутковими, інтерес до них падає, а вирощене на старих деревах яблуко ні за що не може конкурувати із завезеними із-за кордону. Справді, наче намальовані імпортні плоди просто вражали своєю красою і розмірами і не йшли ні в яке порівняння із отими домашніми, що нерідко і чорною цяткою вкриті, і кособоки, ще й дрібнувати.

У старого саду, що розкинувся у селі Ружична, були ті ж проблеми. Після одного не дуже врожайного року навіть пішла мова про те, щоб дерева із цих сімдесяти гек-

тарів викорчувати, а вільні землі засіяти пивоварним ячменем, котрий якраз цінився. І це за того, що сад був не таким вже й древнім: двадцять років для дерева — ще не старість. І сорти в ньому підібрані непогані. І урожай він давав щороку.

Та попри це вже, може, і забули б про існування того саду, якби керівникам місцевої агрофірми не дошкуляла одна думка: «Чого ж це у наших польських сусідів є і яблука, і саджанці, причому такі, що всьому світові вигідно продавати, а у нас — нічого того немає?»

Щоб докорінно змінити звичні погляди на старий сад, в агрофірмі утворили ДП «Глорія», яке очолив Сергій Сушук (на знімку). Відтоді уже ніхто не тільки не думав корчувати дерева, а навпаки, садівництво стало однією з найприбутковіших галузей господарства.

Сергій Євгенович переконує швидко: добрий сад дає на кожному гектарі до шістдесяти тонн плодів. Навіть за мінімальної ціни у чотири гривні за кілограм яблук на гектарі «вирастає» 240 тисяч гривень. Щоб заробити стільки ж, скажімо, на пшениці за середньої ціни та врожайності, доведеться засіяти більше шістдесяти гектарів. То хіба не золоті плоди зріють на деревах?

Міні-дерево з максимумом
плодів

Справді, така арифметика захоплює. Але не так просто зібрати врожай наливних яб-

теж затрати. Загалом тонна сирцю, доставленого у нашу державу, стане у 5300 гривень. «Цукор-сирець ніколи не коштував дорожче від бурякового», — наголошує Порошенко. — Так воно й буде в перспективі. Спочатку ціна вирівняється. А потім все стане на свої місця. І бурякові кристали, як і раніше, продаватимуть дорожче, ніж тростинний пісок». — Я не знаю, як саме можна стримати ціну на цукор, — продовжує Порошенко. — Це нереально. Адже зросла вартість усіх складових його виробництва — подорожчав газ, метал, вапняковий камінь. А кредити банки дають під 33 відсотки річних. Хіба така ставка не лягає тягарем на собівартість продукції?

Спекулятивна арифметика

За собівартості кілограма цукру в три—чотири гривні у магазинах правлять по вісім—дев'ять

СИТУАЦІЯ

На відміну від попередніх років, коли на Вінниччині у пік сезону цукроваріння вартість кристалів на ринках і в магазинах традиційно дешевшала, нині все відбувається навпаки. Заводи майже завершили варити цукор, а ціна на нього несподівано пішла вгору, продавці на ринках просять за кілограм 7—7,2 гривні, а в магазинах на цінниках цифри ще вищі.

Кому нині добре

На 46 тисячах гектарів вирощували цьогоріч цукрові буряки на Вінниччині. У 2008-му — на 63 тисячах гектарів. У 2007-му насінням цукристих засіяли понад сто тисяч гектарів. У 2006-му їх площа становила 160 тисяч.

У третині районів взагалі перестали вирощувати солодкі корінці. В деяких площі під ними мізерні. Приміром, тільки п'ятсот гектарів відвели під цукристі в Липовецькому районі. В Ямпільському, де у 80-ті роки минулого століття народився відомий на теренах колишнього Союзу почин з виробництва 50 центнерів цукру з гектара бурякової площі, посіви скоротили з 8 тисяч гектарів до 3,4 тисячі.

Герой України депутат Вінницької облради генеральний директор концерну «Укрпромінвест» Олексій Порошенко головною причиною зростання ціни на цукор вважає дефіцит солодких кристалів. Господарник не відкидає ситуації, коли за кілограм цукру, можливо, доведеться платити десять гривень, а то й більше.

— Скажіть, будь ласка, а кому нині солодко? — робить паузу Олексій Порошенко. — Дефіцит цукру відчувається не тільки у нас. Знаю, що в Росії він становитиме приблизно 2,5 мільйона тонн. В Індії теж рахують

збитки, не вистачає 4 мільйони тонн. Ця країна один з найбільших світових експортерів. Бразилія, кажуть, на рік наперед продала свій цукор. Це при тому, що їхній цукор-сирець уже коштує дорожче від бурякового. Ось вам ще один аргумент на користь підвищення ціни на наш цукор. Ринок взаємопов'язаний.

На цукрозаводах концерну — Крижопільському та Гайсинському — собівартість тонни цукру з нинішнього врожаю буряків, за словами Олексія Порошенка, становить 3314 гривень. За тонну цукру-сирцю, каже співрозмовник, уже правлять шістсот доларів. Але ж його треба доставити, переробити. Це

Ніхто не поспішає
продавати

Що менше цукру, то він дорожчий, нагадує про давно відомий закономірність співрозмовник. Торік, у першому півріччі, коли з цукром не було проблем, цукрозаводи «Укрпромінвесту» продали 120 тисяч тонн кристалів за ціною 2900 гривень за тону. Решту — ще дешевше — по 2400—2500 гривень за тону. Чекати кращої ціни не було можливості. Кошти потрібні були на зарплату, повернення кредитів, підготовку заводів до роботи у новому сезоні. Кругленьку суму з'їли енергоносії. Їх вартість зросла в середньому втричі. Нині оптовики вже пропонують більше — торги можна починати з п'яти гривень за кілограм. Але заводчани не поспішають продавати. Сподіваються, що нинішня ситуація на ринку цукру дасть можливість бодай трохи поліпшити економіку підприємств. Точніше, хоча б частково компенсувати збитки за попередні роки. Принаймні у 2008-му, як і у 2007-му, виробництво солодких кристалів для переважної більшості цукроварень було збитковим.

— Два роки тільки й чуємо обіцянки про те, що на гектар буряків держава компенсує по 750 гривень затрат, — не приховує невдоволення директор Юзефо-Миколаївського цукрозаводу, що в Козятинському районі, Олексій Босак, — але що з того? Наші заводи не отримали жодної гривні. Зазначена сума зовсім невелика. Щоб виростити гарний врожай, витрачаємо на гектар площі понад десять тисяч гривень. Що на цьому фоні обіцяних 750 гривень дотації?.. Мізер, та й годі. Все одно не платять.

Аби цукрозаводи могли нормально працювати, а головне — вдосконалювати технологічний процес, рентабельність виробництва мала б становити від 35

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до Закону України «Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести зміну до переліку об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, затвердженого Законом України «Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 37, ст. 332 із наступними змінами), згідно з додатком.
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України **В. ЮЩЕНКО.**

м. Київ,
21 жовтня 2009 року,
№ 1654-VI.

Додаток до Закону України від 21 жовтня 2009 року № 1654-VI
ЗМІНА,
що вноситься до переліку об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації
Включити до переліку:

Орган управління МІНПАЛИВЕНЕРГО
КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ
34218978 Державне підприємство «Дирекція підприємства, що будується на базі Новокосянтинівського родовища уранових руд»
26200, с. Олексіївка,
Маловисківський район
Кількість об’єктів — 1
Всього по органу управління — 1

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про будівельні норми

Цей Закон визначає правові та організаційні засади розроблення, погодження, затвердження, реєстрації і застосування будівельних норм.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Стаття 1. Основні терміни та їх визначення
1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:
базова організація з науково-технічної діяльності у будівництві — науково-дослідна або науково-технічна (проектна) організація, що виконує у визначеному напрямі будівництва функції щодо здійснення робіт із нормування;
будівельні норми — затверджений суб’єктом нормування підзаконний нормативний акт технічного характеру, що містить обов’язкові вимоги у сфері будівництва, містобудування та архітектури;
нормування у будівництві — діяльність з розроблення та затвердження будівельних норм для обов’язкового застосування у сфері будівництва, містобудування та архітектури з метою формування безпечного середовища для життя і здоров’я людини;
державні будівельні норми — нормативний акт, затверджений центральним органом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури;
галузеві будівельні норми — нормативний акт, затверджений міністерством, іншим центральним органом виконавчої влади в межах своїх повноважень у разі відсутності державних будівельних норм або необхідності встановлення вимог до будівництва окремих видів споруд, що конкретизують вимоги державних будівельних норм;
фонд будівельних норм — упорядковане зібрання контрольних примірників будівельних норм.

Стаття 2. Сфера дії Закону
1. Дія цього Закону поширюється на суб’єктів господарювання незалежно від форми власності, які провадять будівельну, містобудівну, архітектурну діяльність і забезпечують виготовлення продукції будівельного призначення, а також на органи державної влади та органи місцевого самоврядування.
2. Дія цього Закону не поширюється на діяльність у сфері стандартизації будівельних матеріалів та виробів.

Стаття 3. Законодавство України у сфері нормування у будівництві
1. Законодавство України у сфері нормування у будівництві складається з цього Закону, законів України «Про основи містобудування», «Про відповідальність підприємств, їх об’єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в цій сфері.

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ НОРМУВАННЯ У БУДІВНИЦТВІ
Стаття 4. Принципи державної політики у сфері нормування у будівництві
1. Державна політика у сфері нормування у будівництві базується на таких принципах:
1) створення безпечних умов для життя та здоров’я людини;
2) відкритості, прозорості і демократичності процедури розроблення, погодження та затвердження будівельних норм;
3) доступності інформації про чинні будівельні норми;
4) відповідності будівельних норм сучасним досягненням науки і техніки;
5) відповідності будівельних норм вимогам законодавства, міжнародних норм та правил.

Стаття 5. Суб’єкти нормування у будівництві
1. До суб’єктів нормування у будівництві належать:
1) центральний орган виконавчої влади з питань будівництва та архітектури;
2) міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до повноважень яких належать питання з нормування у будівництві.

Стаття 6. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань будівництва та архітектури у сфері нормування у будівництві
1. До повноважень центрального органу вико-

навчої влади з питань будівництва та архітектури у сфері нормування у будівництві належать:
1) забезпечення реалізації державної політики у сфері нормування у будівництві;
2) розроблення, затвердження, внесення змін до державних будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність;
3) погодження технічних завдань на розроблення державних будівельних норм;
4) погодження проектів галузевих будівельних норм;
5) реєстрація державних і галузевих будівельних норм;
6) забезпечення гармонізації державних будівельних норм з відповідними міжнародними нормативними актами;
7) організація роботи із створення та забезпечення функціонування центрального фонду будівельних норм;
8) організація роботи з перевірки державних будівельних норм щодо відповідності вимогам законодавства, забезпечення їх взаємоузгодженості та актуалізації через систему базових організацій з науково-технічної діяльності у будівництві;
9) представлення України у відповідних міжнародних спеціалізованих організаціях з нормування у будівництві;
10) організація роботи з поширення, офіційного оприлюднення державних і галузевих будівельних норм, у тому числі шляхом розміщення на своєму офіційному веб-сайті баз даних з актуалізованими текстами цих норм і надання безоплатного доступу до них, інформації про затверджені нормативні акти та документи з питань нормування у будівництві, у тому числі документи міжнародних спеціалізованих організацій з нормування у будівництві, членом яких є Україна або з якими здійснюється співпраця.

Стаття 7. Повноваження міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері нормування у будівництві
1. До повноважень міністерств, інших центральних органів виконавчої влади у сфері нормування у будівництві належать:
1) розроблення, затвердження, внесення змін до галузевих будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність;
2) подання центральному органу виконавчої влади з питань будівництва та архітектури пропозицій щодо розроблення державних будівельних норм та внесення змін до них;
3) розроблення державних будівельних норм, проектів змін до них та подання на затвердження відповідно до погодженого центральним органом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури технічного завдання;
4) надання центральному органу виконавчої влади з питань будівництва та архітектури інформації щодо розроблення проектів галузевих будівельних норм;
5) створення фондів галузевих будівельних норм;
6) організація роботи з офіційного оприлюднення галузевих будівельних норм, у тому числі шляхом розміщення на офіційному веб-сайті відповідного центрального органу виконавчої влади баз даних з актуалізованими текстами цих норм і надання безоплатного доступу до них, поширення інформації про затверджені нормативні акти та документи з питань нормування у будівництві.

Стаття 8. Фонди будівельних норм
1. Центральний орган виконавчої влади з питань будівництва та архітектури створює центральний фонд будівельних норм, що містить контрольні примірники державних і галузевих будівельних норм.
2. Положення про центральний фонд будівельних норм і типові положення про фонди галузевих будівельних норм затверджуються Кабінетом Міністрів України.
3. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади створюють фонди галузевих буді-

вельних норм, що містять контрольні примірники галузевих будівельних норм.

4. Фонди галузевих будівельних норм діють на підставі положень, затверджених відповідними суб’єктами нормування.

5. Організації, підприємства, установи, на які покладаються функції зберігання центрального фонду будівельних норм та фондів галузевих будівельних норм, визначаються відповідними суб’єктами нормування.

6. Тексти всіх будівельних норм, включених до центрального фонду будівельних норм, розміщуються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади з питань будівництва та архітектури. Доступ до таких текстів є безоплатним.

Стаття 9. Джерела фінансування робіт з нормування у будівництві
1. Джерелами фінансування робіт з нормування у будівництві є кошти Державного бюджету України та інші кошти в порядку, визначеному законодавством.
2. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до повноважень яких належать питання з нормування у будівництві, проводять торги (конкурси, тендери), у разі якщо вартість розроблення конкретного нормативу перевищує встановлений законодавством рівень вартості послуг, до яких застосовується законодавство щодо закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти, а якщо не перевищує, то виконавців робіт з розроблення державних та галузевих будівельних норм визначають без проведення торгів (конкурсів, тендерів). При цьому предметом закупівлі вважається не сукупність нормативів, а кожна окрема будівельна норма.

Виконавцями робіт з розроблення державних та галузевих будівельних норм є базові організації з науково-технічної діяльності в будівництві з переліку, складеного відповідно до положення, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

3. Створення та зберігання фондів будівельних норм здійснюються в межах коштів, виділених на фінансування робіт з нормування у будівництві, і не потребують додаткового фінансування з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Стаття 10. Порядок розроблення, затвердження та реєстрації будівельних норм
1. Розроблення, затвердження, внесення змін до державних будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність, здійснюються центральним органом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури.
2. Розроблення, затвердження, внесення змін до галузевих будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність, здійснюються відповідними суб’єктами нормування.
3. Виконавцями робіт з нормування у будівництві є базові організації з науково-технічної діяльності у будівництві. Положення про базову організацію з науково-технічної діяльності у будівництві затверджує Кабінет Міністрів України. Перелік базових організацій встановлює центральний орган виконавчої влади з питань будівництва та архітектури відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України положення.
4. Проект галузевих будівельних норм перед затвердженням суб’єктом нормування підлягає погодженню з центральним органом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури.
5. Порядок розроблення, погодження, затвердження, внесення змін до будівельних норм та визнання їх такими, що втратили чинність, встановлюється Кабінетом Міністрів України.
6. Державні та галузеві будівельні норми протягом одного місяця з дня їх затвердження підлягають реєстрації в центральному органі виконавчої влади з питань будівництва та архітектури.

ЗАКІНЧЕННЯ НА 14-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 13-Й СТОР.

7. Державні та галузеві будівельні норми не підлягають реєстрації в Міністерстві юстиції України.

8. Зареєстровані державні та галузеві будівельні норми, зміни до них набирають чинності не раніше ніж через 90 днів з дня їх опублікування в офіційному друкованому виданні відповідно-го суб'єкта нормування.

9. Органи, що затвердили державні та галузе-ві будівельні норми чи зміни до них, зобов'язані розмістити тексти та актуалізовані тексти норм із внесеними змінами на своїх офіційних веб-сай-тах у вигляді баз даних цих норм та забезпечити безоплатний доступ до них.

Стаття 11. Застосування будівельних норм
1. Застосування будівельних норм або їх окре-мих положень є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які провадять будівельну, містобудівну, архітек-турну діяльність та забезпечують виготовлення продукції будівельного призначення.

2. Будівельні норми можуть містити вимоги щодо оцінки відповідності будівельної продукції вимогам законодавства.

3. Правила підтвердження придатності нових будівельних виробів для застосування, щодо яких відсутні вимоги будівельних норм, інших норма-тивних актів і документів у сфері будівництва, встановлює Кабінет Міністрів України.

4. У разі якщо у будівельних нормах є посилан-ня на стандарти, то ці стандарти є обов'язкови-ми до застосування.

5. Відповідальність за недотримання вимог бу-дівельних норм визначається законом.

Стаття 12. Оприлюднення будівельних норм
1. Будівельні норми та зміни до них у повному обсязі підлягають оприлюдненню в офіційних друкованих виданнях та на офіційному веб-сайті суб'єкта нормування.

2. Будівельні норми не є об'єктом авторсько-го права.

Розділ III. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у назві та абзаці першому частини першої статті 96 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122) сло-ва «державних стандартів» замінити словами «будівельних норм, державних стандартів»;

2) у статті 39 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27) слова «державних стандартів» замі-нити словами «будівельних норм, державних стандартів»;

3) у назві розділу 3, назві та тексті статті 16 Закону України «Про основи містобудування» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 52, ст. 683; 2001 р., № 16, ст. 76; 2008 р., № 48, ст. 358) слова «Державні стандарти» та «державних стандартів» замінити відповідно словами «Будівельні норми, державні стандар-ти» та «будівельних норм, державних стандар-тів»;

4) у Законі України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організа-цій за правопорушення у сфері містобудуван-ня» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 46, ст. 411; 2000 р., № 46, ст. 398; 2006 р., № 22, ст. 184; 2008 р., № 48, ст. 358):

у частині першій статті 1:

в абзацах третьому, четвертому і п'ятому слова «державним стандартам» замінити сло-вами «будівельним нормам, державним стан-дартам»;

в абзаці одинадцятому слова «державних стандартів» замінити словами «будівельних норм, державних стандартів»;

у частині другій, абзацах третьому і п'ятому частини третьої статті 2 слова «державних стандартів» замінити словами «будівельних норм, державних стандартів»;

5) у частині другій статті 23 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» (Відомос-ті Верховної Ради України, 2005 р., № 49, ст. 517) слова «державних стандартів» замінити словами «будівельних норм, державних стан-дартів»;

6) у пункті 6 статті 11 та пункті 2 статті 19 За-кону України «Про автомобільні дороги» (Відо-мості Верховної Ради України, 2005 р., № 51,

ст. 556) слова «державними стандартами» за-мінити словами «будівельними нормами, дер-жавними стандартами»;

7) в абзаці сьомому пункту 1 статті 4 Декре-ту Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 року № 46-93 «Про стандартизацію і сер-тифікацію» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 27, ст. 289; 2005 р., № 51, ст. 557) слова «державні будівельні норми і правила, а також» виключити.

3. Кабінету Міністрів України:

у тримісячний строк з дня набрання чиннос-ті цим Законом забезпечити прийняття норма-тивно-правових актів, що впливають з цього Закону;

у шестимісячний строк з дня набрання чин-ності цим Законом розробити:

- концепцію розвитку Системи нормативно-го забезпечення будівництва в Україні на 2009 — 2015 роки;

- положення про базову організацію з науко-во-технічної діяльності у будівництві;

протягом року після набрання чинності цим Законом:

- розробити програму перегляду державних будівельних норм і правил, прийнятих до наб-рання чинності цим Законом;

- забезпечити формування центральним ор-ганом виконавчої влади з питань будівництва та архітектури центрального фонду будівель-них норм, у тому числі включення до цього фонду текстів усіх чинних державних будівель-них норм, галузевих будівельних норм та дер-жавних будівельних норм і правил, прийнятих до набрання чинності цим Законом, а також розміщення на офіційному веб-сайті централь-ного органу виконавчої влади з питань будів-ництва та архітектури баз даних з актуалізова-ними текстами цих норм і надання безоплатного доступу до них.

Президент України
В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
5 листопада
2009 року,
№ 1704-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 28 Закону України «Про правові засади цивільного захисту»

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Частину другу статті 28 Закону України «Про правові засади цивільного захисту» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 39, ст. 488; 2009 р., № 15, ст. 188) після абзацу п'ятого до-повнити новим абзацом такого змісту:
«здійснює відповідно до законодавства дер-

жавний нагляд за безпечним веденням робіт осо-бами рядового і начальницького складу, які про-ходять службу в органах і підрозділах цивільного захисту».

У зв'язку з цим абзаці шостий — п'ятнадцятий вважати відповідно абзацами сьомим — шістнад-цятим.

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опуб-лікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
5 листопада
2009 року,
№ 1706-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за злочини з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести до Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) такі зміни:

1) частину другу статті 115 доповнити пун-ктом 14 такого змісту:

«14) з мотивів расової, національної чи релі-гійної нетерпимості»;

2) абзац перший частини другої статті 121 викласти в такій редакції:

«2. Умисне тяжке тілесне ушкодження, вчи-нене способом, що має характер особливого мучення, або вчинене групою осіб, а також з метою залякування потерпілого або інших осіб, чи з мотивів расової, національної або релігій-ної нетерпимості, або вчинене на замовлення, або таке, що спричинило смерть потерпілого»;

3) абзац перший частини другої статті 122 викласти в такій редакції:

«2. Ті самі дії, вчинені з метою залякування потерпілого або його родичів чи примусу до певних дій або з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості»;

4) абзац перший частини другої статті 126 викласти в такій редакції:

«2. Ті самі діяння, що мають характер морду-вання, вчинені групою осіб, або з метою заля-кування потерпілого чи його близьких, або з мотивів расової, національної чи релігійної не-терпимості»;

5) частину другу статті 127 викласти в такій редакції:

«2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попе-редньою змовою групою осіб, або з мотивів

расової, національної чи релігійної нетерпи-мості, —

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років»;

6) абзац перший частини другої статті 129 викласти в такій редакції:

«2. Те саме діяння, вчинене членом організо-ваної групи або з мотивів расової, національ-ної чи релігійної нетерпимості»;

7) статтю 161 викласти в такій редакції:

«Стаття 161. Порушення рівноправності гро-мадян залежно від їх расової, національної на-лежності або релігійних переконань

1. Умисні дії, спрямовані на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної чес-ті та гідності, або образу почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями, а також пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майново-го стану, місця проживання, за мовними або ін-шими ознаками —

караються штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Ті самі дії, поєднані з насильством, обма-ном чи погрозами, а також вчинені службовою особою, —

караються штрафом від п'ятисот до тисячі

неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, які були вчинені організова-ною групою осіб або спричинили тяжкі наслід-ки, —

караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років»;

8) статтю 300 викласти в такій редакції:

«Стаття 300. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію

1. Ввезення в Україну творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, націо-нальну чи релігійну нетерпимість та дискримі-націю, з метою збуту чи розповсюдження або їх виготовлення, зберігання, перевезення чи інше переміщення з тією самою метою або їх збут чи розповсюдження, а також примушван-ня до участі в їх створенні —

караються штрафом до ста п'ятдесяти нео-податковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років, з конфіскацією творів, що пропагують культ на-сильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію, засо-бів їх виготовлення та розповсюдження.

2. Ті самі дії щодо кіно- та відеопродукції, що пропагують культ насильства і жорстокості, рас-ову, національну чи релігійну нетерпимість та

дискримінацію, а також збут неповнолітнім чи розповсюдження серед них творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію, — караються штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до п'яти років, з конфіскацією кіно- та відеопродукції, що пропагує культ насильства і жорстокості, расову, національну та релігійну нетерпимість та дискримінацію, засобів її виготовлення і демонстрування.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони вчинені повторно чи за попередньою змовою групою осіб, а також примушування неповнолітніх до участі у створенні творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію, — караються позбавленням волі на строк від трьох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією творів, кіно- та відеопродукції, що пропагують

культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію, засобів їх виготовлення і демонстрування».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
5 листопада,
2009 року,
№ 1707-VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за правопорушення у сфері довкілля

Верховна Рада України **постановляє:**
1. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. Частину другу статті 112 Кримінально-процесуального кодексу України після цифр «239» доповнити цифрами «239¹, 239²».

2. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

1) доповнити статтею 53⁴ такого змісту:
«Стаття 53⁴. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель
Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель — тягне за собою накладення штрафу на громадян від тридцяти до сімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на посадових осіб — від тридцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

2) у статті 57:
в абзаці другому частини першої слова «від чотирьох до шести» замінити словами «від ста до двохсот», а слова «від десяти до чотирнадцяти» словами «від двохсот до трьохсот»;

в абзаці другому частини другої слова «від десяти до чотирнадцяти» замінити словами «від ста до двохсот»;

в абзаці другому частини третьої слова «від десяти до чотирнадцяти» замінити словами «від ста до трьохсот»;

в абзаці другому частини четвертої слова «від десяти до ста» замінити словами «від трьохсот до шестисот»;

у частині п'ятій слово «тисячу» замінити словом «триста»;

3) абзац перший частини першої статті 77¹ після слів «опалого листа» доповнити словами «на землях сільськогосподарського призначення»;

4) пункт 7¹ частини другої статті 255 після цифр «53³» доповнити цифрами «53⁴».

3. У Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

1) доповнити статтями 239¹ та 239² такого змісту:

«Стаття 239¹. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель

1. Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи для довкілля, — карається штрафом від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією знарядь і засобів заволодіння.

2. Та сама дія, якщо вона вчинена повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або заподіяла матеріальну шкоду у великому розмірі, — карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією знарядь і засобів заволодіння.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони вчинені шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом або спричинили загибель людей, масову загибель об'єктів тваринного чи рослинного світу або інші тяжкі наслідки, — караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією знарядь і засобів заволодіння.

Примітка. У цій статті матеріальна шкода вважається заподіяною у великому розмірі, якщо її розмір у сто або більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Стаття 239². Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах

1. Незаконне заволодіння поверхневим

(ґрунтовим) шаром земель водного фонду в особливо великих розмірах — карається штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією знарядь і засобів заволодіння.

2. Та сама дія, вчинена повторно або за попередньою змовою групою осіб, — карається обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією знарядь і засобів заволодіння.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони спричинили тяжкі наслідки, — караються обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією знарядь і засобів заволодіння.

Примітка. Особливо великим розміром у цій статті слід розуміти обсяг поверхневого (ґрунтового) шару земель, який становить більше, ніж десять кубічних метрів»;

2) статті 240 і 245 викласти в такій редакції:
«Стаття 240. Порушення правил охорони або використання надр

1. Порушення встановлених правил охорони надр, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, — карається штрафом від трьохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

2. Порушення встановлених правил використання надр, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, а також незаконне видобування корисних копалин загальнодержавного значення — караються штрафом від чотирьохсот до семисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені на територіях чи об'єктах природно-заповідного фонду або вчинені повторно, — караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією незаконно добытого і знарядь видобування.

4. Діяння, передбачені частинами першою, другою або третьою цієї статті, якщо вони вчинені шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом або спричинили загибель людей, їх масове захворювання або інші тяжкі наслідки, — караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією незаконно добытого і знарядь видобування»;

«Стаття 245. Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу

1. Знищення або пошкодження лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів, вздовж залізниць, а також стерні, сухих дикоростучих трав, рослинності або її залишків на землях сільськогосподарського призначення вогнем чи іншим загальнонебезпечним способом — караються штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

2. Ті самі дії, якщо вони спричинили загибель людей, масову загибель тварин або інші тяжкі наслідки, — караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років».

4. У Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3—4, ст. 27):

1) у статті 83:

частину третю доповнити пунктом «е» такого змісту:

«е) земельні ділянки, штучно створені в межах прибережної захисної смуги чи смуги відведення, на землях лісогосподарського призначення та природно-заповідного фонду, що перебувають у прибережній захисній смузі водних об'єктів, або на земельних ділянках дна водних об'єктів»;

частину четверту доповнити пунктом «г¹» такого змісту:

«г¹) штучного створення земельної ділянки на території населеного пункту, у тому числі з порушенням установлених правил»;

2) у статті 84:
частину четверту доповнити пунктом «и» такого змісту:

«и) земельні ділянки, штучно створені у межах прибережної захисної смуги чи смуги відведення, на землях лісогосподарського призначення та природно-заповідного фонду, що перебувають у прибережній захисній смузі водних об'єктів, або на земельних ділянках дна водних об'єктів»;

частину п'яту доповнити пунктом «д» такого змісту:

«д) штучного створення земельної ділянки за межами населених пунктів, у тому числі з порушенням установлених правил»;

3) частину першу статті 91 доповнити пунктом «ж» такого змісту:

«ж) за свій рахунок привести земельну ділянку у попередній стан у разі незаконної зміни її рельєфу, за винятком здійснення такої зміни не власником земельної ділянки, коли приведення у попередній стан здійснюється за рахунок особи, яка незаконно змінила рельєф»;

4) статтю 93 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. Не підлягають передачі в оренду земельні ділянки, штучно створені у межах прибережної захисної смуги чи смуги відведення, на землях лісогосподарського призначення та природно-заповідного фонду, що перебувають у прибережній захисній смузі водних об'єктів, або на земельних ділянках дна водних об'єктів».

У зв'язку з цим частини третю — сьому вважати відповідно частинами четвертою — восьмою;

5) пункт «а» частини першої статті 96 викласти в такій редакції:

«а) забезпечувати використання землі за цільовим призначенням та за свій рахунок приводити її у попередній стан у разі незаконної зміни її рельєфу, за винятком випадків незаконної зміни рельєфу не власником такої земельної ділянки».

5. Абзац третій частини першої статті 10 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 39, ст. 350; 2008 р., № 24, ст. 237) доповнити словами «а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом забезпечити визначення поняття великого розміру видобутих корисних копалин місцевого значення.

Президент України
В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
5 листопада
2009 року,
№ 1708-VI.

Про прикордонний контроль

Цей Закон визначає правові основи здійснення прикордонного контролю, порядок його здійснення, умови перетинання державного кордону України.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються у такому значенні:

1) багаж — речі пасажирів, членів екіпажу, що перевозяться транспортним засобом згідно з угодою з перевізником;

2) вантаж — майно, крім багажу, а також бортових припасів (для повітряних, морських та річкових суден), що перевозиться транспортними засобами;

3) віза — етикетка (відмітка чи позначка) в паспортному документі, що оформлена уповноваженими державними органами України та є дозволом на в'їзд особи на її територію на зазначений у ній строк або на транзитний проїзд через її територію протягом відповідного строку;

4) екіпаж — особа (особи), якій (яким) у встановленому законодавством порядку доручено виконання обов'язків щодо керування морським, річковим чи повітряним судном та його обслуговування;

5) електроз'язок — передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень по радіо, проводових, оптичних або інших електромагнітних системах;

6) контроль другої лінії — заходи щодо додаткового вивчення наявності законних підстав для перетинання державного кордону України (далі державний кордон) особами, транспортними засобами і переміщення через нього вантажів;

7) контрольні органи і служби — державні органи і служби, що здійснюють санітарний, ветеринарний, фітосанітарний, радіологічний, екологічний контроль, контроль за вивезенням з території України культурних цінностей, інші передбачені законом види державного контролю при перетинанні державного кордону;

8) контроль першої лінії — заходи щодо перевірки в мінімально необхідному обсязі з метою визначення наявності законних підстав для перетинання державного кордону особами, транспортними засобами та переміщення через нього вантажів;

9) круїзне судно — судно, що рухається за певним маршрутом згідно з попередньо визначеною програмою туристичного обслуговування в портах за маршрутом руху;

10) огляд транспортних засобів і вантажів — комплекс дій та заходів щодо недопущення випадків незаконного переміщення через державний кордон осіб з використанням обладнаних переміщення, у тому числі з використанням схованок, через державний кордон зброї, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, боєприпасів, вибухових речовин, матеріалів і предметів, заборонених для переміщення через державний кордон, виявлення викрадених транспортних засобів;

11) оцінка ризиків — діяльність, що проводиться службовими особами Державної прикордонної служби України, спрямована на встановлення ймовірності порушення особою законодавства у сфері безпеки державного кордону;

12) паспортний документ — виданий уповноваженими державними органами України чи іншої держави або статутними організаціями ООН документ, що підтверджує громадянство, посвідчує особу пред'явника, дає право на в'їзд або виїзд з держави і визнання Україною;

13) перевізник — будь-яка фізична або юридична особа, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт діяльність із перевезення пасажирів чи (та) вантажів через державний кордон;

14) перевірка документів — дослідження уповноваженими службовими особами Державної прикордонної служби України паспортного та інших документів фізичних осіб, які перетинають державний кордон, з метою встановлення їх дійсності та приналежності відповідній особі, а також дослідження за результатами оцінки ризиків документів, що стосуються транспортних засобів, вантажів;

15) підрозділ охорони державного кордону — підрозділ органу охорони державного кордону Державної прикордонної служби України, спеціально призначений для виконання завдань з прикордонного контролю та (або) охорони державного кордону;

16) підтверджуючі документи — документи, що підтверджують факт туристичного обслуговування, навчання, стажування, працевлашту-

вання, лікування в Україні, бронювання або оплати житла, харчування в Україні та повернення до держави свого громадянства або постійного місця проживання, або до третьої держави (у разі необхідності — інші документи, що підтверджують мету та умови перебування в Україні);

17) представник судновласника (морський агент) — суб'єкт підприємницької діяльності, представник агентської організації, який згідно з договором морського агентування за винагороду надає послуги капітану судна щодо виконання обов'язків, пов'язаних з перетинанням державного кордону;

18) прибережне рибальство — рибальство, що здійснюється за допомогою риболовецьких суден, які повертаються щодня або протягом 36 годин, не заходячи до портів інших держав, у порт, розташований на території України;

19) режим у пунктах пропуску через державний кордон — порядок перебування і пересування всіх осіб і транспортних засобів у межах території прикордонних залізничних і автомобільних станцій, морських і річкових портів, аеропортів і аеродромів, відкритих для міжнародного сполучення, а також здійснення іншої діяльності, пов'язаної з пропуском через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів, який встановлюється наказом начальника органу охорони державного кордону, погодженим з начальником митного органу та керівником підприємства, на території якого розміщено пункт пропуску через державний кордон;

20) строк перебування на території України — визначений законодавством України, міжнародними договорами України строк, протягом якого іноземець чи особа без громадянства може на законних підставах перебувати в Україні;

21) суднова роль — документ, у якому зазначаються відомості про кількість і склад екіпажу: прізвище та ім'я члена екіпажу, громадянство, звання або посада, дата і місце народження, тип і номер документа, що посвідчує особу, порт і дата вибуття (прибуття), а також назва судна, держава та порт реєстрації;

22) транскордонний працівник — особа, яка працює на території однієї держави, проживає на території іншої держави, до якої повертається не рідше ніж раз на тиждень;

23) транспортний засіб — механічний пристрій, призначений для перевезення людей та (або) вантажів, а також установленого на ньому спеціального обладнання чи механізмів;

24) яхта — палубне, вітрильне, вітрильно-моторне або моторне судно, що використовується для індивідуального чи колективного відпочинку та спорту.

Стаття 2. Організаційні засади здійснення прикордонного контролю

1. Прикордонний контроль — державний контроль, що здійснюється Державною прикордонною службою України, який включає комплекс дій і систему заходів, спрямованих на встановлення законних підстав для перетинання державного кордону особами, транспортними засобами і переміщення через нього вантажів.

2. Прикордонний контроль здійснюється з метою протидії незаконному переміщенню осіб через державний кордон, незаконній міграції, торгівлі людьми, а також незаконному переміщенню зброї, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, боєприпасів, вибухових речовин, матеріалів і предметів, заборонених до переміщення через державний кордон.

3. Прикордонний контроль здійснюється щодо:

1) осіб, які перетинають державний кордон;

2) транспортних засобів, що перевозять через державний кордон осіб та вантажі;

3) вантажів, що переміщуються через державний кордон.

4. Прикордонний контроль включає:

1) перевірку документів;

2) огляд осіб, транспортних засобів, вантажів;

3) виконання доручень правоохоронних органів України;

4) перевірку виконання іноземцями, особами без громадянства умов перетинання державного кордону у разі в'їзду в Україну, виїзду з України та транзитного проїзду територією України;

5) реєстрацію іноземців, осіб без громадянства та їх паспортних документів у пунктах пропуску через державний кордон;

6) перевірку автомобільних транспортних засобів з метою виявлення викрадених.

5. Прикордонний контроль забезпечується шляхом:

1) встановлення режиму в пунктах пропуску через державний кордон та здійснення контролю за його додержанням;

2) застосування технічних засобів прикордонного контролю, використання службових собак та інших тварин;

3) створення і використання баз даних про осіб, які перетнули державний кордон, вчинили правопорушення, яким не дозволяється в'їзд в Україну або яким тимчасово обмежено право виїзду з України, про недійсні, викрадені і втрачені паспортні документи, а також інших передбачених законом баз даних;

4) спостереження за транспортними засобами і в разі потреби їх супроводження;

5) здійснення адміністративно-правових, кримінально-процесуальних, а також оперативно-розшукових заходів;

6) організації і забезпечення взаємодії з підприємствами, установами та організаціями, діяльність яких пов'язана з міжнародним сполученням;

7) координації дій контрольних органів і служб.

Стаття 3. Правові засади здійснення прикордонного контролю

1. Під час прикордонного контролю посадові та службові особи Державної прикордонної служби України здійснюють свої повноваження в межах, передбачених Конституцією України, цим Законом, Законом України «Про Державну прикордонну службу України», іншими актами законодавства України, а також міжнародними договорами України.

Якщо міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що встановлені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 4. Принципи організації та здійснення прикордонного контролю

1. Прикордонний контроль організується та здійснюється на засадах:

1) законності;

2) відкритості;

3) забезпечення поваги до людської гідності та рівності осіб незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак;

4) здійснення його виключно спеціально підготовленими з цією метою військовослужбовцями та працівниками Державної прикордонної служби України;

5) вибіркової контролюльних заходів на підставі оцінки ризиків.

Стаття 5. Місце здійснення прикордонного контролю

1. Прикордонний контроль і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів та вантажів здійснюються:

1) у пунктах пропуску через державний кордон;

2) поза пунктами пропуску у випадках, передбачених частиною третьою цієї статті;

3) на території суміжних держав у порядку, передбаченому статтею 26 цього Закону.

2. Перетинання особами, транспортними засобами державного кордону і переміщення через нього вантажів здійснюються у пунктах пропуску через державний кордон протягом часу роботи такого пункту. Час роботи пункту пропуску через державний кордон, який не працює цілодобово, зазначається на інформаційному стенді перед в'їздом до нього.

3. Пропуск через державний кордон може здійснюватися поза пунктами пропуску через державний кордон або в пунктах пропуску в неробочий час у разі:

1) прибуття яхти до порту чи відходу яхти з порту у порядку, встановленому частиною четвертою статті 20 цього Закону;

2) прибережного рибальства;

3) плавання річкових і морських суден внутрішніми водними шляхами;

4) сходження на берег екіпажу судна для перебування на території населеного пункту, в якому розташований порт;

5) виникнення особливих потреб гуманітарного характеру особи або групи осіб за умови відсутності загроз національній безпеці України;

6) виникнення невідкладних обставин, пов'язаних з ліквідацією надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та їх наслідків, загрози життю, за умови відсутності загроз національній безпеці України.

4. Рішення про пропуск осіб та транспортних засобів, у яких вони прямують, поза пунктами пропуску через державний кордон прий-

мається начальником органу охорони державного кордону.

Рішення про пропуск осіб у неробочий час у пунктах пропуску через державний кордон приймається начальником підрозділу охорони державного кордону, а щодо транспортних засобів і вантажів — за погодженням з керівником митного органу.

Такі рішення приймаються посадовими особами, у зоні відповідальності яких перебуває ділянка державного кордону, де буде здійснено такий пропуск, та оформлюються в порядку, визначеному спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону України.

5. У разі якщо прикордонний контроль здійснюється поза пунктом пропуску через державний кордон, на необхідний для його проведення час начальник органу охорони державного кордону визначає місця або зони контролю на місцевості чи у транспортному засобі, у яких діє відповідний режим, та у разі потреби запроваджує додаткові режимні правила, передбачені законодавством України для пунктів пропуску через державний кордон.

**Розділ II
ПРОЦЕДУРИ ПРИКОРДОННОГО
КОНТРОЛЮ**

Стаття 6. Загальні процедури прикордонного контролю

1. Перетинання особами, транспортними засобами державного кордону і переміщення через нього вантажів здійснюються лише за умови проходження прикордонного контролю та з дозволу уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України, а у випадках, визначених цим Законом, посадових осіб Державної прикордонної служби України, якщо інше не передбачено цим Законом.

2. Початком здійснення прикордонного контролю особи, транспортного засобу, вантажу є момент подання особою паспортного, інших визначених законодавством документів для перевірки уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України.

3. Пропуск осіб через державний кордон здійснюється уповноваженими службовими особами Державної прикордонної служби України за дійсними паспортними документами, а у передбачених законодавством України випадках також за іншими документами. Пропуск транспортних засобів, вантажів через державний кордон здійснюється після проходження всіх передбачених законом видів контролю на державному кордоні.

4. Прикордонний контроль вважається закінченим після надання уповноваженою службовою особою Державної прикордонної служби України дозволу на перетинання державного кордону особою, транспортним засобом, вантажем або після доведення до відома відповідної особи рішення про відмову у перетинанні державного кордону особою, транспортним засобом, вантажем.

5. Прикордонний контроль та пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів проводяться з урахуванням оцінки ризиків, що здійснюється за методиками, визначеними спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону.

6. З метою скорочення часу проходження прикордонного контролю для спрямування осіб та транспортних засобів у місця та зони здійснення контролю орган охорони державного кордону за погодженням з відповідним митним органом може визначати:

1) смуги руху для осіб — у пунктах пропуску через державний кордон для повітряного, морського, поромного та залізничного сполучення;

2) смуги руху для автомобільних транспортних засобів — у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного та поромного сполучення.

Порядок використання смуг руху та їх позначення визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі митної справи.

7. Види практичних заходів та тактичних прийомів посадових та службових осіб Державної прикордонної служби України з протидії протиправній діяльності під час перетинання особами, транспортними засобами державного кордону і переміщення через нього вантажів та порядок їх здійснення визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону.

Стаття 7. Прикордонний контроль осіб

1. Паспортні та інші документи громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які перетинають державний кордон, перевіряють-

ся уповноваженими службовими особами Державної прикордонної служби України з метою встановлення їх дійсності та приналежності відповідній особі. При цьому з'ясовується наявність або відсутність підстав для тимчасової відмови особі у перетинанні державного кордону.

2. У ході перевірки документів уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України використовують технічні засоби контролю для пошуку ознак підробки у документах, здійснюють пошук необхідної інформації у базах даних Державної прикордонної служби України, а також за результатами оцінки ризиків проводять опитування осіб, які прямують через державний кордон.

3. Уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України з урахуванням результатів оцінки ризиків можуть проводити повторну перевірку документів осіб, які перетинають державний кордон.

4. Паспортні та інші документи осіб перевіряються в кабінах паспортного контролю, на смугах руху транспорту, у контрольних павільйонах, службових приміщеннях пунктів пропуску через державний кордон чи безпосередньо в транспортних засобах.

Стаття 8. Умови перетинання державного кордону іноземцями та особами без громадянства у разі в'їзду в Україну

1. Уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України надають іноземцю, особі без громадянства дозвіл на перетинання державного кордону у разі в'їзду в Україну за умови:

1) наявності в нього дійсного паспортного документа;

2) відсутності щодо нього рішення уповноваженого державного органу України про заборону в'їзду в Україну;

3) наявності в нього в'їзної візи, якщо інше не передбачено законодавством України;

4) підтвердження мети запланованого перебування;

5) наявності достатнього фінансового забезпечення на період запланованого перебування і для повернення до держави походження або транзиту до третьої держави або наявності в нього можливості отримати достатнє фінансове забезпечення в законний спосіб на території України — для громадянина держави, включеної до переліку держав, затвердженого Кабінетом Міністрів України, та особи без громадянства, яка постійно проживає у державі, включеній до такого переліку.

2. Іноземцям, особам без громадянства, які не відповідають одній чи кільком умовам в'їзду в Україну, відмовляється у перетинанні державного кордону в порядку, встановленому статтею 14 цього Закону.

Недотримання іноземцем, особою без громадянства умов перетинання державного кордону на в'їзд в Україну не перешкоджає можливості розгляду в установленому законом порядку питання щодо надання йому притулку або статусу біженця в Україні.

За наявності підстав гуманітарного характеру, для забезпечення захисту національних інтересів або у зв'язку з виконанням міжнародних зобов'язань іноземцю, особі без громадянства, які не відповідають одній чи кільком умовам перетинання державного кордону на в'їзд в Україну, Голова Державної прикордонної служби України або особа, яка виконує його обов'язки, може дозволити перетнути державний кордон.

3. Уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України надають іноземцю, особі без громадянства дозвіл на перетинання державного кордону у разі в'їзду з України за умови:

1) наявності в нього дійсного паспортного документа;

2) відсутності щодо нього рішення уповноваженого державного органу України про заборону виїзду з України.

Стаття 9. Прикордонний контроль іноземців та осіб без громадянства під час в'їзду в Україну

1. Прикордонний контроль іноземців та осіб без громадянства під час в'їзду в Україну здійснюється за процедурами контролю першої лінії, а у передбачених цим Законом випадках - також за процедурою контролю другої лінії.

2. Процедура здійснення контролю першої лінії передбачає проведення перевірки:

1) паспортного документа з метою встановлення його дійсності, наявності відповідно до вимог законодавства посвідки на постійне проживання чи візи;

2) наявності чи відсутності у базах даних Державної прикордонної служби України інформації про заборону в'їзду в Україну та про доручення правоохоронних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон;

3) відміток про перетинання державного

кордону в паспортному документі іноземця або особи без громадянства для перевірки виконання іноземцем або особою без громадянства вимог щодо строку перебування на території України.

3. Процедура здійснення контролю другої лінії проводиться за результатами аналізу та оцінки ризиків під час виконання процедури контролю першої лінії, якщо в уповноваженої службової особи Державної прикордонної служби України виникли сумніви щодо виконання іноземцем або особою без громадянства умов в'їзду в Україну, та передбачає:

1) встановлення місць відправлення та призначення, мети та умов запланованого перебування з проведенням у разі необхідності перевірки відповідних підтверджуючих документів і співбесіди;

2) з'ясування наявності достатнього фінансового забезпечення на період запланованого перебування і для повернення до держави походження або транзиту до третьої держави або наявності можливості отримати достатнє фінансове забезпечення в законний спосіб на території України.

Порядок підтвердження достатнього фінансового забезпечення для перебування в Україні, транзитного проїзду через територію України та виїзду за її межі, а також його розмір визначаються Кабінетом Міністрів України.

4. Процедура здійснення контролю другої лінії може проводитися в окремому приміщенні пункту пропуску через державний кордон.

5. Іноземцям та особам без громадянства, щодо яких проводиться процедура здійснення контролю другої лінії, надається інформація про мету такої перевірки українською та англійською мовами або мовою держави, що межує з Україною, із зазначенням права іноземця або особи без громадянства звертатися з проханням назвати прізвища або службові особисті номери уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України, які проводять додаткові перевірки, назву пункту пропуску через державний кордон і дату перетинання державного кордону.

Стаття 10. Прикордонний контроль іноземців та осіб без громадянства під час виїзду з України

1. Прикордонний контроль іноземця, особи без громадянства під час виїзду з України передбачає проведення перевірки:

1) наявності у нього дійсного паспортного документа;

2) відсутності щодо нього у базах даних Державної прикордонної служби України інформації про заборону виїзду з України та про доручення правоохоронних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон;

3) виконання ним вимог щодо строків перебування в Україні.

Стаття 11. Спрощення прикордонного контролю

1. Посадові особи Державної прикордонної служби України можуть запроваджувати спрощення прикордонного контролю у зв'язку з передбачуваним посиленням інтенсивності руху, коли час очікування в пункті пропуску стає надмірним, а всі кадрові, матеріально-технічні та організаційні можливості до його скорочення вичерпані.

2. Спрощення прикордонного контролю полягає у тимчасовій відмові від виконання окремих дій і заходів прикордонного контролю, передбачених частиною четвертою статті 2 цього Закону. При цьому у паспортних та в інших документах, передбачених законодавством, чи в імміграційних картках іноземців або осіб без громадянства обов'язково проставляється відмітка про перетинання державного кордону.

3. У разі спрощення прикордонного контролю пріоритет надається перевіркам осіб, транспортних засобів та вантажів, які в'їжджають в Україну, перед здійсненням прикордонного контролю тих, які виїжджають з України.

4. Рішення про спрощення прикордонного контролю приймається начальником підрозділу охорони державного кордону, у зоні відповідальності якого знаходиться пункт пропуску через державний кордон.

5. Спрощення прикордонного контролю є тимчасовим, запроваджується поступово, з урахуванням обставин, які його спричинили.

Стаття 12. Відмітка про перетинання державного кордону

1. Відмітка про перетинання державного кордону проставляється у:

1) паспортних документах іноземців, осіб без громадянства;

2) імміграційних картках іноземців, осіб без громадянства, якщо в їх паспортних документах не передбачено сторінок для відміток про перетинання державного кордону;

3) інших документах у випадках, передбачених законодавством.

2. Порядок проставлення відміток про перетинання державного кордону та їх форма виз-

ПОЧАТОК НА 16-17-Й СТОР.

начаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону.

3. Відмітки про перетинання державного кордону не проставляються у:

1) паспортних документах громадян України, за винятком випадків їх особистого звернення з метою проставлення такої відмітки;

2) паспортних документах глав держав та вищих посадових осіб іноземних держав, про чие прибуття офіційно оголошено заздалегідь дипломатичними каналами;

3) паспортних документах моряків, які перебувають на території України у складі екіпажу під час стоянки їх судна в порту;

4) паспортних документах членів екіпажів та пасажирів круїзних суден, прикордонний контроль щодо яких здійснюється в порядку, передбаченому статтею 19 цього Закону;

5) ліцензіях пілотів або посвідченнях (сертифікатах) членів екіпажів повітряних суден;

6) інших документах у випадках, передбачених законодавством.

4. Відмітка про перетинання державного кордону не проставляється в паспортному документі на прохання іноземця, особи без громадянства. У такому разі відмітка про перетинання державного кордону проставляється в імміграційній картці.

Стаття 13. Перевірка дотримання правил і строку перебування іноземців та осіб без громадянства на території України

1. Відсутність відмітки про перетинання державного кордону на в'їзд в Україну у паспортному документі, а у випадках, передбачених законодавством, в іншому документі або в імміграційній картці іноземця або особи без громадянства, які перебувають на території України, є підставою для проведення перевірки уповноваженими законом правоохоронними органами дотримання ними правил та строку перебування на території України.

2. У разі відсутності відмітки про перетинання державного кордону на в'їзд в Україну у паспортному документі, а у випадках, передбачених законодавством, в іншому документі або в імміграційній картці іноземця або особи без громадянства, які перебувають на території України, дотримання ними правил та строку перебування на території України підтверджується шляхом пред'явлення посадовим особам уповноважених законом правоохоронних органів будь-якого документа, що підтверджує факт і дату перетинання державного кордону та/або законності перебування іноземця або особи без громадянства на території України у відповідний період, або в інший, не заборонений законом, спосіб.

3. У разі підтвердження іноземцем або особою без громадянства дотримання ним правил та строку перебування на території України йому видається документ, що підтверджує законність його перебування в Україні, за формою і в порядку, визначених центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону.

4. Іноземці або особи без громадянства, які не підтвердили дотримання ними правил та строку перебування на території України, притягуються до відповідальності відповідно до закону.

Стаття 14. Порядок відмови у перетинанні державного кордону іноземцям, особам без громадянства та громадянам України

1. Іноземцю або особі без громадянства, які не відповідають одній чи кільком умовам перетинання державного кордону на в'їзд в Україну або на виїзд з України, зазначеним у частинах першій, третій статті 8 цього Закону, а також громадянину України, якому відмовлено у пропуску через державний кордон при виїзді з України у зв'язку з наявністю однієї з підстав для тимчасового обмеження його у праві виїзду за кордон, визначених статтею 6 Закону України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України», відмовляється у перетинанні державного кордону лише за обґрунтованим рішенням уповноваженої службової особи підрозділу охорони державного кордону із зазначенням причин відмови. Уповноважена службова особа підрозділу охорони державного кордону про прийняте рішення доповідає начальнику органу охорони державного кордону. Таке рішення набуває чинності невідкладно. Рішення про відмову у перетинанні державного кордону оформляється у двох примірниках. Один примірник рішення про відмову у перетинанні державного кордону видається особі, яка підтверджує своїм підписом на кожному примірнику факт отримання такого рішення. У разі відмови особи підписати рішення про це складається акт.

2. Форма рішення про відмову у перетинанні державного кордону встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом

виконавчої влади у справах охорони державного кордону.

3. Особа, якій відмовлено у перетинанні державного кордону, має право оскаржити відповідне рішення згідно із Законом України «Про звернення громадян» або до суду. Оскарження зазначеного рішення не зупиняє його дії. Оскаржене рішення може бути скасовано чи змінено начальником органу охорони державного кордону або скасовано та визнано нечинним судом.

4. У разі відмови іноземцю, особі без громадянства у перетинанні державного кордону на в'їзд в Україну візу у його паспортному документі може бути скасовано за наявності однієї з таких підстав:

1) рішення відповідного державного органу України про заборону в'їзду в Україну;

2) обґрунтованих підстав вважати візу отриманою у незаконний спосіб. Неподання іноземцем або особою без громадянства під час в'їзду в Україну одного чи кількох підтверджуючих документів щодо мети та умов перебування в Україні не є підставою до скасування візи.

Скасування візи здійснюється уповноваженою службовою особою підрозділу охорони державного кордону шляхом проставлення на ній відтиску штампеля, форма якого встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону. Про скасування візи зазначається у рішенні про відмову у перетинанні державного кордону.

5. У разі якщо іноземці, особи без громадянства, яким відмовлено у перетинанні державного кордону при в'їзді в Україну, були привезені в пункт пропуску через державний кордон перевізником, уповноважена службова особа підрозділу охорони державного кордону:

1) наказує перевізникові вивезти іноземців, осіб без громадянства в державу, з якої їх було привезено, або в державу, яка видала паспортний документ, або знайти інший спосіб вивезення зазначених осіб за межі території України;

2) до подальшого вивезення іноземців, осіб без громадянства, яким було відмовлено у перетинанні державного кордону при в'їзді в Україну, вживає належних заходів щодо запобігання їх незаконному перетинанню державного кордону.

Розділ III ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРИКОРДОННОГО КОНТРОЛЮ

Стаття 15. Прикордонний контроль у пунктах пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення

1. З метою здійснення прикордонного контролю з одночасним забезпеченням безпеки та безперервності дорожнього руху всі переміщення осіб та транспортних засобів у межах території пункту пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення регулюються уповноваженими службовими особами Державної прикордонної служби України.

2. Начальник органу охорони державного кордону за погодженням з керівником митного органу та за необхідності з керівниками інших контрольних органів і служб, а також підприємств, на території яких розміщено пункти пропуску, визначає з урахуванням схеми розміщення технологічних споруд та технічних можливостей пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного сполучення окремі смуги руху для осіб та автомобільних транспортних засобів.

3. Особи, які перетинають державний кордон у транспортних засобах, мають право під час здійснення прикордонного контролю залишатися всередині цих засобів. На вимогу уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України, митних органів або інших контрольних служб зазначені особи зобов'язані вийти із своїх транспортних засобів для проходження відповідного виду контролю.

4. З метою забезпечення безпеки особового складу Державної прикордонної служби України прикордонний контроль здійснюється, як правило, двома уповноваженими службовими особами Державної прикордонної служби України.

5. За результатами оцінки ризиків службові особи Державної прикордонної служби України можуть зобов'язати перевізника або його представника чи водія транспортного засобу забезпечити для проведення огляду доступ до вантажних відсіків та інших порожнин, передбачених конструкцією транспортного засобу, а також вантажу, який переміщується через державний кордон. У разі якщо транспортний засіб переміщується під митним забезпеченням, такий огляд здійснюється з дозволу митного органу.

6. З метою скорочення часу прикордонного та інших видів контролю в пунктах пропуску

через державний кордон огляд автотранспортних засобів здійснюється вибірково.

Стаття 16. Прикордонний контроль у пунктах пропуску через державний кордон для залізничного сполучення

1. Прикордонний контроль поїздів закордонного сполучення здійснюється на залізничній платформі або у спеціально відведений будівлі залізничного вокзалу пункту пропуску через державний кордон (пункту контролю), або у вагонах поїзда під час його стоянки (зупинки) у пункті пропуску через державний кордон за розкладом руху, або у вагонах поїзда під час руху між залізничними станціями.

2. Під час прикордонного контролю у пунктах пропуску через державний кордон для залізничного сполучення перевірка здійснюється щодо пасажирів поїздів, працівників залізниці на поїздах, які перетинають державний кордон, у тому числі працівників, які знаходяться в товарних поїздах або в порожніх вагонах поїздів.

3. За результатами оцінки ризиків службові особи Державної прикордонної служби України можуть зобов'язати провідника, працівників залізниці на поїзді забезпечити для проведення огляду доступ до вантажних відсіків та інших порожнин, передбачених конструкцією локомотивів, вагонів, а також до вантажу, який переміщується на поїзді через державний кордон.

Стаття 17. Прикордонний контроль у пунктах пропуску через державний кордон для повітряного сполучення

1. Перетинання державного кордону громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які здійснюють переліт авіаційним транспортом, дозволяється в аеропортах (на аеродромах), відкритих для міжнародного повітряного сполучення.

2. Прикордонний контроль здійснюється щодо повітряних суден українських та іноземних авіакомпаній цивільної авіації, приватних повітряних суден та повітряних суден військово-транспортної авіації, які здійснюють міжнародні польоти, а також щодо осіб і вантажів, які на них знаходяться.

3. Для забезпечення здійснення прикордонного контролю осіб, які перетинають державний кордон у пунктах пропуску через державний кордон, керівниками аеропортів (аеродромів) вживаються необхідні заходи щодо спрямування потоку пасажирів та запобігання проникненню сторонніх осіб у місця та приміщення для здійснення прикордонного контролю.

4. У разі якщо міжнародне повітряне сполучення здійснюється з аеропорту (аеродрому), в якому відсутній пункт пропуску (пункт контролю), або з аеропорту (аеродрому) з нерегулярним міжнародним повітряним сполученням, а також у разі вимушеної посадки українського або іноземного повітряного судна, яке здійснює міжнародні польоти в аеропорту (на аеродромі), не відкритому для міжнародних польотів, керівник такого аеропорту (аеродрому):

1) забезпечує перевезення уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України для здійснення прикордонного контролю;

2) створює умови для відокремлення потоків пасажирів з внутрішніх авіарейсів від потоків пасажирів з міжнародних авіарейсів.

Прикордонний контроль у цих аеропортах (на аеродромах) здійснюється в порядку, встановленому для пунктів пропуску (пунктів контролю) через державний кордон для повітряного сполучення.

Продовження здійснення авіарейсу у таких випадках можливо лише після завершення прикордонного контролю та одержання відповідного дозволу уповноваженої службової особи підрозділу охорони державного кордону.

5. Прикордонний контроль повітряних суден, що перетинають державний кордон з проміжною посадкою в кількох аеропортах (на аеродромах) на території України, здійснюється у разі:

прильоту — в першому аеропорту (на аеродромі) прильоту в Україну;

вильоту — в останньому аеропорту (на аеродромі) вильоту з України.

6. Під час посадки (висадки) пасажирів та взяття (доставки) вантажу у повітряне судно, що здійснює міжнародний політ, в аеропорту (на аеродромі) його проміжної зупинки зазначені пасажирів та вантаж підлягають прикордонному контролю.

7. Особи, які пройшли прикордонний контроль у попередніх аеропортах (на аеродромах) вильоту, залишаються в повітряному судні або проходять до зони розміщення транзитних пасажирів. Повторний прикордонний контроль таких пасажирів, як правило, не здійснюється. Здійснення прикордонного контролю таких пасажирів, екіпажу та повітряного судна не виключається за результатами оцінки

ризиків. Забороняється посадка пасажирів, які не прямують за межі території України, в аеропортах (на аеродромах) проміжної зупинки на повітряні судна, що перетинають державний кордон.

8. У разі затримки вильоту повітряних суден транзитні пасажирів розміщуються до оголошення посадки на повітряне судно в залах очікування аеропортів. У разі якщо виліт повітряних суден затримується на тривалий час, транзитні пасажирів розміщуються у спеціально відведених для них готелях на строк до 48 годин з дозволу та під контролем підрозділів охорони державного кордону.

9. Прикордонний контроль осіб, які перетинають державний кордон на приватних літаках, здійснюється на борту повітряного судна або в залах оформлення пасажирів.

Прикордонний контроль на борту інших повітряних суден або на виході з них, а також перевірка осіб, які перебувають у приміщеннях для транзитних пасажирів у пунктах пропуску через державний кордон, проводяться з урахуванням результатів оцінки ризиків.

10. Під час здійснення міжнародних польотів приватними повітряними суднами командиром таких суден подають до початку процедури прикордонного контролю уповноваженим службовим особам Державної прикордонної служби України генеральну декларацію та пасажирську відомість згідно з додатком 9 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію. У разі якщо приватні повітряні судна прибувають і здійснюють проміжні зупинки на території України, прикордонний контроль здійснюється у пункті пропуску через державний кордон в аеропорту (на аеродромі), де здійснюється перша та остання посадка таких суден. При цьому відмітка про перетинання державного кордону проставляється в генеральній декларації та пасажирській відомості.

Стаття 18. Прикордонний контроль у пунктах пропуску через державний кордон для морського та річкового сполучення

1. Прикордонний контроль морських (річкових) суден (далі — судна) здійснюється в пунктах пропуску через державний кордон для морського та річкового сполучення на борту судна чи в спеціально призначеній зоні прикордонного контролю, розташованій на причалі, безпосередньо біля судна. Прикордонний контроль може також здійснюватися під час руху судна або під час його перебування на стоянці в акваторії порту.

2. Не пізніше як за чотири години до часу прибуття судна у порт капітан судна з використанням засобів електрозв'язку надсилає або морський агент подає два примірники списку осіб суднового екіпажу (суднової ролі) та списку пасажирів, які перебувають на судні, відповідному підрозділу охорони державного кордону. У разі якщо внаслідок виникнення обставин непереборної сили зазначені документи не можуть бути надіслані (подані) своєчасно, вони надсилаються будь-якому підрозділу охорони державного кордону або капітанові морського (річкового) порту, який невідкладно передає суднову роль та списки пасажирів відповідному підрозділу охорони державного кордону.

3. Один примірник суднової ролі та один примірник списку пасажирів, які перебувають на судні, підписані посадовою особою Державної прикордонної служби України з відмітками про перетинання державного кордону, повертаються капітану судна для пред'явлення на вимогу державних органів України під час перебування в порту.

4. Капітан судна або морський агент невідкладно повідомляє підрозділ охорони державного кордону про будь-які зміни у складі екіпажу чи кількості пасажирів.

5. Капітан судна або морський агент невідкладно повідомляє підрозділ охорони державного кордону до входу судна в порт (за відсутності такої можливості — відразу після приходу) про присутність на борту судна осіб без паспортних документів. Такі пасажирів залишаються на борту судна до вирішення питання про їх сходження на берег або про відправлення за межі території України.

6. Капітан судна або морський агент завчасно, але не пізніше як за чотири години до відходу судна, повідомляє підрозділ охорони державного кордону про відхід судна згідно з правилами, що діють у відповідному порту.

Стаття 19. Прикордонний контроль круїзних суден

1. У разі якщо круїзне судно прибуває з порту, розташованого в іншій державі, або відходить з порту, розташованого в Україні, до порту, розташованого в іншій державі, прикордонний контроль здійснюється щодо екіпажу та пасажирів в порту прибуття на територію України та порту відходу судна з території України.

2. Пасажирів круїзного судна, які сходять на берег у портах на території України, підляга-

ють прикордонному контролю лише за результатами оцінки ризиків.

3. З метою забезпечення здійснення прикордонного контролю круїзного судна капітан судна надсилає з використанням засобів електрозв'язку або морський агент подає відповідним підрозділам охорони державного кордону письмову інформацію про маршрут судна та програму туристичного обслуговування пасажирів не пізніше як за чотири години до відходу судна з порту відправлення і до приходу в кожний із портів на території України.

4. Капітан круїзного судна надсилає з використанням засобів електрозв'язку або морський агент подає підрозділу охорони державного кордону суднову роль та список пасажирів, які перебувають на судні, за 24 години до прибуття в кожний із портів на території України або, якщо подорож до такого порту триває менше 24 годин, невідкладно після завершення посадки пасажирів на судно в попередньому порту.

5. У першому порту прибуття та останньому порту відходу круїзного судна з території України та після кожного внесення змін до суднової ролі та списку пасажирів, які перебувають на судні, у зазначених документах проставляється відмітка про перетинання державного кордону.

6. У разі якщо маршрут круїзного судна проходить винятково через порти, розташовані на території України, включаючи порти посадки та висадки пасажирів, круїзне судно може входити в порти, в яких не відкрито пункти пропуску через державний кордон. Прикордонний контроль такого судна здійснюється лише за результатами оцінки ризиків.

Стаття 20. Прикордонний контроль яхт

1. У разі прибуття яхти з іншої держави до порту, в якому відкрито пункт пропуску через державний кордон, чи відходу такої яхти з порту капітан яхти повідомляє про це капітана порту не пізніше як за дві години до прибуття чи відходу яхти. Капітан порту про прибуття в порт чи про відхід яхти з порту інформує підрозділ охорони державного кордону та митний орган.

2. Прикордонний контроль яхти та осіб, які прибувають на ній з іншої держави до розташованого на території України порту, в якому відкрито пункт пропуску через державний кордон, або відправляються з нього до іншої держави, здійснюється з урахуванням результатів оцінки ризиків. У такому випадку на вимогу уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України капітан яхти подає документ із зазначенням усіх технічних характеристик судна та прізвищ осіб, що перебувають на яхті. Після закінчення прикордонного контролю у цьому документі проставляється відмітка про перетинання державного кордону. До залишення яхтою територіального моря України копія зазначеного документа зберігається у складі судових документів на борту судна. Уповноваженим службовим особам Державної прикордонної служби України на їх вимогу.

3. Яхта, що прибуває з іншої держави, може зайти до розташованого на території України порту, в якому не відкрито пункт пропуску через державний кордон, з дозволу капітана порту, наданого за погодженням з підрозділом охорони державного кордону, у зоні відповідальності якого знаходиться найближчий пункт пропуску через державний кордон, та відповідним митним органом. Для погодження заходу яхти в порт, в якому не відкрито пункт пропуску через державний кордон, капітан порту завчасно, але не пізніше як за дві години до прибуття яхти в порт, надсилає з використанням засобів електрозв'язку список пасажирів, які перебувають на яхті, та список членів екіпажу яхти до підрозділу охорони державного кордону, у зоні відповідальності якого знаходиться найближчий пункт пропуску через державний кордон.

4. У разі виникнення обставин непереборної сили яхта, що прибула з іншої держави, може зайти до порту, розташованого на території України, в якому не відкрито пункт пропуску через державний кордон, без дозволу капітана порту, але з наступним його повідомленням про прихід. Капітан порту про прибуття у порт такої яхти інформує підрозділ охорони державного кордону, у зоні відповідальності якого знаходиться найближчий пункт пропуску через державний кордон.

Стаття 21. Прикордонний контроль риболовних суден

1. Прикордонний контроль риболовних суден, що приписані до портів України та ведуть прибережне рибальство, здійснюється лише за результатами оцінки ризиків.

2. Прикордонний контроль риболовних суден, що приписані до портів України і виходять на промисел в Азово-Чорноморський басейн без заходу в іноземні порти, може не здійснюватися протягом 30 діб з дня останнього проходження прикордонного контролю. Протягом

зазначеного строку судна можуть багаторазово виходити в район промислу та повертатися до визначених для них причалів (пристаней), пунктів базування в місці розташування риболовних підприємств або рибних портів для вивантаження улову, отримання предметів постачання та здійснення позапланових ремонтних робіт. Члени командного складу таких суден повинні мати посвідчення особи моряка, а інші члени екіпажу — документи, що посвідчують особу.

3. Риболовні судна, що виходять на промисел у води за межі територіального моря України, підлягають прикордонному, митному та іншим видам контролю в пункті пропуску через державний кордон у порядку, передбаченому статтею 18 цього Закону.

4. Іноземні судна, що ведуть прибережне рибальство у територіальному морі України, підлягають прикордонному контролю в порядку, передбаченому статтею 18 цього Закону.

5. Підхід суден, зазначених у частинах третій і четвертій цієї статті, до причалів (пристаней, пунктів базування) поза пунктами пропуску через державний кордон для вивантаження продукції та висадки людей без дозволу підрозділу охорони державного кордону та митного органу забороняється.

Стаття 22. Прикордонний контроль поромів закордонного сполучення

1. Під час здійснення прикордонного контролю поромів закордонного сполучення:

1) у пунктах пропуску через державний кордон відповідно до частини шостої статті 6 цього Закону встановлюються окремі смуги та напрями руху осіб і транспортних засобів, кількість яких має бути достатньою для забезпечення швидкого проведення прикордонного контролю;

2) перевірка піших пасажирів провадиться на окремих смугах руху, у місцях та зонах здійснення контролю. Пасажирів порому, які подорожують автобусом, вважаються пішими пасажирями і виходять з автобуса для здійснення прикордонного контролю;

3) перевірка водіїв та пасажирів легкових транспортних засобів провадиться під час їх перебування в транспортних засобах;

4) перевірка водіїв вантажних транспортних засобів та всіх осіб, які їх супроводжують, провадиться під час їх перебування в транспортному засобі окремо від інших пасажирів порому;

5) за результатами оцінки ризиків для виявлення незаконних мігрантів провадиться вибірковий огляд пасажирських транспортних засобів, а в разі необхідності — вантажу, що міститься в транспортних засобах;

6) члени екіпажів поромів проходять прикордонний контроль у порядку, встановленому для членів екіпажу морських суден.

Стаття 23. Особливості прикордонного контролю окремих категорій осіб

1. Глави держав і члени делегацій, які прибувають разом з ними та про прибуття яких офіційно повідомлено дипломатичними каналами, не підлягають прикордонному контролю.

2. Особам з дипломатичними, офіційними або службовими паспортами, виданими іноземними державами, визнаними Україною, а також особам, які виконують свої обов'язки згідно з повноваженнями, наданими міжнародними міжурядовими організаціями, що підтверджується відповідними документами, може надаватися пріоритет перед іншими особами під час здійснення прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон. Зазначені особи не зобов'язані підтверджувати наявність у них фінансового забезпечення для перебування в Україні.

У разі якщо особа заявляє про наявність у неї привілеїв, імунітету або пільг, уповноважена службова особа Державної прикордонної служби України може вимагати від неї пред'явлення документів, що підтверджують відповідний статус.

Акредитовані в Міністерстві закордонних справ України працівники дипломатичних представництв та консульських установ і члени їх сімей можуть в'їжджати на територію України за паспортними документами та акредитацийними картками.

3. Прикордонний контроль пілотів та інших членів екіпажів повітряних суден, які здійснюють міжнародні польоти, проводиться шляхом перевірки ліцензій пілота або посвідчення (сертифіката) члена екіпажу, що передбачені додатком 9 до Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, без проставлення в них відміток про перетинання державного кордону. На зазначених осіб не поширюються вимоги щодо умов перетинання державного кордону іноземцями та особами без громадянства, у разі в'їзду в Україну іноземців та осіб без громадянства, передбачені частиною першою статті 8 цього Закону.

ЗАКІНЧЕННЯ НА 20-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 16-19-Й СТОР.

Пілоти та інші члени екіпажів повітряних суден, які здійснюють міжнародні польоти, під час виконання своїх обов'язків на підставі ліцензії пілота або посвідчення (сертифіката) члена екіпажу з дозволу уповноважених службових осіб Державної прикордонної служби України мають право:

1) заходити до повітряного судна та залишати його в аеропорту проміжної зупинки або в аеропорту прибуття, розташованому на території України;

2) виходити на територію населеного пункту України, в якому або поблизу якого розташований аеропорт проміжної зупинки або аеропорт прибуття;

3) переїжджати будь-яким транспортним засобом з одного аеропорту в інший аеропорт, розташований на території України, для посадки на літак, що відправляється за межі території України із зазначеного аеропорту.

У разі якщо особи припиняють виконувати обов'язки членів екіпажу повітряного судна, прикордонний контроль зазначених осіб здійснюється в порядку, передбаченому цим Законом.

За умови наявності технічних можливостей у пункті пропуску через державний кордон члени екіпажу повітряного судна проходять прикордонний контроль перед пасажирами або в окремих спеціально призначених місцях.

4. Членам екіпажу морських суден, які вписані у судову роль, а також мають посвідчення особи моряка, уповноважені службові особи Державної прикордонної служби України можуть надавати дозвіл для перебування в населеному пункті, в якому розташований порт, або в населених пунктах поблизу нього без проставлення відмітки про перетинання державного кордону.

5. Прикордонний контроль транскордонних працівників та інших категорій осіб, які регулярно, але не рідше одного разу на тиждень перетинають державний кордон, здійснюється у порядку, передбаченому статтями 7—14 цього Закону. Транскордонні працівники або інші категорії осіб, які регулярно перетинають державний кордон в одному пункті пропуску і що, до яких після попереднього проходження прикордонного контролю не було виявлено підстав для відмови у перетинанні державного кордону, перевіряються в мінімальному обсязі на предмет наявності дійсного паспортного документа, а іноземці та особи без громадянства — також щодо дотримання умов перетинання державного кордону. Процедура контролю другої лінії застосовується до таких іноземців та осіб без громадянства з урахуванням результатів оцінки ризиків без попередження та з нерегулярними інтервалами.

6. Прикордонний контроль та пропуск через державний кордон громадян України, які не досягли 16 років, здійснюються в порядку, встановленому цим Законом, з урахуванням вимог частини третьої статті 313 Цивільного кодексу України.

Під час прикордонного контролю та пропуску через державний кордон осіб, які не досягли 16 років, посадові особи Державної прикордонної служби України здійснюють процедури прикордонного контролю в повному обсязі.

Якщо особу, яка не досягла 16 років, супроводжує лише один дорослий та існують обґрунтовані підстави для того, щоб підозрювати, що особа, яка не досягла 16 років, незаконно перетинає державний кордон, посадова особа Державної прикордонної служби України проводить ретельну перевірку з метою виявлення будь-яких невідповідностей чи суперечностей у наданій інформації.

Стаття 24. Реєстрація паспортних документів іноземців та осіб без громадянства у пунктах пропуску через державний кордон

1. Реєстрація паспортних документів іноземців та осіб без громадянства у пунктах пропуску через державний кордон здійснюється в по-

рядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ IV ВЗАЄМОДІЯ ТА СПІВПРАЦЯ З ПИТАНЬ ЗДІЙСНЕННЯ ПРИКОРДОННОГО КОНТРОЛЮ

Стаття 25. Взаємодія державних органів влади України під час здійснення пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів у пунктах пропуску через державний кордон

1. Діяльність державних органів, що здійснюють різні види контролю під час перетинання державного кордону особами, транспортними засобами і переміщення через нього вантажів або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску через державний кордон, координується органами охорони державного кордону.

2. Взаємодія контрольних органів і служб, загальний порядок та послідовність проведення всіх видів контролю в пункті пропуску через державний кордон визначаються технологічною схемою пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів.

Технологічна схема пропуску осіб, транспортних засобів та вантажів через державний кордон затверджується для кожного пункту пропуску через державний кордон керівником органу охорони державного кордону за погодженням з керівником митного органу та керівниками контрольних органів і служб, а також підприємств, на території яких розміщено пункти пропуску через державний кордон.

Типова технологічна схема пропуску через державний кордон у пунктах пропуску для автомобільного, повітряного, морського (річкового), поромного та залізничного сполучення затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Державні органи та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень сприяють Державній прикордонній службі України у забезпеченні здійснення прикордонного контролю.

4. Державна прикордонна служба України здійснює співпрацю з прикордонною охороною інших держав, включаючи обмін офіцерами зв'язку, створення консультаційних пунктів та використання інших форм взаємодії відповідно до міжнародних договорів України.

Стаття 26. Спільний прикордонний контроль із суміжними державами

1. На державному кордоні може здійснюватися спільний контроль за перетинанням державного кордону особами, транспортними засобами і переміщенням через нього вантажів шляхом співробітництва державних органів України та відповідних органів суміжних держав. Мета, послідовність процедур та обсяг здійснення спільного контролю визначаються міжнародним договором.

2. Спільний прикордонний контроль може здійснюватися на території України і за її межами.

Розділ V ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України «Про державний кордон України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 2, ст. 5; 2003 р., № 27, ст. 209):

а) частину другу статті 9 доповнити словами «а також поза пунктами пропуску через державний кордон України у випадках, визначених законодавством»;

б) у статтях 12 та 26 слова «та іншого майна» виключити;

2) у Законі України «Про Державну прикордонну службу України» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 27, ст. 208, № 45, ст. 357; 2007 р., № 33, ст. 442; 2009 р., № 10—11, ст. 137):

а) в абзаці третьому частини першої статті 2, частинах другій та четвертій статті 10, пункті 6 статті 19, пунктах 8 та 33 частини першої статті 20 слова «та іншого майна» і «та інше майно» виключити;

б) у статті 19:

ж) сприяння суспільно корисній зайнятості засуджених безпосередньо на підприємствах установ виконання покарань шляхом здійснення заходів інвестиційної політики»;

2) статтю 24 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20—21, ст. 190) доповнити пунктом 6 такого змісту:

«б) бере участь у залученні виробничих потужностей підприємств установ виконання покарань

у пункті 8 слова «в'їзду в Україну або виїзду з України осіб» замінити словами «перетинання державного кордону України особами»;

у пункті 13 слова «Державною митною службою та Міністерством транспорту України» замінити словами «митними органами та керівниками відповідних підприємств, на території яких розміщено пункти пропуску через державний кордон»;

в) у частині першій статті 20:

у пункті 4 слова «в'їзду в Україну або виїзду з України» замінити словами «перетинання державного кордону України»;

у пункті 8 слова «в'їзд в Україну або на виїзд з України осіб» замінити словами «перетинання особами державного кордону України»;

доповнити пунктом 46 такого змісту: «46) у порядку, визначеному міжнародними договорами України, здійснювати спільний прикордонний контроль та інші заходи з охорони державного кордону на території суміжних держав»;

г) статтю 23 після частини четвертої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«3 метою попередження корупції військовослужбовцям та працівникам Державної прикордонної служби України під час здійснення прикордонного контролю забороняється:

1) приймати будь-які предмети (речі) від будь-яких осіб та передавати предмети (речі) будь-кому, якщо інше не встановлено законодавством України;

2) надавати будь-кому інформацію про осіб, транспортні засоби, вантажі, що переміщуються через державний кордон, якщо інше не передбачено законом;

3) надавати переваги в перетинанні державного кордону особам, транспортним засобам та вантажам;

4) мати будь-які особисті засоби зв'язку, що не належать Державній прикордонній службі України та не входять до предметів екіпірування прикордонного наряду;

5) мати при собі грошові кошти понад розмір, встановлений спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону України.

Зазначені особи зобов'язані на вимогу своїх прямих начальників або посадових чи службових осіб підрозділів внутрішньої безпеки надати можливість перевірити дотримання ними зазначених обмежень».

У зв'язку з цим частини п'яту—сьому вважаєти відповідно частинами сьомою—дев'ятою;

г) статтю 24 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«Привід, затримання та арешт і пов'язані з цим обшук, особистий огляд та огляд речей військовослужбовця, працівника Державної прикордонної служби України під час здійснення ним прикордонного контролю проводиться після закінчення несення ним служби або заміни його іншим військовослужбовцем чи працівником Державної прикордонної служби України, а у разі нагальної необхідності здійснити це невідкладно — лише в присутності уповноваженого представника органу охорони державного кордону».

У зв'язку з цим частини третю—п'яту вважаєти відповідно частинами четвертою—шостою.

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону;

3) забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
5 листопада
2009 року,
№ 1710—VI.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку трудової зайнятості засуджених

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести зміни до таких законів України:

1) пункт 2 статті 14 Закону України «Про зайнятість населення» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 14, ст. 170; Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 2, ст. 3; 1998 р., № 11—12, ст. 44; 2002 р., № 29, ст. 194) доповнити підпунктами «є» і «ж» такого змісту: «є) сприяння створенню нових робочих місць для засуджених за межами установ виконання покарань;

для соціально-економічного розвитку регіонів та здобуття засудженими професій, що користуються попитом на ринку праці».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
17 листопада
2009 року,
№ 1725—VI.

справді є чим пишатися. Але він знову дивує всіх: «Всі ці технології — вже вчорашній день. Ми відстаємо від лідерів галузі на добрих півтора десятка літ. І сподіватись, що наздоженемо їх найближчим часом, не варто».

ропрод виділило, в область вони надійшли, всі комісії підтвердили, що вказані роботи виконані, і сад росте, але... Вже на районному рівні бюрократична машина спрацювала так, що кошти до підприємства так і не дійшли. Лише напередодні нового року отримали повідомлення про

відповідний мікроклімат, тож у весняні морози цвіт не примерзне, а в літню спеку яблуко не спечеться. Усі ці переваги нових технологій ми розглядаємо тільки на рекламних макетах. Вітчизняним садівникам вони не по кишені. А коли так, цілком логічно напрошується запитання:

Як зламати стереотипи, виростити «швидкий» сад і зробити його прибутковим

Найкраще добриво — фінанси

А причина банальна — фінансовий голод. Сказати відверто, не зразу стало зрозумілим, як підприємство, котре має до п'ятдесяти відсотків рентабельності, може скажитись на бідність. От і нинішнього року проблем ні з урожаєм, ні зі збутом — жодних. І все-таки з багатьма технічними новинками і технологіями Сергій Сушук знайомиться поки що в теорії, а не на практиці. Секрет простий: лєвова частка того, що вдається заробити, йде на розширення садів. Коли підраховали, за кілька останніх років зуміли висадити 240 тисяч (!) саджанців. Якщо врахувати, що всі вони імпортовані з кращих європейських розсадників, стане очевидним, що і вартість їх чимала.

Держава навіть була готова підставити плече таким трударям. Один відсоток акцизних зборів від тютюну та алкоголю якраз і призначений для того, щоб відшкодувати затрати, пов'язані із насадженням нових садів. Відшкодування на обробку ґрунту, допоміжний матеріал та самі саджанці становить від 40 до 80 відсотків. Тож і в «Глорії», виходячи із обсягів виконаних робіт, торік сподівались більш як на півмільйона дотаційних коштів. На жаль, не отримали з цієї суми і гривні.

І справа не в тому, що в державній казні не знайшлось цих грошей. Мінаг-

те, що невикористану вчасно бюджетну підтримку потрібно знову повернути ... в казну. В «Глорії» не те що з образую, але з великою досадою і розчаруванням проковтнули таку пілюлю. Адже цих грошей могло б вистачити чи на новий комбайн для збирання фруктів, чи на спеціальну протиградну сітку. Останньою, приміром, вкривають мініатюрні сади, захищаючи їх від граду та інших небажаних впливів. Під таким захистом в саду створюється

невже нам так і не вдається не те що наздогнати, але хоча б наблизитись до тієї імпоротної фруктово-ягідної фантазії, що вабить нас з прилавків супермаркетів?

Два боки інтенсивних технологій

— Та, може, нам і не завжди потрібно за всім гнатись, — заспокоює Сергій Єв-

генович. — Те, що відстаємо в технологіях, звичайно, погано. Але в тому, що наша продукція якісніша і корисніша — можна не сумніватись.

Садівник говорить відверто: технології, котрі роблять продукт зовні надзвичайно привабливим для покупця, для українського саду надто дорогі. Тому і стимулятори росту, препарати, котрі можуть збільшити кількість цвіту на дереві, прискорити процес дозрівання, а все це є і широко використовується в закордонному промисловому садівництві, нашим садам невідомі. Хімікати можуть змінити чи підсилити смак і можуть навіть «розфарбувати» яблуко в яскравий та рівномірний колір. Виявляється, і такий прийом вже давно відомий. Зрозуміло, що підсвідомо рука потягнеться саме до такого яблука чи грушки на прилавку.

І при цьому ми й припустити не можемо, що за таким привабливим зовнішнім виглядом може ховатись яблуко, яке зібрали ... два, а то й три сезони тому. В спеціальних камерах-сховищах, які заповнюються азотом, урожай може пролежати два, а то й три роки, поки на ринку не встановляться ціни, вигідні для виробника. Усе це для українського споживача невідома інформація, а тому й робить його невибагливим і таким, що підчищає європейські комори.

На притягуку всьому цьому в «Глорії» показують звичні для нас сховища, де чекають на свого покупця сотні тонн справді апетитних, а головне — нешкідливих яблук. Кажу це зовсім не для реклами, а лише для того, щоб всі ми разом усвідомили: досить привабливого привізного сурогату, варто надати перевагу своєму, домашньому. Ось такого виробника не варто заганяти в глухий економічний кут, аби він намагався наздогнати дешевий імпортний непотріб. Він і так бореться з усіх сил, щоб вижити і пробитись на ринок. А підтримай його — ціни не буде цим справді золотим яблуком.

Ірина КОЗАК.

Хмельницька область.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

до 50 відсотків. Такі розрахунки наводять цукровари. Тоді й бурякових площ буде більше. Їх уже треба відновлювати, якщо хочемо їсти свій цукор.

У наступному році в Гайсинському районі площі під солодкими корінцями збираються мало не подвоїти — загалом під цукристі планують відвести понад 14 тисяч гектарів. Розширюють зону бурякосіяння у Крижопільському районі до 13 тисяч гектарів. Утім, чимало господарників зайняли тактику вичікування. А якщо дехто й має намір розширити площі під буряками, то незначно.

— Можна було б засівати цукристими більше поля, — продовжує Олексій Босак, — але де взяти гроші? Якби в державі дбали про власне виробництво цукру, то саме зараз варто б здійснити гнучку політику. Скажімо, дати пільгові кредити. Виплатити нарешті обіцяну суму дотації. Надати в лізинг сучасну техніку, про що теж говорять багато, а не робиться нічого. Все це дало б змогу, як кажуть, вдарити своїм цукром по дефіциту.

У виграші — посередник

На запитання, чим пояснити те, що цукор виріс в ціні до 7,2 гривні за кілограм, продавць на ринку «Урожай» у Вінниці відповіла без роздумів: «Наш посередник підняв ціну, ми не беремо цукор на заводі, ми тільки продаємо». Після короткої паузи продавць продовжила: «Ви ж знаєте, що цього року цукру мало, кажуть, ще дорожчатиме.

Але ми особисто на цьому нічого не заробляємо. Нам як платили, так і далі платять, хоч по п'ять гривень за кіло продавали, чи по сім, як зараз, однакова дяка».

— Ні той, хто сіє і збирає буряки, ні той, хто варить цукор, не заробляють на ньому стільки, як ті, хто скуповує його, а потім перепродує, це правда, — наголошує депутат Вінницької облради, голова комісії з питань бюджету Леонід Козодой. Ще донедавна він був виконавчим директором обласної асоціації «Поділляцукор». Роботи в «солодкій» галузі присвятив більшу частину життя. «Схему реалізації цукру давно треба змінювати, — веде далі співрозмовник. — Практика засвідчила, що закупівля кристалів у Держрезерв, чи Агрофонд не дає бажаних результатів для його виробників. Все одно більша частина цукру опиняється у руках тих, хто потім править бал на ринку, встановлює вигідні ціни і стриже на цьому купони. Реалізація цукру з вигодою для його виробників нині одне з найвужчих місць у галузі... За нинішніх цін, за якими оптовики скуповують цукор, а це в середньому п'ять гривень за кілограм, у торгівлі він мав би коштувати приблизно шість гривень. Що маємо насправді, ви знаєте. Так само відомо, кому дістається найбільша частка прибутку — посереднику.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

КОМЕНТАР

Анатолій Павліченко, начальник Вінницького обласного управління агропромислового розвитку:

— *Ті з керівників, хто мислить сучасними категоріями, розуміють, що цукор уже користується неабияким попитом на ринку. Тому й вживають відповідних заходів. До того ж йдеться про дефіцит цукру не тільки в межах держави. Це світова тенденція. Беручи до уваги, що наша країна є членом СОТ, збільшується перспектива реалізації цукру на експорт. Вирощування і продаж ріпаку, соняшнику, деяких інших культур дали можливість поліпшити економіку аграрного сектору. Тепер до цих культур можуть додатися цукрові буряки. Ґрунтово-кліматичні умови в регіоні найбільш сприятливі для високих врожайів солодких коренів. Досить сказати, що навіть у нинішньому складному за погодними умовами році в нашому регіоні буряки мали найвищий вміст цукру — якщо порівнювати цей показник з іншими областями. Неспроста на Вінниччині традиційно займалися буряківництвом. Тепер економічна ситуація підштовхує до відновлення втрачених традицій у цукровиробництві. Гріх не скористатися такою можливістю.*

РЕАЛІЇ

Комбайни, які нажнивували лише борги

Чергова сесія Житомирської обласної ради затвердила проміжний ліквідаційний баланс комунального підприємства обласної ради, яке надавало послуги сільгоспвиробникам, і ухвалила рішення про продаж нерухомого та індивідуально визначеного майна цього підприємства. За сухими малозрозумілими протокольними повідомленнями уже цілий «серіал», що тягнеться багато років, псуючи настрій усім, хто пробує розплутати ланцюг, пов'язаний з тим, куди діваються гроші, чому зникає комунальне майно і де тепер колишні керівники.

— Слідчі органи працюють, дев'ять комбайнів знайшли на території Миколаївської, Черкаської, Київської областей. Без прокуратури й міліції з'ясувати, де вони, не було змоги, — повідомив депутат обласної ради Леонід Антонюк. І розповів про те, як їх забирали: з одного боку люди з автоматами, з другого — люди з автоматами. Коротше кажучи, суцільний детектив...

Почалося з того, що Житомирщині за бюджетні кошти дісталися 28 комбайнів імпортного виробництва — отож створили обласну МТС. Сприйняли тоді це з ентузіазмом: буде, мовляв, допомога аграріям, та і в обласний бюджет щось «капне». Минав час, та МТС приносила тільки клопоти — збитки і кримінальні справи. Спершу виправдання знаходили досить просто. Звідки візьмуться прибутки, якщо господарствам, де збирають урожай, нічим розраховуватися за такі послуги?

МТС реформували, перетворивши на комунальне підприємство, та перейменували. Йшов час, але нічого не змінювалося. Ще навесні 2007 року депутат облради керівник агрофірми Єрчики Герой України Володимир Дідківський дав похмурий прогноз:

— Через два роки комбайни перетворяться на металобрухт. Від підприємства нічого не надходить до обласної казни, а на ремонт техніки воно просить значні суми. Чи не краще продати комбайни, виручені кошти покласти на депозит, а відсотки є куди направляти — на дитбудинки, наприклад.

Але з ним не погодилися. Бурхливі дебати на сесії тоді закінчилися тим, що депутати дали підприємству останній шанс

— дозволили взяти кредит на латання фінансових дірок, інакше майно пішло б з молотка за безцінь.

Голова облради Віталій Француз на останній сесії так передав свої враження від того, що сталося з підприємством:

— Над виробничою базою ніби тайфун пронісся...

Він мав на увазі, що там вкрадено все, що можна було винести.

А голова ліквідаційної комісії Леонід Антонюк повідомив про фінансові результати господарювання:

— Торік від цих комбайнів на розрахунковий рахунок надійшло приблизно аж... тисячу гривень. Нині борг тільки перед пенсійним фондом становить більш як 1,8 мільйона гривень.

Ось іще деякі факти за підсумками вивчення ситуації. Від бухгалтера до директора всі звільнилися. Документів немає — замість них, як висловився Леонід Антонюк, знайшли купу «макулатури». По комбайнах, які банк забрав як заставу, йде судова тяганина. Підприємство, покликане надавати послуги сільгоспвиробникам, не тільки само полетіло в економічну прірву, а й потягнуло за собою інше, якому заборгувало велику суму.

Щоправда, цьогоріч, коли нарешті позвозили комбайни, від їх експлуатації на розрахунковий рахунок надійшло майже триста тисяч гривень. Могло бути й більше, але до жнив вони приєднались із запізненням. І не дивно. Ремонт затягнувся. На кожному з них бракувало важливих деталей. Почали шукати комбайнерів, які на них працювали. Пообіцяли: дамо роботу, тільки поверніть те, що зняли з комбайнів і забрали додому. Тепер справними вважаються одиниці агрегатів. Частину інших комбайнів можна «скласти» і тоді вони будуть у робочому стані.

А щоб нарешті розрахуватися з боргами комунального підприємства, передусім перед Пенсійним фондом, облрада і затвердила перелік, яке саме нерухоме майно та комбайни можна продати.

На цьому, схоже, багаторічний «серіал» не закінчився. Далі буде...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

За привабливим зовнішнім виглядом може ховатись яблуко, яке зібрали ... два, а то й три сезони тому

МАЙЖЕ ОФІЦІЙНО

Куди йдемо
ми з п'ятачком...

Щороку мільярди гривень з держбюджету спрямовуються на тваринницьку дотацію і підтримку виробництва продукції рослинництва. Попри величезні витрати на стимулювання агропромислового комплексу, кризові явища в АПК загострюються. Вітчизняні товари зникають з прилавків, а Україна дедалі більше стає ринком збуту для іноземних харчів, часто сумнівно-го походження.

Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів у сумі 248,6 мільйона гривень, виділених у 2008—2009 роках на підтримку тваринництва і рослинництва сільгоспвиробникам в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях.

Південь України за своїми кліматичними умовами належить до зони ризикованого землеробства, тому державна допомога тут вкрай важлива.

У загальнодержавних обсягах у 2007—2008 роках частка виробництва зернових та зернобобових в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях становила відповідно 9,3 та 15,5 відсотка, а м'яса — по майже 7 відсотків. При цьому рівень тваринницької дотації та підтримки виробництва рослинництва в загальному обсязі видатків держбюджету по Одеській, Миколаївській та Херсонській областях був відповідно 3,7 відсотка (89,1 млн. грн.), 1,8 (42,8 млн. грн.) та 3,2 відсотка (77 млн. грн.), повідомляє прес-служба Рахункової палати.

Встановлено, що головні управління агропромислового розвитку держадміністрацій цих областей за відсутності контролю з боку Мінагрополітики розподіляли зазначені кошти необгрунтовано.

Створені при районних управліннях агропромислового розвитку територіальні комісії, що відповідають за розподіл коштів, ігнорували надані сільгоспвиробниками документи або приймали рішення з порушенням встановленого терміну. Районні управління не враховували рішень комісій, а їх керівники розпоряджалися бюджетними коштами суб'єктивно та перевищуючи повноваження.

Аудитом встановлено використання бюджетних коштів на виплату дотацій сільгоспвиробникам з порушеннями на загальну суму майже 9,6 мільйона гривень, зокрема в Одеській області — на понад 7,6 мільйона, Миколаївській — на майже 1,4 мільйона, у Херсонській — на 615 тисяч гривень.

У Рахунковій палаті зазначають: 43,2 мільйона гривень дотацій було використано неефективно. Водночас сільгоспвиробники недоотримали 19,6 мільйона гривень. При цьому дотуванням не було охоплено більшість виробників сільгосппродукції.

Світлана МАКОВСЬКА.

3 мішком горіхів
на світовий ринок ніхто не їде

ПРОБЛЕМА

В агропромисловому комплексі країни є галузі, потенційні можливості котрих використовують на третину, а то й менше. До таких належить горіхівництво. Якщо в розвинених аграрних державах вирощування високоприбуткових горіхоплідних культур давно поставлено на промислову основу, то в нас цей процес лише розпочинається.

У будь-якому європейському супермаркеті кілограм лущеного горіха грецького, фундука (ліщини) чи мигдалю коштує не менш як 10 євро. Дефіцит пропозицій щодо горіхоплідних тільки у країнах Західної Європи нині понад 100 тисяч тонн. Італія, Німеччина, країни Скандинавії готові хоч зараз закупити в Україні великі партії горіхових плодів. Щороку попит на надзвичайно поживні, з лікувальними властивостями дари горіхових садів зростає.

Тобто нині спостерігаються надзвичайно сприятливі передумови з успіхом торгувати горіхами на міжнародному ринку. Аби тільки наші агрофірми та сільгоспідприємства вирощували їх у достатній кількості.

Народний депутат України
Сергій Терещук.

чальник інспекції, державний інспектор України з розсадництва Української державної помологічно-ампелографічної інспекції Міністерства агрополітики України Юрій Гудзій, — ведеться екстенсивним методом. Основні площі цієї культури зосереджено в підсобних господарствах населення. Це 14,6 тисячі гектарів, які дають щороку до 99,7 відсотка валових зборів плодів. Сільгоспідприємства мають лише тисячу гектарів і виробляють близько 300 тонн горіхових плодів. Мізерні площі відведено під фундук та мигдаль — лише по 100 гектарів.

Що ж заважає сучасним аграріям розширювати площі під горіхоплідні культури і братися за прибутковий бізнес?

цих цінних культур. Тепер на світовому ринку з продажу саджанців сортового щепленого горіха Франція впевнено лідує. Там створено цілу індустрію виробництва садивного матеріалу, проектування і вирощування горіхових садів та переробки плодів.

В Україні щеплений садивний матеріал лише починають виробляти. У 2006—2008 роках у кількох сільгоспідприємствах було вирощено 6—7 тисяч штук саджанців, які використали для посадки горіхових садів на площі близько 25—30 гектарів щорічно. Цього року ситуація дещо поліпшилася. Згідно із затвердженою проектно-кошторисною документацією, за останні чотири роки заплановано створити горіхоплідних садів на площі 695 гектарів. Щоб здійснити цей проект,

одне з провідних місць у царині українського виробництва щеплених горіхових саджанців. Зокрема, «Лінард» спроможний видавати щороку «на-гора» понад 200 тисяч сертифікованих саджанців грецького горіха, а також необхідну кількість фундука чи горіха на деревину. При технологічному центрі функціонують виробничі майстерні зимового щеплення з камерами стратифікації, теплиця для загартовування посадкового матеріалу, 10-гектарний маточно-живцевий сад з колекцією 11 сортів горіха і 10-гектарний розсадник дорошування із системою зрошення.

— Звичайно, без державної допомоги чи інвесторів створювати такі центри практично неможливо, — ділиться

НАША ДОВІДКА

Лише 7 відсотків поверхні земної кулі придатно для вирощування горіхоплідних культур, на території України це також можливо.

До 2025 року в Україні заплановано створити 17,5 тисячі гектарів промислових горіхоплідних насаджень з використанням кращих сортів вітчизняної селекції. Це дасть змогу щороку додатково одержувати близько 60 тисяч тонн високоякісних плодів і наблизитися до стандартів їх споживання.

Оптимальний фізіологічний стандарт становить 3,6 кілограма горіхів на рік на одну особу. У світі нині споживають лише 1,8 кілограма, у нас в країні ще менше.

потрібно подолати дефіцит садивного матеріалу як мінімум у 23 тисячі штук саджанців.

Про проблеми розвитку вітчизняної галузі, зокрема,

своїм баченням розвитку горіхівництва присутній на семінарі народний депутат України, заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин Сергій Терещук. — Мої колеги-парламентарії це добре розуміють й підтримують ініціативи нашого комітету зі створення для нової галузі відповідної законодавчої бази. Мінагрополітики України також енергійно допомагає у цій справі. Наказом міністерства від 9 травня 2009 року виділено кошти для розроблення галузевої програми розвитку горіхоплідних культур в Україні до 2025 року.

І ще один наказ Міністерства агрополітики України, виданий у жовтні цього року, особливо порадував горіхівників. Згідно з цим документом держава відшкодовуватиме витрати на придбання садивного матеріалу, на створення горіхоплідних насаджень, догляд за молодими насадженнями та на зрошення. Сьогодні, повідомив Юрій Гудзій, уже виділено на ці цілі 129,3 мільйона гривень. До кінця року планується також відшкодувати підприємствам, які будують холодильники з регульованим газомим середовищем, до 25 відсотків витрачених коштів. Усі ці заходи сприятимуть перетворенню вітчизняного горіхівництва з доморощеної артілі на сучасну, високоприбуткову галузь, на потужну індустрію, котра вироблятиме для внутрішнього і зовнішнього ринків тисячі тонн цінного продукту. «Бо з мішком горіхів на плечах, — підкреслив Сергій Терещук, — немає чого робити на світовому ринку».

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.
Фото автора.

Під час огляду технологічного центру горіхових культур «Лінард».

— На жаль, сьогодні виробництво плодів горіха грецького, — розповідає на-

Розвиток промислового горіхівництва, — переконаний Юрій Гудзій, — гальмується недостатнім виробництвом садивного матеріалу та відсутністю поширення сортових типів насаджень. У передових аграрних країнах, насамперед у Франції, вже давно залишилося в минулому розмноження горіха грецького та інших горіхоплідних культур з допомогою сіянців. Французькі селекціонери і технологи, незаперечні «законодавці мод» у горіхівництві, вивели десятки високопродуктивних сортів

селекцію і виробництво конкурентних на міжнародному ринку саджанців щепленого сортового горіха, йшлося на науково-практичному семінарі, який відбувся в Черкасах. Його учасники, члени асоціації горіхівників України, науковці-селекціонери, фермери ознайомилися з нещодавно створеним тут спільним українсько-молдовсько-французьким підприємством — технологічним центром горіхоплідних культур «Лінард». Попри свою молодість, ця сучасна і потужна структура вже посіла

НАША ДОВІДКА

За даними Держкомстату України, середньорічні валові збори у нас в країні становлять 83 тисячі тонн плодів. Із них 99,7 відсотка припадає на культуру горіха грецького.

Щороку Україна експортує 18,5 тисячі тонн плодів горіхоплідних культур і ввозить з-за кордону в середньому 11 тисяч тонн.

Тепер з газом

Підведено газ до села Кунин, що у Здолбунівському районі, — збулася мрія мешканців цього населеного пункту, які йшли до цього не один рік. Як розповіли в Уздецькій сільській раді, до якої входить Кунин, село газифікували у три етапи. Останній затягнувся на п'ять років. Селяни неодноразово зверталися з питань газифікації у різні інстанції та до найвищого керівництва держави. І лише минулого року вдалося розпочати завершальний етап з підведення сюди газу. На це у сільському бюджеті передбачили 15,5 мільйона гривень, які заробили передусім від продажу землі, ще 55 тисяч зібрали самі селяни.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

З ПОШТИ

Гарбузи восени лічать

Микола Коваленко мешкає на околиці Куйбишевого, а його город виходить до невеликої річки. У наших місцях це має неабияке значення, бо можна зробити копанку і в спеку порятувати городину. І Микола Андрійович не шкодує ні своїх рук, ні часу, аби все в нього було і радувало око. Ось узяти хоча б гарбузи. Латка, на якій вони посаджені, невеличка, а спробуй-но збери! І такі, що не кожен і підніме.

— Найбільші затягли по 45 кілограмів, я їх спеціально звжив, — ділиться городник-любитель. Він цікавиться чимось незвичним і листується з такими ж ентузіастами по всій Україні. З Чернігівської області йому надіслали по кілька насінин гарбузів-велетнів. І, як писали нові знайомі, кожен з цих родоначальників городини може досягти від 40 до 200 кілограмів ваги. У таке навіть не повіриш, але ж за сьогоднішню посуху і 45 кілограмів — чудовий результат.

І кукурудза в нього нівроку — качани в кілька разів більші від звичайних. А ще — чимала колекція томатів. Микола Андрійович шовесни висаджує 15 сортів високорослих помідорів, по 5 — 10 корінців, робить для них шпалеру, щоб добре розвивалися. І від того, як вони ростуть, квітнуть, а потім обдаровують смачними плодами, отримує велику вітху.

Таку ж насолоду дає й пасіка, бо бджілка — то справді Божа комашка: і розумна, і роботяща. Але з норовом — чужого може і вжалити, коли не сподобається його запах чи поводитиметься надто зернвова-

но. А до господаря навіть тоді, коли немає взятку, ставиться приязно. Тому й меду вистачає і собі, і дітям з онуками.

Василь ПРОХОРОВИЧ.
Запорізька область.

На знімку: ось такі гарбузи вирости на городі у дбайливого господаря.

Фото автора.

А професіоналізм не в ціні?

Стосовно деяких останніх публікацій про НАК «Укراгролізинг»

Варто було закінчитися жнивам сільськогосподарським, як активізувалися жнива передвиборні. А на цих полях спрацьовує зовсім інша техніка і свої сівозміни. Усе просто: належиш до орбіти одного із претендентів на президентство — автоматично потрапляєш під обстріл ЗМІ, заангажованих суперниками. Ось лише кілька спостережень за змінами настроїв на прикладі висвітлення діяльності однієї компанії — НАК «Украгролізинг», що підпорядкована Кабінету Міністрів України.

У мирні (читай: довиборні) часи за оновленням компанії ретельно стежили ділові та галузеві ЗМІ. Воно й зрозуміло: на початку року до керівництва «Украгролізингом» прийшла молода команда менеджерів. Тоді всіх ще цікавила власне галузь і власне конкретні результати. Тривали конструктивні дискусії під час редакційних «круглих столів» про бачення особливостей та стратегій розвитку, у публікаціях наводилися думки різних учасників ринків — аграрного та промислового, адже фінансовий лізинг об'єднує собою агропромисловість і підприємства-виробників сільгосптехніки.

Фахові журналісти відмітили, як молода команда взялася наводити лад у компанії, почавши із загальної ревізії та установивши чіткий контроль за використанням поставленої на державні кошти техніки і поверненням лізингових платежів, заборгованих за минулі роки. Ми цінуємо високий професіоналізм таких видань, як «Пропозиція», «Зерно», «Farmer», інформагентств Укрінформ, Інтерфакс, ПроАгро, ПроUA та інші, об'єктивність викладу і тон публікацій в яких не змінюється через політичні перипетії.

Уже в середині літа почав загострюватися виборчий вірусний процес. Дехто продемонстрував розворот на 180 градусів ще й через зміну власника. До менеджерів НАКу все ще продовжували звертатися за коментарями, але влітали їх в емоційні опуси про «крах розрекламованої урядом програми підтримки аграрного сектору». Скажімо, запізнювалися обіцяні «Украгролізингу» додаткові кошти зі стабфонду — газетярі смакували на півшпальти: «Украгролізинг» оставили с носом». Кошти почали надходити — те саме видання прокоментувало: «Украгролізингу» капають деньги». Натомість про значний транс коштів скромно повідомили лише в сухому рядку новин. А коментарями топ-менеджера компанії у відповідях на запитання журналістів цієї ж газети взагалі зігнорували. Утім, цей текст можна прочитати на сайті «Украгролізингу».

Газеті довелося публічно вибачитися перед екс-головою правління «Украгролізингу» Василем Шпаком, котрого звинуватили у сумісництві як народного депутата і керівника компанії у той час, коли парламентарій до «Украгролізингу» вже не мав жодного стосунку.

Проте в таких моделях все одно знаходилося місце бодай для елементарної інформації

єдиною метою — змусити працювати українських виробників сільгосптехніки. Хочете, щоб вона стала кращою? Замовляйте і вимагайте підвищення якості... А він знамени-тий тим, що порушив принцип діяльності «Украгролізингу» — запропонував закуповувати обладнання не на вітчизняному ринку, а в японців та канадців». І далі по тексту — який, мовляв, поганий Кабінет Міністрів, що обіцяє держгарантії під іноземні інвестиції.

Доводиться вкотре повторювати і розжовувати фахівцю пера (але, вочевидь, не читання) вже масово розтиражовану інформацію про основну діяльність відкритої державної компанії. Про те, що з початку 2009 року «Украгролізинг» передав агропромисловикам 644 одиниці сільськогосподарської техніки на 140,4 млн. грн. **І все це — продукція лише вітчизняних підприємств, яка успішно**

«Украгролізинг» пропонує аграріям техніку виключно вітчизняних виробників.

працює у господарствах різних форм власності, приносить їм прибуток і дає змогу конкурувати на складному кризовому ринку. Адже основне завдання «Украгролізинг» вбачає найперше у сприянні виходу селянських господарств на рентабельність.

При цьому компанія стежить за вчасними регулярними поверненнями планових лізингових платежів. Зокрема, з початку 2009 року їх надійшло 105,5 млн. грн. Ці кошти одразу знову спрямовуються на закупівлю сучасної техніки для селян. Адже вони дають можливість аграріям в умовах дефіциту обігових коштів, відсутності кредитних програм придбати недешеву техніку з невеликим першим внеском (10—15 відсотків загальної вартості), при сплаті упродовж п'яти—семи років 7 відсотків річних невідшкодованої вартості. Отож «Украгролізинг» забезпечує за абсолютною прозорими схемами своєрідний кругообіг грошей і техніки, вигідний і селянам, і виробникам вітчизняної техніки, і державі, в скарбницю якої повертаються лізингові платежі.

Крім того, компанія отримала додаткові кошти зі стабілізаційного фонду, одразу розподіливши їх на закупівлю нової продукції з маркою 20 провідних українських підприємств. Зокрема, ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод», ВАТ «Харківський тракторний завод», ВАТ «Червона зірка», ТОВ ВП «Агро-Союз», ВАТ «Уманьфермаш», ДП «ВО ПМЗ ім. О. М. Макарова», ВАТ «Брацлав», ТОВ

«ВО Техна», ВАТ «Карлівський машинобудівний завод» та інші. Загалом «Украгролізинг» співпрацює із майже 70 українськими заводами—виробниками сільгосптехніки та обладнання.

Мало того, після липневого виїзного засідання Кабміну в Дніпропетровській області за дорученням Прем'єр-міністра «Украгролізинг» принципово спрямовує свою підтримку виключно підприємствам, зорієнтованим на модернізацію своїх виробництв, на впровадження сучасних прогресивних енергоощадних, ресурсозберігаючих технологій. Це означає, що компанія зосереджена найперше на якісних показниках і є у цьому органічною частиною втілення єдиної технічної політики держави. Відтепер гроші держбюджету не викидаються на застарілу техніку, на підприємства, котрі не бажають оновлюватись і вдосконалюватись. Фінансовий лізинг став інструментом, що стимулює якісне оновлення виробництва. Про це теж неодноразово підкреслювалося публічно.

Хіба інтернет-автор не знав цього, так переймаючись якістю вітчизняної техніки? Чи просто не хотів знати? Принаймні, після почутих фактів його досі бадьорий голос затремтів, а згодом ображено вимкнувся. Вочевидь, відкрито дискутувати набагато важче, аніж редагувати висмоктані з пальця компромати.

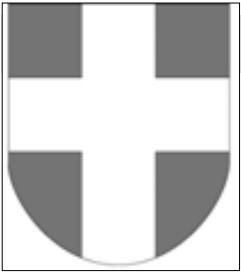
А шкода. Бо завдяки «Украгролізингу» шановний міг би дізнатися глибше і про суть перспективних угод із закордонними інвесторами. Саме перспективних. Адже те, на що так гнівно спрямовує свої критичні стріли автор, це лише плани на майбутнє, що існують на паперах і у задумах спеціалістів, котрі прагнуть розвинути аграрний ринок. Спільні проекти в майбутньому покликані обслуговувати такі актуальні для України сектори, як спорудження дефіцитних елеваторів, забезпечення селян молоковозами та молокоприймальними комплексами. І завдяки початій у цьому напрямку роботі проведено моніторинг потреб галузі в подібному обладнанні, визначені принципи орієнтири, зокрема, на організацію обслуговуючих кооперативів, куди найперше має потрапити нове устаткування.

Крім того, йдеться про забезпечення бурякогалузі спеціальними комплексами, аби дати можливість обробляти ефективним обладнанням площі, відведені під цукрові буряки, що їх заплановано вже наступного року збільшити вдвічі.

«Скільки коштує гарантія уряду?» — запитує у своїй публікації журналіст інтернет-видання. А почім нині професіоналізм? — продовжимо запитання ми. Навряд чи нехтування об'єктивними фактами і висмикування інформації додає професійності та поваги журналістові та виданню, яке він представляє.

Прес-служба
НАК «Украгролізинг».
Фото надано прес-службою
НАК «Украгролізинг».

До 70-річчя утворення Волинської області

На перехресті європейських шляхів

Отчий край Лесі Українки

Волинь — одна з двох областей, які не запозичили назв своїх адміністративних центрів. І єдина, яка носить назву праслов'янського племені волинян. Окрім Рівненської (410 км) і Львівської (125 км) областей України, Волинь межує з Люблінським воєводством Республіки Польща (190 км) і Брестською областю Білорусі (205). Площа області — 20,2 тис. кв. км (3,3% території України).

За кількістю жителів — 1036 тисяч чоловік (2,2% населення України) — випереджає лише Чернівецьку область. Обласний центр — Луцьк (населення 210 тис. чоловік). За цим показником серед обласних центрів Луцьку поступається лише Ужгород. Міського населення — 51,4 відсотка. 96 відсотків волинян — українці. Живуть також росіяни, білоруси, поляки та представники інших національностей.

Територія області рівнинна. Лише південну її частину займає Волино-Подільська височина. Найвища точка над рівнем моря — 296 метрів — розташована в селі Брани неподалік міста Берестечка, найнижча — 139 метрів — поблизу села Сваловичі Любешівського району. Понад 34 відсотки території області покрито лісом. Серед корисних копалин промислове значення мають запаси вугілля, торфу, природного газу, крейди, глини, піску, сапропелів, зернистих фосфоритів. На півночі області є родовище самородної міді, яке перебуває в стадії геологічної розвідки запасів. На території області поблизу міста Нововолинська працюють чотири вугільні шахти. Будується ще одна — шахта №10 «Нововолинська» потужністю 900 тисяч тонн вугілля на рік. Уже 2010 року вона стане до ладу. У Локачинському районі діє газове родовище. Розвідані незначні запаси нафти.

У сільському господарстві переважає приватний сектор. Область щороку вирощує 550—700 тисяч тонн зерна, 800—900 тисяч тонн картоплі, 700—750 тисяч тонн цукрових буряків. З тваринницьких галузей останнім часом активно розвивається лише птицевідрство. Поголів'я великої рогатої худоби постійно скорочується. Майже зникли такі традиційні для краю галузі, як льонарство, вівчарство, хмелярство.

З Волинню пов'язані долі таких вітчизняних і світових корифеїв, як Леся Українка, Агатангел Кримський, Ігор Стравінський, Наталія Ужвій, Ростислав Братунь, Юзеф Крашевський, Габрієла Запольська, Григорій Мачтет, В'ячеслав Липинський...

У промисловості області чільне місце займає машинобудівна галузь. Найвідоміші підприємства — Луцькі автомобільний і підшипниковий заводи. Останній належить шведській корпорації SKF — світового лідера з виробництва підшипників.

Перлина Поліського краю

Обласний центр Волині Луцьк — одне з найстаріших міст України. Вперше згадується в Іпатіївському літописі під 1085 роком. Місто було центром Луцького удільного князівства. З 1340 року, коли Луцьк захопили литовські феодалі, князем Волині став Любарт. Саме він розпочав будувати на місці староруського дитинця потужну кам'яну фортецю, яку сьогодні в Луцьку називають замком Любарта. Після його смерті в 1385 році володарем Волині став син Любарта Федір. У 1387 році Луцьком заволодів польський король Ягайло і передав його своєму двоюрідному братові, литовському князеві Ягайлу. Відтоді Луцьк став другою столицею Литви (після Вільно).

Серед відомих подій тієї доби — з'їзд монархів Європи 1429 року. На нього до Луцька з'їхалося понад 15 тисяч гостей. На з'їзді йшлося про захист Європи від наступу турків, про об'єднання західної (католицької) і східної (православної) церков, про надання Вітовту королівського титулу. Однак останнє питання не було прийняте через протидію Ягайла і польських феодалів. Оскільки прийняття Вітовтом королівського титулу означало б розрив Кревської унії і перетворення Великого князівства Литовського на самостійне королівство. У 1432 році Луцьку було надано Магдебурзьке право.

У роки польської окупації Волині Луцьк був центром Волинського воєводства. До речі, такий само статус місто мало і до третього поділу Польщі в 1795 році. У зв'язку з цим у міжвоєнні роки в Луцьку споруджується багато адміністративних будівель: земельне управління, земельний банк, поштамт, національний банк та інші. Розбудовується і благоустроюється центральна частина міста. Саме ця обставина напевно стала вирішальною, коли в грудні 1939 року Верховна Рада СРСР приймала рішення про створення Волинської області з центром у місті Луцьку. На цю столичну роль в ті роки претендував і Ковель — один з найбільших залізничних вузлів на заході України. На користь Ковеля була й та обставина, що він розташований у центрі новоствореної області, мав кращі від Луцька шляхи сполучення. Але Луцьк мав одну істотну перевагу: багату історію і столичні традиції, яких не мав Ковель. Тому з повітового центру він став лише центром району.

Сучасний Луцьк можна назвати містом машинобудівників. Майже 70 відсотків його промислової продукції припадає на Луцькі автомобільний, підшипниковий, приладобудівний заводи, завод автомобільних бортових кабельних мереж «Кромберг енд Шуберт».

У Луцьку випускаються сучасні тролейбуси і автобуси «Богдан», найкращі на теренах колишнього Радянського Союзу підшипники, які виготовляються під маркою всесвітньо відомої шведської корпорації SKF. Луцьк випускає майже 80 відсотків усіх побутових водонагрівачів України. Розвинута в місті й харчова галузь: борошномельне виробництво, макаронне, горілчане, броварне, кондитерське. Горілка під торговою маркою «Віват», виробництва місцевого спиртогорілчаного комбінату, вважається однією з найкращих в Україні.

Луцьк славиться і своїми культурними традиціями. Всій Україні відомі імена співаків Валерія, Антоніни та Світлани Маренчів, Василя

Зінкевича, авторитет у мистецькому світі має колектив Волинського академічного народного хору. В місті діють академічний музично-драматичний та академічний ляльковий театри, працює обласна філармонія.

Луцьк пишається своїми двома національними університетами: Луцьким технічним і Волинським.

Лучани, а їх сьогодні 210 тисяч, з оптимізмом дивляться в майбутнє свого міста. Вони вірять, що воно має чудові перспективи стати культурним, науковим і торговим центром європейського зразка.

Від Данила-короля

70 років тому була утворена одна із 25 областей соборної України — Волинська. Відбулася подія, що стала початком поступу краю від колишнього закутка панської Польщі до важливого регіону Української держави. Ювілей дає добру нагоду озирнутися в минуле, згадати поворотні сторінки історії, людей, які зробили вагомий внесок у розвиток нашої області.

Волинь — правдана українська земля. Її історичні витоки — у глибокій давнині. Нинішня область становить ядро території, на якій утворилося колишнє Волинське князівство. З непам'ятних часів на просторах землях Волині, на берегах Бугу, Стиру, Горині та їх численних приток, над озерами, в лісових урочищах, жили наші предки — дуліби-волиняни. До сьогодні збереглися численні пам'ятки староруських міст: столичних Володимирі і Луцьку, літописних Любомля, Шепля і Перемишля. Данила Галицького — першого українського короля — теж можна вважати волинянином. Оскільки від цієї землі він черпав силу, на землі він і упокоївся. Місто давньої Волині Холм (Польща) дало йому вічний прихисток.

Згадаймо також, що більшість волинських міст ще з XIV—XVI століть здобули право на самоврядування. Наш Володимир (Волинський) одним із перших в Україні одержав Магдебурзьке право ще в 1324 році, Луцьк — у 1432, Ковель — у 1518, Торчин — у 1540, Олика — у 1564 році.

Під владою білого орла

Не простою і трагічною є історія України. Та чи не найбільше випробувань на долю нашого народу випало у ХХ столітті. Меч переможців Ризьким трактатом 18 березня 1921 року розрізав Україну саме по живому тілі Волині: Західна Волинь та Полісся опинилися в межах нової польської держави, а Східна Волинь із Житомиром відійшла до радянської імперії. До Польщі відійшло 35,5 тисячі квадратних кілометрів території колишньої Волинської губернії, де у 1921 році було утворено Волинське воєводство з центром у Луцьку (тепер це Кременеччина на Тернопіллі, Волинська і Рівненська області, окрім кількох північних районів, які тоді входили до складу Поліського воєводства). Воєводство складалося з майже 2,5 тисячі громад. Кількість населення краю за польськими переписами зростала з 1 млн. 569 тисяч у 1921 році до 2 млн. 343 тисяч у 1938-му. Такий швидкий його приріст пов'язаний також з переселенням у наш край так званих осадників з центральних районів Польщі. Переважно це були відставні офіцери та підполіцери часів Першої світової, радянсько-польської та українсько-польської воєн. Осадникам надавалися

Сільський голова Боратина Сергій Яручик отримує церковну нагороду від керуючого Волинською єпархією УПЦ КП архієпископа Михайла.

кращі землі, пільгові кредити для розбудови господарств. Вони мали стати опорою польської держави на так званих східних кресах.

За Ризьким договором Польща зобов'язувалася надати мешканцям приєднаних земель культурну автономію, забезпечити розвиток мови, освіти, сприяти діяльності релігійних установ. Проте умови Ризького договору так і залишилися голою декларацією. Західноукраїнські та західнобілоруські землі були перетворені на сировинний придаток, по суті — внутрішню колонію Польщі.

Промисловість окупованих Польщею українських земель мала колоніальний характер. За весь міжвоєнний період на території Волині не побудовано жодного великого промислового підприємства. Тому до 1939 року вона залишалася відсталішим аграрним краєм з надзвичайно високим рівнем безробіття. Важко було й тим, хто знаходив роботу. Їм доводилося щодня працювати по 14—16 годин. Не легше жилося й волинському селянину. Кожна третя сім'я була безземельною, третина їх не мала коней, а 17 відсотків — навіть корів.

Відсталі промисловість та примітивному сільському господарству відповідав український рівень освіти, культури, медицини. Важке матеріальне становище, національне гноблення та дискримінація створювали для українського населення краю нестерпні умови життя. Зазнавала переслідувань українська мова і культура. Більшість громадян були неписьменними. На 44 тисячі осіб припадав один лікар.

Зневажаючи Ризький договір, волинський воєвода вже у травні 1921 року видав наказ про заборону української мови. Українців не брали на державну службу, українські школи ліквідовувалися. Польський уряд швидкими темпами намагався колонізувати та окатоличити українське населення.

Найактивнішу діяльність та послідовну боротьбу з відстоювання національних інтересів українців на Волині у той час розгорнули дві нелегальні організації — Комуністична партія Західної України (КПЗУ) та Українська військова організація (УВО) — Організація Українських Націоналістів (ОУН). Незважаючи на протилежні ідейні засади, вони мали багато спільного в методах та засобах практичної боротьби. Також важливим фактором збереження української мови та самобутньої української культури була діяльність на теренах Волині культурно-освітнього товариства «Просвіта».

На зміну братнім обіймам —

сталінський терор

Після нападу фашистської Німеччини на Польщу польський уряд не зміг організувати належного опору окупантам. 17 вересня 1939 року Червона Армія перейшла кордон, який два десятиліття років половини живе тіло України. Уже 29 вересня вся територія Волині була зайнята Червоною Армією.

На Волині, як і на всіх західноукраїнських землях, панував піднесений настрій. Волиняни радо зустрічали Червону Армію. Треба відзначити, що її похід на західноукраїнські землі збігся з масовим революційним піднесенням.

Не чекаючи приходу радянських військ, місські сільські активісти утворювали органи тимчасової влади: ревкоми, комітети бідноти, загони робітничої та селянської міліції.

Усі ці, створені революційною ініціативою, органи влади найперше взяли на себе охорону громадського порядку, збереження майна, роззброєння поліції та жандармерії, окремих військових частин та організацію зустрічі Червоної Армії.

З її приходом розпочало діяльність Тимчасове управління Луцької області, яке очолив Василь Андрійович Бегма (пізніше перший секретар Рівненського обкому КП(б) У, а в роки війни — секретар Рівненського підпільного обкому партії, командир Рівненського партизанського з'єднання).

У Луцьку, Ковелі, Володимирі, Любомлі, Камінь-Каширську, Горохові були створені тимчасові повітові управління. Найпершим їхнім завданням стала організація виборів делегатів на Народні Збори Західної України, де мало вирішуватися питання про владу на західноукраїнських землях.

Збори відбулися 26 жовтня 1939 року у Львівському оперному театрі. Серед 1484 учасників були й 193 делегати від Волині — відомі серед волинян люди, переважно робітники і селяни, зокрема: Степан Бардась, Іван Тишик, Андрій Жовтрянський, Антоніна Дорошук, Григорій Мичик, Феодосій Голембієвський, Йосип Корут, Андрій Мізюк, Костянтин Томашевич, Іван Поліщук.

У цей же час в Білостоці відбувалися Народні Збори Західної Білорусії, на яких також були представлені волиняни, оскільки північно-східна частина Волині при Польщі входила до Поліського воєводства.

При величезному політичному піднесенні Народні Збори Західної України прийняли Декларацію про встановлення Радянської влади на всій території Західної України, а також Декларацію про возз'єднання Західної України з Українською РСР. Обрана на зборах Повноважна делегація (із 66-ти осіб) була направлена до Москви, де 1 листопада 1939 року звернулася з проханням до позачергової сесії Верховної Ради СРСР про прийом західноукраїнських земель до складу СРСР. Прохання було задоволено. Верховна Рада СРСР прийняла з цього питання відповідний закон.

З Москви ця Повноважна делегація прибула до Києва на третю позачергову сесію Верховної Ради УРСР, яка 14 листопада ухвалила Закон про прийняття Західної України до складу Української РСР.

4 грудня 1939 року за поданням уряду України Верховна Рада СРСР утворила нові області — Волинську, Дрогобицьку, Львівську, Рівненську, Станіславську та Тернопільську. 8 грудня 1939 року був затверджений склад Волинського обласного виконавчого комітету, головою якого став Григорій Єлісєєвич Гришко.

17 січня 1940 року в нових областях були утворені міські та районні ради, зокрема на Волині — 30 районних, 19 селищних, 8 міських (з них — три республіканського підпорядкування), 855 сільських рад депутатів трудящих.

24 березня 1940 року відбулися вибори до Верховної Ради СРСР та Верховної Ради УРСР від західних областей України. Депутатами в Союзній Раді стали відомі борці за народну

справу Михайло Васюта, Марія Дружок та Марія Яковюк; у Республіканській Раді — Зінаїда Бешта, Андрій Мізюк, Авксентій Шинкарук, Іван Юхно.

Формування місцевих органів влади завершилося 15 грудня 1940 року, коли відбулися перші вільні вибори до місцевих рад депутатів трудящих. Склад обласної ради становив 73 депутати, до міських, районних, селищних і сільських рад були обрані 20256 осіб, переважно люди праці, безпартійні, багато з них пройшли загартування у тюрмах та концтаборах.

Утворені органи влади почали впроваджувати докорінні зміни. В грудні 1939 року була проведена націоналізація промисловості. 390 підприємств Волині, а також залізниці та засоби зв'язку стали державною власністю. Було ліквідоване безробіття. Протягом 1939—1941 років в області почали діяти підприємства харчової промисловості, промкомбінати, 140 артілей промислової кооперації.

Позитивні зміни відбулися також у духовній та культурній сферах. Була реорганізована система освіти. Крім шкіл з українською мовою навчання були створені Луцький вчительський інститут, педагогічне та медичне училища. 29 лютого 1940 року першу виставу показав обласний музично-драматичний театр. Широко розгорнули діяльність обласні філармонія та будинок народної творчості, чотири музичні школи, 497 будинків культури і клубів, 506 бібліотек різного типу. Розгорнула свою роботу мережа медичних закладів. Відбулася радіофікація сіл області. Розпочали виходити газети, зокрема сьогоднішні «Волинь», «Віче», «Вісті Ковельщини».

Але поряд із позитивними зрушеннями, які мали місце на території області, за вже напрацьованим сценарієм почали діяти органи НКВС. Відбувалися арешти представників української інтелігенції, керівників політичних, громадських організацій та їх членів, згодом дійшла черга і до селянства. Заарештованих, як худобу, вантажили в товарні вагони і відправляли в Сибір. Так за короткий час був знищений майже весь «золотий генофонд» Волині.

Отже, підсумовуючи, можна стверджувати, що об'єднання українських земель в єдиній державі було зустрінуте хвилиною неймовірного народного піднесення та підтримки. Проте, така доленосна для Українського народу подія була позначена фактами масових репресій проти простих громадян за сфабрикованими та надуманими звинуваченнями. Тобто досягнення віковичної мети українства — соборної України — було затьмарене гнобленням на ідеологічному ґрунті, що прийшло на зміну польському гнобленню на національному та конфесійному ґрунті.

Вершиною цього святотатства став розстріл тисяч в'язнів Луцької, Ковельської і Володимир-Волинської тюрем у червні 1941 року.

Війна не зломила волинян

Друга світова війна прийшла на Волинь ще у вересні 1939-го. Фашистські літаки бомбили Луцьк, Ковель, Володимир-Волинський. Тисячі волинян воювали у складі Польського війська. Приєднання західноукраїнських земель до Радянської України лише на деякий час відтермінувало прихід війни безпосередньо на землі Волині. 22 червня 1941 року вона все ж вогняним смерчем увірвалася в наш край. За її роки загинуло майже 170 тисяч мешканців області.

Як і завжди, волиняни не підкорилися окупантам. На території області діяли десятки партизанських з'єднань, загонів, підпілних груп, у яких брало участь понад тридцять ти-

сяч осіб. Партизани провели проти гітлерівців сотні успішних бойових операцій. Під час наймасштабнішої із них — «Ковельський вузол» — народними месниками під укїс було пущено понад 600 фашистських ешелонів із живою силою, боеприпасами і озброєнням, що відіграло помітну роль в історії Другої світової війни.

Волелюбний характер волинян ще раз нагадав про себе у жовтні 1942 року. Саме тоді на території області народилася Українська Повстанська Армія, яка боролася проти всіх окупантів, у формі якої б держави вони не були. Одна з найбільш славних сторінок УПА — створення в 1943 році так званої Колківської республіки, яка проіснувала кілька місяців на визволеній від гітлерівців українськими повстанцями території. Патріотичну жертвенність героїв Колківської республіки заради майбутнього України належно оцінив Президент Віктор Ющенко під час свого перебування 14 жовтня цього року на Волині.

27 січня 1944 року поблизу села Старий Чорторийськ розпочалося, а 22 липня 1944 року в Шацькому районі завершилося визволення області від німецько-фашистських загартбників. Десятки тисяч воїнів Радянської Армії, партизанів і підпілників, воїнів УПА заплалили за це ціною свого життя.

Пам'ятник християнському милосерддю

Про ще один подвиг волинян не можна не згадати. У важкі повоенні роки мешканці області, самі живучи впроголодь, по-братськи ділилися останньою скибкою хліба, картоплиною, кухлем молока із сотнями тисяч біженців зі східних областей України, Брянщини. Так вони врятували від голодної смерті тисячі людей. Уродженець Запорізької області, директор Торчинського краєзнавчого музею, заслужений працівник культури України Григорій Гуртовий — один із них. Саме Григорію Олександровичу належить ідея спорудження в Луцьку пам'ятника християнському милосерддю волинян. І він такі буде.

Крокуючи вулицями Луцька, Ковеля, Володимира-Волинського, сьогодні важко уявити, що в роки війни вони були вщент зруйновані. Волиняни за допомогою усієї країни відбудували свої міста і села, зробили їх ще красивішими. У свою чергу тисячі наших земляків працювали на відбудові шахт Донбасу, металургійних велетнів Півдня та Сходу України, освоювали цілині землі Казахстану. На заході області в 1950-ті роки виросло шахтарське місто Нововолинськ.

Завтра має бути сонячним

Микола Романюк, голова облдержадміністрації:

70 років у житті людини — вік поважного життєвого досвіду та мудрості, для регіону — вік нових надій, змін на краще, вік виваженого поступу вперед.

Наша завжди творилася людьми небайдужими, щирими, які понад усе люблять свою батьківщину. Тому сьогодні, у день

народження області, хочу згадати імена тих наших земляків-волинян, пам'яті про яких не згасне з плином часу: збирачку народних пісень Антоніну Голентюк, керівника крайового братства вояків ОУН-УПА Мелетія Семенюка, кобзаря Богуслава Ляховича, дисидента-шістдесятника Дмитра Івашченка та багато інших поборників незалежності України.

Доволі багато учасників доленосних подій кінця 80-х — початку 90-х років і досі в строю. Серед них перший голова крайової організації Народного руху України Михайло Тиський, керівник хору патріотичної пісні «Посвіт» Ростислав Кушнірук, організатори мітингів і народних віче в Луцьку Євген Шимонович, Катерина Шаварова, Олександр Гудима, Геннадій Кожевников.

Хочу також з вдячністю назвати людей, які очолювали наш край у радянські часи і багато зробили для його розвитку, зокрема Юхима Ярощука, Миколу Коржа, Леоніда Палаженченка, Володимира Федорова, Бориса Свенцицького, Зіновія Ковальчука, а також тих, хто керував нашим краєм у непростий період становлення молоді суверенної Української держави: Володимира Блаженчука, Юрія Ленартовича, Бориса Клімчука, Володимира Бондаря.

Останнім часом ми звикли більше дивитися вперед, не оглядаючися. Та сьогодні не той день. Аналізуючи пройдені за останні роки шляхи, бачиш, що попри всі труднощі нам вдалося багато зробити. На околицях Луцька виріс новий завод бортових кабельних автомобільних

СУСПІЛЬСТВО

Локачинське газове родовище запрацювало вже в незалежній Україні.

мереж «Кромберг енд Шуберт». У Нововолинську і Володимирі-Волинському збудовано нові сучасні підприємства з виробництва меблів «БРВ «Україна» і «ГерборХолдинг». У маленькому селищі Торчин Луцького району, на базі колишнього цеху Луцького заводу продтоварів, організоване потужне підприємство «Волиньхолдинг», продукцію якого — майонези, соуси, кетчупи, гірчицю під торговою маркою «Торчин» знають на всьому пострадянському просторі. Високу якість її гарантує всесвітньо відома швейцарська фірма «Нестле». За кілька кілометрів від Торчина в селі Смоличів «Нестле» споруджує найбільший у Європі завод продтоварів.

Нове дихання отримали і деякі старі підприємства. Так, Луцький автомобільний завод, на реконструкцію якого з 2000 року витрачено 250 мільйонів доларів, випускає тепер сучасні міські та міжміські автобуси, комфортабельні тролейбуси. Луцький підшипниковий завод, власником якого є шведська фірма SKF, не тільки поставляє підшипники для більшості автомобільних заводів Росії, а й експортує їх у десятки промислово розвинених країн. Це, по суті, нове підприємство в старих стінах, де передові технології забезпечуються не лише сучасними машинами-автоматами, а й високими соціальними гарантіями працівників.

На початку 1990-х років Ковельський комбінат молочних продуктів скоротив виробництво продукції настільки, що в приміщеннях, де мали б дозрівати сири, вирощували гриби глива. За останні роки на підприємстві замінено все старе обладнання і встановлено нове — переважно виробництва найавторитетніших європейських фірм. Сьогодні комбінат випускає продукцію під відомими торговими марками «КОМО», «Гурманіка». І такі приклади можна навести безліч. Зауважу: рівень виробництва 1990-го області перекирла ще чотири роки тому.

Чимало вдалося зробити і по впровадженню передових технологій у сільському господарстві. Хіба років п'ятнадцять тому ми могли мріяти про врожайність зернових по 60—80 центнерів з гектара, яку щороку отримує сільгосппідприємство «Рать» Луцького району. Не набагато менші врожаї збирають також у сільгосппідприємстві «П'ятидні» Володимир-Волинського району, ПОСП ім. Т. Шевченка та ім. Івана Франка Горохівського району, СТЗОВ

У галузі охорони здоров'я послідовно здійснюються заходи, спрямовані на підвищення якості та доступності медичного обслуговування населення. На базі Камінь-Каширської центральної районної лікарні для обслуговування хворих «чорнобильських» районів цього року відкрито філіал відділення гемодіалізу Луцької міської клінічної лікарні. У жовтні в обласній клінічній лікарні розпочали працювати сучасний регіональний кардіохірургічний центр, а також новітній кабінет з лікування зору, відновлено роботу кабінету очного протезування. В області продовжують реалізовувати три міжнародні проекти з втілення перинатальних технологій, планування сім'ї та репродуктивного здоров'я.

Упродовж 2009 року дещо зріс середньообласний показник народжуваності дітей і знизилася смертність. Уперше з 1994 року на Волині досягнуто позитивного природного приросту населення.

Значна робота в області проводиться щодо утвердження національної культури і мистецтва, забезпечення державної охорони культурної спадщини, розвитку туризму. Центральною подією культурно-мистецького життя 2009 року безумовно став творчий звіт художніх колективів Волині в Національному палаці мистецтв «Україна» в Києві, який, на думку більшості фахівців, був одним із кращих серед регіонів України. Відбулися урочистості з нагоди 80-річчя Волинського краєзнавчого музею та 60-ї річниці Колодяжненського літературно-меморіального музею Лесі Українки.

Минулого року в дев'яти волинських видавництвах побачили світ понад 500 нових книг загальною накладом у майже мільйон примірників. За останні півтора року надано фінансову підтримку 148 авторам на суму 870 тисяч гривень. Більш як на 20 тис. примірників поповнено фонди волинських бібліотек.

Усе це, на моє глибоке переконання, допоможе нам сповна відродити нашу українську сутність, зміцнити національну ідентичність.

Сьогодні Волинська область — це індустріально-аграрний край. Тут випускають автобуси, тролейбуси, кращі на пострадянській території підшипники, видобувають вугілля, природний газ. На долю області припадає шоста частина усіх вироблених у державі корпусних меблів, 80 відсотків водолічильників, майже половина торфобрикетів.

МОВОЮ ЦИФР І ФАКТІВ:

- Волинь поділяється на 16 сільських районів. Окрім Луцька статус міст обласного підпорядкування мають Володимир-Волинський, Ковель, Нововолинськ.
- Область нерідко називають «вікном у Європу». Нині вона підтримує різнобічні контакти з 95 країнами світу;
- У Волинській області під охороною держави перебувають понад 180 пам'яток архітектури, 860 — історії, 149 — археології, 35 — монументального мистецтва. Справжнім шедевром фортифікаційного мистецтва середньовіччя є замок Любарта в Луцьку (XIV—XV ст.). Його В'їзну вежу зображено на купорі номіналом 200 гривень.
- На території області налічується 520 родовищ 13 різноманітних видів корисних копалин. Провідне місце за кількістю розвіданих родовищ посідає торф, запаси якого обраховуються 160 мільйонами тонн (18% від загальних запасів України). На півночі області є території, перспективні на виявлення родовищ міді. Прогнозний ресурс цього стратегічного для України металу оцінюється 28 мільйонами тонн.
- Через Волинь протікає 130 річок, на території області знаходиться 170 озер, найбільше з яких Світязь. Це найглибше озеро України (58,4 метра).

«Городище», «Дружба», «Не свіч» Луцького району. Між іншими, три перші з них очолюють депутати обласної ради Віктор Шумський, Андрій Турак, Валерій Діброва.

Приємно відзначити і той факт, що на Волині найбільше поголів'я м'ясної великої рогатої худоби. А місцева м'ясна волинська порода отримала визнання вже в усій Україні. Найбільше її, понад дві тисячі голів, утримується в сільгосппідприємстві «Зоря» Ковельського району, яке очолює знаний в області керівник Володимир Потапчук. Відома в державі й фірма «Пан Курчак», яка щороку наращує виробництво курятини. Високо тримають свою марку підприємства «Ковельські ковбаси», Луцький спритоґорілчаній комбінат.

На Волині планигорно втілюється в життя Національна доктрина розвитку освіти. Протягом останніх двох років уведено в дію сім шкіл на 979 учнівських місць. Постійно зростає охоплення малюків організованою дошкільною освітою.

А ще Волинь — перехрестя міжнародних магістралей. Саме через нашу область пролягає найкоротша дорога з Києва у Варшаву, Берлін, Париж, Брюссель. Область має вузьку європейську колію, якою можуть ходити поїзди з Ковеля до будь-якого міста Євросоюзу. Сполучена Волинь і широкою колією з польським містом Катовіце. Злітна смуга військового аеродрому в Луцьку, який незабаром зможе приймати і цивільні літаки, — одна з найкращих в Україні. Хіба це не чудові перспективи для обслуговування гостей майбутнього Євро-2012?

Волинь, яка перебуває на кордоні з Євросоюзом, упевнено дивиться в майбутнє. Її люди вірять, що завтра обов'язково житимуть краще.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

Фото автора.

Дзвіниця Зимненського Святогорського жіночого монастиря.

15 грудня в Києво–Могилянській академії відбудеться презентація книги спогадів «Наш Лукаш» — до 90–річчя від дня народження видатного українського перекладача Миколи Лукаша (1919—1988)

Колектив київської книгарні «Сяйво» звернувся до Президента України з проханням про захист від рейдерства

Убиті пророки

(Злободенні літературні нотатки на полях про безсмертного Поета Бориса Пастернака)

Б. Пастернак. 1936 р.
Фото М. Наппельбаума.

1. Цей великий подвижник Слова прожив на білому світі всього сімдесят років. Дати: 29.1. (10.11) 1890, Москва — 30.5.1960, Перedel'кіно, під Москвою. Незабаром святкуватимемо дві круглі дати. Упевнений: 2010-й стане роком Бориса Пастернака. Він іноді був такий наївний у цьому житті, що саме тут, у Перedel'кіно, де лежить, сказав дружині, коли почалася війна Вітчизняна: «Ти не сумуй! Дивись, скільки в нас народилося ягід! Проживемо!». З наївності, може, не від страху він пізніше відмовиться й від Нобелівської премії. «Проживемо! Як-що вже так хтось заздрить!».

Він народився в середовищі людей добрих та інтелігентних, у родині відомого художника Л. Пастернака, мати його — успішна піаністка. Панувала тут завжди піднесена скромність, скупа на похвалу. Все було розмірено, розумом і тактом усе на полицях розкладено. Син закінчив 5-ту Московську гімназію в 1909 році і вступив на історико-філологічний факультет Московського університету, він слухав лекції знаменитого філософа Г. Когена, захоплювався його ерудицією, знаннями. Але коли одержав від нього пропозицію залишитися для докторського іспиту при кафедрі, категорично відмовився. Побувавши в Італії (Венеція й Флоренція), повертається до Москви. У 1913 році Борис Леонідович закінчує Московський університет.

У родині Пастернаків дуже цінували Льва Миколайовича Толстого. З ним був знайомий батько майбутнього генія. Виділялися лірика Р. М. Рільке, музика Скрябіна...

Між іншим, ще в 1903 році майбутній поет дуже наполегливо став займатися композицією, його дуже хвалив Скрябін. Потім Пастернак зізнається: «Музику, улюблений світ шестирічної праці, надій і тривоги, я вирвав геть із себе, як розлучаються із найдорожчим. Якийсь час звичка до фортепіанних фантазій залишалася в мене у вигляді навички, що поступово зникає. Але потім я вирішив проводити своє утримання крутіше, перестав торкатися рояля...» («Воздушные пути»).

2. Він залишив нам у спадок книги лірики «Сестра моя — жизнь» (1922 р.), «Второе рождение» (1932 р.), цикл «Когда разгуляется» — (1956-59 р.), історико-революційні поеми «Девятьсот пятый год» (1925-26 р.) і «Лейтенант Шмидт» (1926-27 р.). Повести, роман «Доктор Живаго», в якому виражене негативне ставлення до Жовтневої революції. Роман опубліковано за рубежом — 1957 р., Нобелівська премія — 1958-й...

Я писатиму про це нижче. Тому що тема «Влада й Поет» — вічна. І нині вона, у тому числі в милій Україні, здається розписана по нотах недалекими вождями, що взяли з минулого, у тому числі радянсько-

го, найгірше. Спершу не дозволяти в першу чергу, потім — визнавати, а потім — замовчувати.

Хто жив у ті роки, той пам'ятає: жодного дня — без папложення Пастернака! Я пам'ятаю статейку з Одеси, де народився й довго жив батько поета: ця вічна блатна, злодійська Одеса! Нічого путнього від неї не народжується й ніколи не народиться! Блатні солов'ї — її шанувальники! І увіпхнув у зрадницьке нутро папаша «генієві» стільки дурного, півстілки й ще — незбагненно!

Живі й мертві показували убік поета, що заховався тоді в Перedel'кіно, погрожували бити його як нахабного зрадника Батьківщини.

Цькували так, як у нас цькують і тепер, нападаючи на автора й праворуч, і ліворуч. Додалося нині моди на умовчання. Себе, улюбленого, щомиті, щогодини — на виставку, на п'єдестал...

Хвалити Бога, тепер ці люди не мають права запроторювати несвоїх подалі...

Усі в один голос і тепер відзначають, що Пастернак, опублікувавши книгу «Сестра моя — жизнь», став одним з найпопулярніших поетів. А коли з'явилися поеми «Девятьсот пятый год» і «Лейтенант Шмидт», стало зрозуміло: він щільно тримає своє місце в добірній поезії.

Напевно, тому в 1987 році рішення про виключення Пастернака із Союзу письменників СРСР було скасовано.

У 1988 році роман «Доктор Живаго» було надруковано в журналі «Новый мир».

Але на той час Борис Пастернак лежав уже 28 років у могилі там, де колись із любов'ю просапнував грядки полуниці.

Щоразу, приїжджаючи до Москви, я намагався потрапити до його могили.

І завжди неначе передавав могилі найкраще, усе, що тут будило мене й мою пам'ять від забуття минулого й вимушеної сплячки. Пригадувався колишній московський професор, який жив з мною поруч у північному будиночку, на відсиджуванні. Вони труїли Пастернака, коли, живучи в Москві, професор вийшов на демонстрацію на захист Бориса Леонідовича. Професор був тоді молодий, гарячий. У відповідь на удар міліціонера збив його з ніг і потім приписали, нібито «паплюжив» ногами. Два роки відсидів, а на півночі тяглося поселення, був учителем у радгоспній школі. Він розповідав дітям про радянську літературу. Багато пив з ненцями й ніколи, як і вони, не закушував після склянки чистого спирту.

Ми його ховали з почестями. Плакали навіть старі ненці.

Я пам'ятаю, як цей колишній московський професор, Олексій Маслов (я ввів його потім в одну зі своїх повістей), там, на півночі, говорив про безсмертне життя Пастернака. Виявляється, ще в 1913 році у студії скульптора К. Крафта на засіданні «Гуртка для дослідження проблем естетичної культури й символізму в мистецтві» відбувся філософсько-літературний дебют Бориса Пастернака з доповіддю «Символізм і безсмертя». У ній великий поет говорив: «Жива душа, відчужувана в особистості на користь вільної суб'єктивності, є безсмертя. Отже, безсмертя є і Поет... Поезія — безсмертя, припустиме культурою».

Тоді я після особливо довгої бесіди з учителем тундрової школи просив:

— Точніше кажи! Може, ти вже щось забув?..

Тут уже, на Великій землі, я читав всього Пастернака: «Доктора Живаго» конспектував, коли книжку мій свояк-дипломат привіз із Парижа. Знайшов пізніше я й літературно-філософський дебют Бориса Пастернака. Так, точно слово в слово. Так, жива душа, відчужувана в особистості на користь вільної суб'єктивності, є безсмертя. Отже, безсмертя є Поет.

3. Він багато думав і говорив про поетичне ремесло.

Він прийшов і до цього, відійшовши від двох захоплень — музики й літератури...

Гуртки того часу для нього були важливі й значущі.

Починав він у дружнім співтоваристві «Сердарда». Студією була квартира поета й художника Ю. Анісімова. Потім — гуртки, що єдналися навколо видавництва «Мусса-

гет». Пастернак пізніше приєднався до невеликої групи «Лирика», що тяжіла до «лівих»; незабаром був із Бобровим і Асеевим. Останні створили нову групу — «Центрифуга»... Це видавництво у 1917 році випустило другий збірник Пастернака «Поверх барьеров». Перший, «Ближе в тучах», виданий «Лирикой» у 1914-му з передмовою М. Асеева, згодом відомого радянського поета.

Варто сказати, що вже тоді між двома поетами виникли проблеми. Пастернак був завжди за незалежність будь-якого поета від якогось тиску на його позицію в літературі. Боротьба визначена, від неї не відійдеш і не зникнеш...

Ранню свою творчість він позиціонував так: «Невміння знайти й сказати правду — недолік, якого жодним умінням говорити неправду не покрити». Моральний обов'язок художника — побачити не тільки зовнішність, а й глибинну сутність споконвічних моральних завдань людства. Атмосфера важлива не сама по собі, а лише як засіб для висловлювання уявлень про моральні основи світу. У його віршах — тривога про безлад, що він бачив. Він ніби досліджував кожну мить життя, завжди був поруч із темою складною, незрозумілою багатьом. Або дуже близькою тільки йому, «безсмертному Поетові». Скажімо, тему ображеного й приниженого жіночого достоїнства, *«быть женщиной — великий шаг/ Сводит с ума — героизм...»*.

Третя книга віршів «Сестра — моя жизнь» (1922-й, створювалася влітку 1917-го) вмістила в себе виняткове багатство життя. Життя, просякнуте революційними подіями. Тут і інтимні переживання, й очікування незрозумілих змін. Тут багато, на перший погляд здається, дивного: фотокартка є заступницею жінки, про людину сперечаються дерева з вітром. Демон обіцяє повернутися лавиною, б'ється в люстерку сад...

А от вірш «Степь»: *«Как были те выходы в степь хороши! / Безбрежная степь, как мари́на, / И плавают плач комариный! ... Не стог ли в тумане? / Кто поймет! / Не наш ли омет? Доходим. — Он! — Нашли! Он самый и есть. — Омет. / Туман и степь с четырех сторон»...*

Книга «Сестра моя — жизнь» зробила Пастернака, як відзначала вже тоді скупа

на партійні оцінки критика, одним з найпопулярніших радянських поетів. Багато хто не зрозумів, що вже тоді, у ранній творчості неординарного поета, що ніколи не йшов і не марширував в єдиних чотирирядних лавах, було все — своє; це «свое» жило в ньому як єдине ціле. Він був у цьому творі, що прийшов до нього не випадково, нехай голосно буде сказано, — єдністю світу. Його відірваність від тутешнього світу (від соціального життя й усіляких вказівок у ньому) відзначали друзі по цеху. Цей цех вічно жив (і нині продовжує так жити!) у вічній заздрості одне до одного, у дивній іноді боротьбі за пироги й пампушки (їх давно роздали!). Хвалити Бога, Пастернак міг розумно і втаємничено жити з самим собою. Цю його відірваність від життя не тільки відзначали. Поправляли, докоряли за неї, лаяли. Але ніхто не прорвався в його душу з «Доктором Живаго»...

4. Останнім часом мене надзвичайно цікавлять книги, які перевернули соціалізм догори дном. «Не смей командовать!» Г. Шмелёва, живі книги про війну Василя Гроссмана... І, звичайно, може, у першу чергу — «Доктор Живаго».

Ця книжка підняла нас у світі своєю серйозністю, глибиною, чудовим текстом. Напевно, за рубежом не очікували такого прозаїчного листа-шедевра. Пастернака знали як поета. Тим цінніше для нас, що його роман одержав Нобелівську премію. Часи були жорстокі. Пастернака, природно, змусили до відмови від премії. Іван Бунін у тридцять третьому, голодному, взяв премію. Він довго не вірив, що йому дали її. Сумнівався. Думав: розіграш! Пастернак... Ні. Він — інший. Гаркнула дружина: «Нікуди не поїду!» І... Діти хотіли їхати! «З тобою, тату, хоч на край світу!»

Думаю, буде переконливіше, якщо я звернуся в оцінці «Доктора Живаго» до Д. Лихачова. Він завжди говорив точно, смак у нього — відмінний. І тепер читаються його статті, журнали, які він редагував. «Форма, мова здаються звичними, в традиціях російської романної прози XIX ст. ... Перед нами рід автобіографії... Відсутні зовнішні ефекти, факти, що збігаються з реальним життям автора... А проте автор пише про самого себе, але пише як про

Б. Пастернак у президії І з'їзду письменників. 1934-й.

стороннього. Чому знадобилася інша людина? Хіба не відбулося в Руссо («Сповідь») підміни самого себе, вигаданої персоналіями при правдивості наведених фактів?.. Живаго — особистість... Тоня, що кохає його, вгадує в ньому... відсутність волі...

Що таке Росія (тоді й наша територія. — **В. Ю.**) для Живаго? Росія... створена із суперечностей, повна подвійності. Живаго сприймає її з любов'ю, що викликає в ньому найвище страждання. Нейтральність Живаго в громадянській війні декларована його професією: він — військовий лікар, тобто особа офіційно нейтральна за міжнародними конвенціями. Пряма протилежність Живаго — Антонов-Стрельников, що активно втручається в революцію на боці червоних. Обоє вони пов'язані з Ларою — аж ніяк не випадково. Лара — це теж батьківщина, саме життя»...

Думаю, що шанований і нині серед справжньої слов'янської інтелігенції Дмитро Лихачов пояснив цим «месникам», які намілювали вже зашморг на шибенці, призначеній авторові «Доктора Живаго».

Дозволю собі (з дозволу читача) процитувати кілька уривків з «Доктора Живаго» (з мого контексту першої книги, виданої у Франції. Може, вона правилася, коли видавалася в 1988 році в «Новом мире». — **В. Ю.**):

...Слова Христа про живих і мертвих я розумів завжди інакше. Де ви розмістите ці полчища, набрані по всіх тисячоріччях? Для них не вистачить Весівту, і Богові, добру й сенсу доведеться забратися зі Світу (Живаго — Анні Іванівні напередодні смерті)...

...Баби й дівки в заправлених під кожущиками хустках спалахували, як маків цвіт, від інших матроських жартів, і в той же час боялися їх як возню, бо з моряків переважно формувалися всякого роду загони з боротьби зі спекуляцією й заборони вільної торгівлі...

... — Про мене яка мова. Я, звичайно, сука, і кішка, річ відома. Ти от у нас титулована. З канави породжена, у підворотні вінчана, пацюком забрюхатила, їжаком зародилася... Гвалт, гвалт, люди добрі! Ой уб'є мене до смерті холодійка-пазуба. Ой врятуйте дівчину, заступіться за сироту.

...Об'їдьте всі сто на світі верст убік від полотна. Усюди селянськє повстання, що не припиняється. Проти кого, ситаєте ви? Проти білих і проти червоних, дивлячись ... чия влада закріпилася.

...Де це сказано, що людина, котра міркує по-марксистски, має розмазною бути й слину розпуска-ти? Марксизм — позитивна наука про дійсність, філософія історичної необхідності...

Як відомо, доктор Живаго в Бориса Пастернака — поет.

І в кінці книги дається з його поезії. Я наведу окремі уривки: «Я один, все тонет в фарисействе, Жизнь прожить — не поле перейти (Гамлет)

Эти ночи, эти дни и ночи! Дробь капелей в середине дня, Кровельных сосулек художное, Ручейков бессонных болотоныя! (Березень).

Еще кругом ночная мгла. Такая рань на свете, Что площадь вечностью легла И до рассвета до угла, От до рассвета и тепла Еще тысячелетье (на Страсній)...

І т. д. Звичайно, не схоже, що за Живаго пише сам Поет.

Наприкінці, щоправда, звучить:

«И на пожарище заката, В далекой прочерки ветвей, Как гулкий колокол набата Неистовствовал соловей»...

Щоб повірили: доктор Живаго — це він, Пастернак. Зі своєю совістю, болем, муками, дрібними турботами на землі, що його народила, з якої він відвіз таємно свого побратима Живаго на суд капіталістичного світу, щоб там... прочитали. І прочитали, і зачудувалися. І надрукували. Навколо Пас-

тернака після цього ніколи не вихають пристрасі. І тепер він на слуху.

Чи тільки тому, що поезія у слов'ян стирається?

Підтримати її?

Багато розмов нині про переклади кращого з народів, які живуть під цим Небом. Права на переклади, за ідеєю ще М. Горького, що створював Союзи письменників, на рівні серед членів... Аби тільки вони були талановиті. Але ця рівність нині, як і все в нашій державі. Хто сміливий — той і з'їв. У нас перекладали інших спритників зі штату Союзу. Їх «пішли».

А переклад — явище.

Переді мною книжка перекладів Бориса Пастернака.

Книжка з того, «поганого» радянського періоду.

Але тепер би таких перекладачів!

У книжці — переклади з грузинської, вірменської, узбецької, азербайджанської, латиської. Відмінні переклади й з українського поетичного слова. Пастернак писав про свої переклади з Т. Шевченка грузинові С. Чиковані 9 вересня 1945 року:

«Зовсім недавно... зробив дві речі із Шевченки... Із цього (з Бараташвілі) треба зробити російські вірші, як я робив із Шекспіра, Шевченки, Верлена й інших, так я розумію своє завдання».

Відомо, що поему «Марія» Борис Пастернак переклав у 1938 році. Її значно перероблено за шість років до смерті, у 1954 році. Обидва вірші Шевченка до А. Козачковського, приятеля Тараса Григоровича, в 1945 р. вірша було послано із за-слання.

Максим Рильський, котрий зазвичай редагував російські переклади Тараса Шевченка, писав (1944 р.): «Залучено (для перекладів. — **В. Ю.**) широке коло поетів, серед них і такі, як Борис Пастернак, що спочатку навіть здивувався, коли йому була запропонована ця робота. Пастернаку здавалося, що шевченківська поетика занадто далека від його власної, а зрештою, він дав пречудовий переклад поеми «Марія», що показує не тільки майстерність перекладача, а й справжню любов його до перекладного здобутку — любов, що є однією з найнеобхідніших умов творчого талану»...

Переклад вступу до поеми «Мойсей» Івана Франка теж зробив Пастернак, було це у 1941 р. Вірш Павла Тичини «Перше знайомство» майстер переклав 1939 р., «А я знаю...» — 1949-го. Перекладач був і допитливий, і обов'язковий, і цікавий. Вал у першому вірші — високий земляний насип у Чернігові на березі Десни. Стрижня — протока Десни. М. Коцюбинський — видатний український письменник. Йдеться про повість Коцюбинського «Fata morgana». Переклад зроблено на прохання редакторів «Госполитиздата» А. Рябіної та М. Завадської. З жінками Пастернак був завжди милий, послужливий і делікатний. Над текстом перекладу рукою перекладача написано: «С любовью искренней и братской Рябиной и М. Завадской». У листі Рябініній написано: «Завадська пише про зухвалу мрію одержати переклад... Прохання Ваше я вже виконав тільки як жіночу примху і фантазію. Вашу й Завадської... бо й переклад, і вірш страшні дрібниці...».

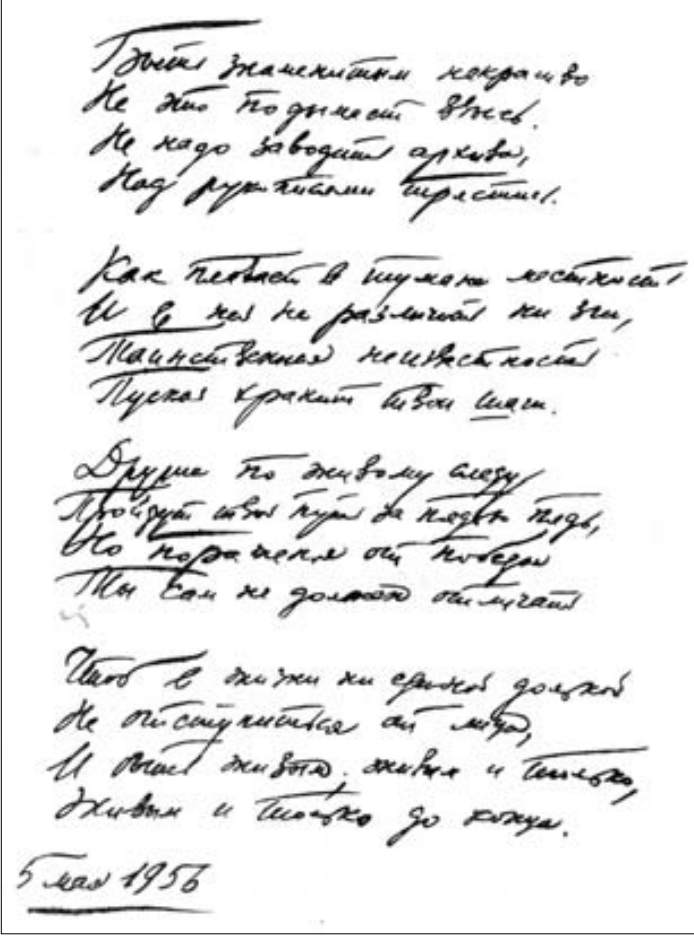
І далі: «Переводить Тычину / Нет у меня причин».

«...Олександра Петрівна! Ось чому злиті й прикро робити таку дрібницю для Тичини: «Однажды

из Тычины/ Я перевел терцины», і дуже милі про Коцюбинського, а потім Іуду Тарасенкова (високе видавниче московське начальство. — **В. Ю.**) «ріже мені цілу книгу перекладів, подібних до названого, у тому числі й Тичину» (в 1948 р. Борис Пастернак підготував збірник своїх перекладів для видавництва «Радянський письменник», вони так і залишилися невиданими)...

«Полдень» Максима Рильського «Мохнатый шмель пьет мед из красных шапок/ Репейника. С какою полнотой/ Гудит и стелется над светлой далью/ Полуденный виолончели звук!..» Пастернак переклав у 1945 році.

Популярні й тепер перекла-

Вірш генія, що згадується часто в гарному колі, «Быть знаменитым некрасиво». 5 травня 1956 р., за чотири роки до смерті.

дацькі роботи Майстра. І не тільки трагедії й хроніки Шекспіра й «Фауст» Гете. Пастернак любив, попри все, свою країну. Із грузинських поетів ми знайомилися з Миколою Бараташвілі, Акакієм Церетелі, Важею Пшавелою, Олександром Абашелі, Іраклієм Абашидзе, Тиціаном Табідзе, він знайомив нас із вірменськими, узбецькими, азербайджанськими й латиськими майстрами поетичного слова. Тоді ми знали, кому кланятися за піднебесні рядки про кохання, ніжність, красу жіночої величі, що світилися і в небесах, над нами, і на землі, де нелегко жити, де правди часом кіт наплавкав. Він ніс слово, що освіжало нас, нехай і в перекладі, цей Поет безсмертя.

Після всього за кілька секунд до смерті Пастернак сказав дружині: «Радий». Пішов у повній свідомості. Чому радий? Я запитував різних людей. Колишніх майже на найвищій висоті в Союзі письменників СРСР і коли Союз був міцний, і коли вже ділився на союзики. Ми потім створили Міжнародну асоціацію письменників баталістів і мариністів — колишніх фронтовиків, що брали участь у Великій Вітчизняній. Була ідея зарахувати Бориса Пастернака, причетного до великої літератури про війну, що сягає Неба. В асоціацію тоді входили всі лауреати лєнінської премії. Хтось сказав, що за три дні до смерті Пастернак промовив: «Якщо вмирають так, то це зовсім не страшно». Один із кращих з нас, Бондарєв, додав: «Він не побоювся сказати правду про Жовтневу, дуже ще не описану нами революцію. За це й поглатили»...

— Які чудові похорони! — сказала Анна Ахматова. Вона лежала потім у лікарні після інфаркту. А він (ще за життя) переживав

смерть пасинка, арешт коханої. Це було в коридорі Боткінської лікарні — місця іншого не знайшлося. Він тоді ще не вмер. Він зробив тоді, перед смертю, установку на щастя. Він повторювався. Майже на перших сторінках «Доктора Живаго» він скаже: «Смерть — це не по нашій частині»...

Його зрадив багато хто. Намагалися відібрати дачу, — всі в кущі, у тому числі й Федін. Шведський король в особистому листі до Хрущова просив не відбирати в Пастернака «маєток», де й того року росла полуниця.

Восени чотирнадцятого року того століття Борис Пастернак намагався записатися добровольцем. Друг, що прийхав із фронту, відмовив його. І все-таки він написав правду про громадянську війну, сказав про неї так, що багато хто зрозумів, як робилася ця революція й скільки горя принесла вона народу.

Ішли начерки тем: а що було тоді в нас? А як залишилися після помсти червоні або білі взагалі люди на землі? Добре пам'ятаю розмову з Юрієм Бондарєвим. Мене було обрано тоді віце-президентом Міжнародної асоціації письменників баталістів і мариністів, тобто тих письменників, хто воював або на морі, або на суші. Бондарєва як ідеолога асоціації висунули в перші лави. Тільки, вочевидь, так збіглося, говорили про мою біографію — я тамбовський, а тут хтось згадав, що в Тамбові заколот був: влада без комуністів! Тільки-но поминали Бориса Пастернака. Перший сказав правду про Жовтневу революцію.

— От би добре вам поїхати на Тамбовщину й написати такий, як ваш роман «Ушедшие в сорок пятом». Але про антоновщину. Вони бунтували проти участі в повстанні комуністів. Радянська влада — без комуністів! Може, це було б правильно. Смута повинна бути очищена від скверни!

Звичайно, у кожної книги — своя доля. От тепер, коли я пишу ці рядки, я згадую ту, тоді ще не усвідомлену мною розмову, і думаю: було б добре зі слів мого вбитого на війні батька передати все те, що він розповідав мені про бунт антоновів. Вони не мирилися зі злом влади, з тим, що відбирали майно, землю. Вони захищали своє життя, неймовірно важке, бідне, але своє...

Зараз в Україні, буквально днями, з'явилася книга дуже талановитого письменника Василя Шкляра «Чорний ворон». Це частина правди про події в Україні часів неясних воєн. «Ключ» Шкляра, що передруковувався в минулому газетами, журналами, обнадіював читача й він одержав ніби загальне продовження літературного дослідження часів того страшно злого, часом нестерпно злого часу, дуже ще не виписаної справедливо громадянської війни.

Пастернак був змушений віддати свою книгу за кордон. Уявіть, журнал «Новый мир» повертає «Доктора Живаго» з докладним листом від редколегії. Він несе рукопис в альманах «Литературная Москва». З ним укладають договір (як пізніше зрозумів автор, щоб рукопис лежав отут, нікуди не ру-

хався). У Москві — фестиваль, туди учащують славісти. Поет знайомиться з молодого французькою Жаклін де Прауйяр. Її і передають від Пастернака ще один екземпляр роману. 23 жовтня Борисові Пастернаку присуджують Нобелівську премію з літератури із формулюванням «за видатні досягнення в сучасній ліричній поезії й розвиток класичної російської прози». Секретар Нобелівського фонду Андерс Естерлінг відправляє новому лауреатові телеграму й запрошує Пастернака до Стокгольма. У відповідь — телеграма французькою: «Нескінченно вдячний, вражений, гордий, здивований, збентежений»...

Ах, як потім усе закрутилося!.. Корній Чуковський біжить до Федіна й від нього, як нині пишуть, чує: «Сильно зашкодить Пастернак усім нам»...

Пастернака викликають до Фурцевої. Він повинен пояснити: чому не відмовився? Він майже відразу пише: «Я думаю, що радість моя з приводу присудження Нобелівської премії не залишиться самотньо»...

Наївний! 25 жовтня збори в Союзі письменників СРСР — тільки члени партії!..

26 жовтня в «Правде» — фейлетон Давида Заславського «Шумиха вокруг реакционной пропаганды литературного сорняка»...

На засіданні правління Союзу письменників зачитується лист Пастернаку. Почали виступати.

Виключити! Проти — Грибачов («це зашкодить нам у міжнародному плані») і Твардовський («Сім разів відміряй, один раз відріж»)...

Від України за виключення голосував Смолич.

Першим громителем усього й усіх був тодішній перший секретар ЦК ВЛКСМ (майбутній шеф КДБ) В. Семичастний: «... Пастернак був і залишається «паршивою віцею», «не можна зрівняти зі свинцею, товариші. Свиня — охайна тварина, вона ніколи не гадить там, де їсть»...

Звичайно, все це — очевидний вирок вислати...

Він прийшов додому й дружина сказала:

— Нікуди!

Пастернак уже збирався за кордон. Він потім писав до шановного Микити Сергійовича: «... З доповіді т. Семичастного мені стало відомо про те, що уряд «не чинив би ніяких перешкод моему виїзду зі СРСР. Для мене це неможливо. Я пов'язаний з Росією народженням, життям, роботою».

...Він лежить поки що в Перedelкіно. На письменницькі дачі там і тепер давно наклали руки хапошники, ділителі ласого шматка землі. Чи віднесуть його кудись?

О, хапошники, ділителі й загарбники ласих шматків землі! Це, щоправда, накочується скрізь на колишній території, що називалася СРСР. Куди віднесуть Поета Безсмертя, який викладав нам уроки й про громадянську війну, і переможне життя при соціалізмі?..

Читайте Бориса Пастернака! Щоправда, книги про нього — дорогі й тепер. Наприклад, книга Дмитра Бикова «Борис Пастернак» — «3 життя чудових людей» (видання дев'яте) коштує на нашому ринку 160 гривень. Ми в Україні не навчилися робити потрібних суспільству, ходо-вих і дуже корисних для покоління видань. Ми всі плачемо, як на очах тале наше читачське бажання. Але воно — найкраще пізнання цього складного й непередбачуваного часу.

Володимир ЮГОВ, лауреат літературних премій В. Короленка, І. Буніна, О. Фалєєва, ін.; нагороджений медаллю «Золота фортуна» (Міжнародний академічний рейтинг популярності) (2007) і Золотою медаллю української журналістики (2009). Листопад, 20, 2009 р., Київ.

Микола ВАЛУЄВ, екс-чемпіон світу за версією WBA: «12 грудня вболіватиму, звісно, за Віталія Кличка. Чому я маю якогось Джонсона підтримувати? Гадаю, серйозною загрозою для українця американець не є. Кличко переможе нокаутом. Причому не технічним, а чистим. Ось тільки раунд не беруся передбачити».

Турнірна хроніка

Теніс. Кубок Девіса. Фінал. Іспанія — Чехія. 5:0. Рафаель Надаль — Томаш Бердиг. 7:5, 6:0, 6:2. Давид Феррер — Радек Штепанек. 1:6, 2:6, 6:4, 6:4, 8:6. Пари. Фернандо Вердаско/Фелісіано Лопес — Радек Штепанек/Томаш Бердиг. 7:6 (9:7), 7:5, 6:2. Рафаель Надаль — Яан Гаек. 6:3, 6:4. Давид Феррер — Лукаш Длоугі. 6:4, 6:2.

Баскетбол. Суперліга. Чоловіки. «Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Дніпро-Азот» (Дніпродзержинськ). 93:85 (17:22, 23:27, 20:18, 33:15). «Говерла» (Івано-Франківськ) — «Ферро-ЗНТУ» (Запоріжжя). 71:86 (17:9, 18:30, 18:21, 18:26). «Будівельник» (Київ) — «Київ». 76:52 (13:9, 24:15, 15:15, 24:13). «Пульсар» (Рівне) — «Грифони» (Сімферополь). 85:73 (21:20, 20:15, 18:19, 24:21). «Кривбасбаскет» (Кривий Ріг) — «Миколаїв». 83:77 (21:25, 17:24, 22:12, 23:16). «Хімік» (Южний) — «Одеса». 83:107 (26:28, 16:20, 22:26, 19:33).

«Ферро-ЗНТУ», «Будівельник», «Донецьк» — по 8 перемог, «Кривбасбаскет», «Київ» — по 7, «Хімік» — 6, «Дніпро», «Одеса» — по 5, «Азовмаш» — 4, «Миколаїв», «Галичина» — по 2, «Дніпро-Азот», «Пульсар», «Говерла» — по 1, «Грифони» — 0.

Ліга ВТБ. Група А. 4-й тур. «Хімки» (Росія) — «Донецьк» (Україна). 78:68 (17:16, 24:15, 23:16, 14:21). УНІКС (Росія, Казань) — ВЕФ (Латвія, Рига) - 85:61 (15:15, 23:14, 22:12, 25:20). УНІКС — 4 перемоги, «Хімки», «Донецьк» — по 2, ВЕФ — 0.

Хокей. Відкритий чемпіонат Білорусі. Екстраліга. «Юність» (Мінськ) — «Сокіл» (Київ). 4:1 (2:1, 1:0, 1:0). «Динамо-Юніорс» (Рига) — «Керамін» (Мінськ). 4:1 (3:0, 1:1, 0:0). «Брест» — «Металург» (Жлобин). 1:5 (0:2, 1:1, 0:2). «Металургс» (Лієпая) — «Шахтар» (Солігорськ). 2:1 (0:1, 1:0, 1:0). «Німан» (Гродно) — «Шинник» (Бобруйськ) 5:3 (1:2, 1:1, 3:0). «Хімволокно» (Могильов) — «Гомель». 1:4 (0:1, 1:1, 0:2).

«Юність» — 76 очок, «Сокіл» — 66, «Шахтар» — 64, «Гомель» — 63, «Хімволокно», «Керамін», «Німан» — по 54, «Металург» — 50, «Вітебськ» — 38, «Металургс» — 29, «Брест» — 27, «Хімік-СКА» — 25, «Шинник» — 23, «Динамо-Юніорс» — 22.

Футбол. Чемпіонат Іспанії. «Депортиво» (Ла-Корунья) — «Барселона». 1:3. Голи: Адріан, 39 — Мессі, 27, 80, Ібрагімович, 88. «Барселона»: Вальдес, Д. Алвес, Піке, Пуйоль, Абідал, Гаві, Бускетс, Іньеста (С. Кейта, 89), Мессі, Ібрагімович, Анрі (Педріто, 70).

Визначилися групи, є календар

Футбол. Кейптаун (ПАР). Тут відбулося жеребкування групового турніру фінальної частини чемпіонату світу-2010, що відбудеться на полях Південної Африки з 11 червня по 11 липня наступного року.

Результати жеребкування:

Група А. ПАР, Мексика, Уругвай, Франція. **Група В.** Аргентина, Нігерія, Корея, Греція. **Група С.** Англія, США, Алжир, Словенія. **Група D.** Німеччина, Австралія, Сербія, Гана. **Група Е.** Нідерланди, Данія, Японія, Камерун. **Група F.** Італія, Парагвай, Нова Зеландія, Словаччина. **Група G.** Бразилія, КНДР, Кот-д'Івуар, Португалія. **Група H.** Іспанія, Швейцарія, Гондурас, Чилі.

Одночасно з результатами жеребкування став відомий і календар ігор групового етапу.

1-й тур. **Група А.** 11 червня. ПАР — Мексика (матч відкриття, Йоганнесбург). Уругвай — Франція.

Група В. 12 червня. Аргентина — Нігерія. Корея — Греція. **Група С.** 12 червня. Англія — США. 13 червня. Алжир — Словенія.

Група D. 13 червня. Німеччина — Австралія. Сербія — Гана.

Група Е. 14 червня. Нідерланди — Данія. Японія — Камерун.

Група F. 14 червня. Італія — Парагвай. 15 червня. Нова Зеландія — Словаччина.

Група G. 15 червня. Бразилія — КНДР. Кот-д'Івуар — Португалія.

Група H. 16 червня. Іспанія — Швейцарія. Гондурас — Чилі.

2-й тур.

Група А. 16 червня. ПАР — Уругвай. 17 червня. Франція — Мексика.

Група В. 17 червня. Аргентина — Корея. Греція — Нігерія.

Група С. 18 червня. Англія — Алжир. Словенія — США.

Група D. 18 червня. Німеччина — Сербія. 19 червня. Гана — Австралія.

Група Е. 19 червня. Нідерланди — Японія. Камерун — Данія.

Група F. 20 червня. Італія — Нова Зеландія. Словаччина — Парагвай.

Група G. 20 червня. Бразилія — Кот-д'Івуар. 21 червня. Португалія — КНДР.

Група H. 21 червня. Іспанія — Гондурас. Чилі — Швейцарія.

3-й тур.

Група А. 22 червня. Франція — ПАР. Мексика — Уругвай.

Група В. 22 червня. Греція — Аргентина. Нігерія — Корея.

Група С. 23 червня. Словенія — Англія. США — Алжир.

Група D. 23 червня. Гана — Німеччина. Австралія — Сербія.

Група Е. 24 червня. Камерун — Нідерланди. Данія — Японія.

Група F. 24 червня. Словаччина — Італія. Парагвай — Нова Зеландія.

Група G. 25 червня. Португалія — Бразилія. КНДР — Кот-д'Івуар.

Група H. 25 червня. Чилі — Іспанія. Швейцарія — Гондурас.

В 1/8 фіналу переможець групи А (1А) зустріне команду, що посіде друге місце в групі В (2В), решту пар складуть:

1С — 2D, 1Е — 2F, 1G — 2H, 1В — 2A, 1D — 2C, 1F — 2E, 1H — 2G. Той порядок, у якому перераховані пари 1/8 фіналу, становить сітку кубкової частини турніру: у чвертьфіналі переможець першої пари зіграє з переможцем другої пари й так далі. Таким чином, команди, які вийдуть у плей-оф із однієї групи, не зустрінуться один з одним до фіналу або матчу за третє місце.

Перемога — не пісня на замовлення

Футбол. Чемпіонат країни. Прем'єр-ліга. 16-й тур. 5—6 грудня.

«Арсенал» — «Зоря». 1:1. 1 500 глядачів. Рефері — Можаровський (Львів). Голи: Воробей, 33 — Лазарович, 60.

«Металіст» — «Оболонь». 0:1. 40 000 глядачів. Рефері — Дердо (Іллічівськ). Гол: Варанков, 61. На 32-й хвилині Коельйо («Металіст») не реалізував пенальті.

«Карпати» — «Ворскла». 1:0. 8 000 глядачів. Рефері — Даньковський (Київ). Гол: Федецький, 83. На 45-й хвилині Кузнецов («Карпати») не реалізував пенальті.

«Металург» (Запоріжжя) — «Таврія». 0:1. 7 000 глядачів. Рефері — Родіоненко (Луганськ). Гол: Монахов, 5.

«Чорноморець» — «Динамо». 0:1. 4 610 глядачів. Рефері — Покидько (Полтава). Гол: Юссуф, 88.

«Дніпро» — «Металург» (Донецьк). 2:0. 11 948 глядачів. Рефері — Арановський (Київ). Голи: Феррейра, 16 (п), Самодін, 90. Вилучено Дишленковича, 45+2 (друге попередження).

«Закарпаття» — «Іллічівець». 0:1. 1 000 глядачів. Рефері — Абросимов (Одеса). Гол: Пуканич, 89. Вилучено Шмакова («Іллічівець»), 48, друге попередження).

«Кривбас» — «Шахтар». 0:2. 2 500 глядачів. Рефері — Бойко (Київ). Голи: Фернандіньо, 31 (п), Гладкий, 90+2.

	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	12	3	0	35—7	39
2. «Шахтар»	10	4	1	36—13	34
3. «Металіст»	10	2	3	18—7	32
4. «Дніпро»	8	4	3	23—11	28
5. «Таврія»	7	5	3	18—19	26
6. «Металург» Д	7	3	5	24—17	24
7. «Карпати»	6	6	3	25—20	24
8. «Оболонь»	7	0	8	19—26	21
9. «Іллічівець»	5	3	7	17—24	18
10. «Арсенал»	4	5	6	20—22	17
11. «Ворскла»	3	7	5	15—15	16
12. «Металург» Зп	3	4	8	15—26	13
13. «Чорноморець»	3	3	9	9—21	12
14. «Зоря»	3	3	9	10—26	12
15. «Закарпаття»	3	1	11	11—26	10
16. «Кривбас»	2	1	12	14—29	7

Бомбардири: Мілевський («Динамо») — 9 м'ячів, Адріано («Шахтар»), Селезньов («Дніпро») — по 8.

Одразу зауважимо, що чемпіонат країни — не концерт на замовлення глядачів. І перемогі — не пісні, котрі хочеться послухати. Дуже рідко під час різних знакових подій господарі виграють зустрічі. У Харкові, справді, відбулося грандіозне свято. Відкрили чудовий реконструйований стадіон «Металіст». Ювілейний день народження відзначав президент ФК «Металіст» Олександр Ярославський, якому Президент України Віктор Ющенко вручив орден «За заслуги» II ступеня. Але господарі програли.

Хоча все могло б розвиватися за зовсім іншим сценарієм, якби слобожанці в першому таймі реалізували пенальті. Та вище всяких похвал зіграв воротар «пивоварів» Денис Бойко (син знаменитого у минулому оборонця київського «Динамо» Олександра Бойка). Він став одним із героїв поединку в складі «Оболоні».

Харків'яни програли, але такі закони спорту. І не варто Олександрові Владиленовичу засмучуватися. Він зробив величезну справу для свого міста і України. І за ці діяння його ім'я вже вписано в історію українського спорту. Ми, у свою чергу, бажаємо панові Ярославському міцного здоров'я, успіхів і здійснення наступних великих справ на благо Батьківщини. Ну, а «Металіст», можна не сумніватися, неодмінно радуватиме свого президента перемогами.

— Шкода, що ми зіпсували це свято, — сказав після зустрічі тренер киян **Юрій Максимов**. — Але коли ми відкри-

ся боротися за зону УЄФА. «Про що мова?.. Нам не вилетіти б. Футболісти, котрі нещодавно виступали в першій лізі, тепер грають у Прем'єр-лізі проти таких команд».

Невдачею «Металіста» скористався «Шахтар», котрий з натугою переіграв у Кривому Розі «Кривбас». Донеччани перемістилися на другий рядок у турнірній таблиці.

Не без певної частки везіння київське «Динамо» обіграло в Одесі «Чорноморець», забивши переможного м'яча за кілька хвилин до кінця гри. Підключення центрального оборонця Аїлії Юссуфа в одній з останніх атак киян допомогло чемпіонам України здобути три очка. До цього кияни не створили бодай жодного голевого моменту. А от господарі мали як мінімум дві вірні можливості відкрити рахунок. Однак їхнім молодим форвардам Віталію Балашову та Олександрові Якименку забракло досвіду тими шансами скористатися. Втім, варто відзначити й бездоганні дії воротаря гостей досвідченого Олександра Шовковського.

— От уже другий тур поспіль ми граємо важко, як-то кажуть, на нервах, — сказав після зустрічі тренер лідера чемпіонату **Валерій Газзаєв**. — Але якщо в Запоріжжі ми втратили два очка, то в Одесі нам поталанило. Звичайно, я дуже радий, що сьогодні лихо нас ominуло. Хоч ми мали помітну перевагу, але це ще не результат. А от реальних моментів біля чужих воріт створили мало. Куди ближче до гола були одесити. І в тих ситуаціях уже нас Бог милував...

На знімках: герой матчу в Харкові Денис Бойко (праворуч); динамівці вітають свого рятівника Юссуфа (в центрі).

Фото В'ячеслава МАДІЄВСЬКОГО (Укрінформ) та Андрія ЛУКАЦЬКОГО.

Вимкніть телевизор!

Допоможіть розібратися в такому делікатному питанні. У мене з онукою та її чоловіком ціла «війна». Їхній донечці — моїй правнучці — ще немає й року. Кімната, в якій вони мешкають, невелика, і ліжко дитини стоїть впритул до телевізора. У вихідні телевізор працює з ранку і до ночі. Дівчинка весь час з ними. Є ще одна маленька кімнатка, в яку можна перенести телевізор. Але онуки й слухати не хочуть: вважають, що це не впливає на здоров'я маленької. Я ж думаю інакше. Можливо, й інші батьки так ставляться до проблеми, і саме тому так багато дітей лікуються в онкологічних лікарнях. Бо телевізори «допомагають»... Дуже прошу, щоб про цю проблему розповіли фахівці.

Таїса КАЛІТІНА.

Охтирка Сумської області.

Відповідає директор «Інституту гігієни та медичної екології імені О. М. Марзєєва Академії медичних наук України» Андрій СЕРДЮК:

— Телевізор є джерелом електромагнітних полів (ЕМП) у широкому діапазоні частот та шуму. Як доведено останніми дослідженнями американських, шведських та японських вчених, ризики появи патологічних змін в організмі людини від низькоінтенсивних випромінювань ЕМП, які мають місце в житті, — не дуже високі. Але є думка, що вагітним та дітям усе ж таки треба якомога менше перебувати під впливом

даного фактору. Для запобігання негативному впливу ЕМП на населення і працюючих в усьому світі розроблені і продовжують вдосконалюватися гігієнічні нормативи, які регламентують, наприклад, напруженість електричних полів (ЕП) 50 Гц та напруженість і магнітну індукцію магнітного поля (МП) 50 Гц. Дотримання їх допустимих значень гарантує, як вважається нині, безпеку населення або працюючих при довготривалому впливі даного фактору (для працюючих — протягом виробничого стажу, для населення в умовах проживання — протягом життя).

На сьогодні нормативне значення напруженості ЕП 50 Гц для населення в Україні для житла дорівнює 0,5 кВ/м, а індукції МП 50 Гц для населення у різних країнах — у межах 0,2—50 мкТл. Як свідчать наші дослідження, зона ризику телевізорів зале-

жить від багатьох факторів і поширюється на відстань до 1 м. Таким чином, перебувати довго на відстані менше метра від телевізорів тривалий час недоцільно, особливо дітям. Слід також зазначити, що міжкімнатні перегородки та стіни практично не екранують МП 50 Гц і зазначена відстань повинна дотримуватись, навіть якщо між людиною і телевізором є стіна.

Щоб захистити себе, рідних, а особливо дітей, окрім захисту відстанню, необхідно обмежувати час роботи телевізора або скоротити час перебування поряд з працюючим «ящиком».

Щодо шуму, доведено, що повноцінний сон можливий лише при рівнях звуку у приміщенні не вище 30 дБА. Даний рівень є допустимим базовим рівнем звуку в усьому світі. В Україні допустимі рівні звуку в житлових приміщеннях регламентуються санітарними нормами СН № 3077-84, які також базуються на міжнародних рекомендаціях. Коли телевізор працює при помірній гучності, рівні звуку досягають 60—65 дБА. Таким чином, нормальний сон у такій ситуації неможливий. Заради здоров'я дитини, треба не лише відсунути ліжко від телевізора, а й обмежити час його роботи. Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Якщо авто — в зимовій сплячці

Прошу розтлумачити деякі нюанси проведення технічного огляду легкового автомобіля.

● Що робити, якщо власник авто через травму чи хворобу не може доправити машину на техогляд? Або автомобіль у ремонті і до кінця строку техогляду їздити не буде?

● Чи є пільги для проведення техоглядів автомобілів, чиї власники — пенсіонери? Або, можливо, якісь заохочення для пенсіонерів з боку державної інспекції для зменшення експлуатації автомобіля в зимовий період...

● Якщо з тієї чи іншої причини авто не експлуатується тривалий час і стоїть у гаражі, чи є резон проводити техогляд?

В. САМОХВАЛОВ.

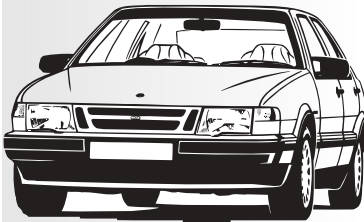
Олександрія Кіровоградської області.

Відповідає заступник начальника Департаменту ДАІ МВС України полковник міліції О. ТРОХИМЕНКО:

— Якщо власник транспортного засобу з поважних причин (хвороба або капітальний ремонт) не може надати його на технічний огляд у визначені законодавством терміни, то такий автомобіль підлягає техогляду перед початком користування ним (відповідно до пункту 11 Порядку проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9.07.2008 № 606).

Згідно зі згаданим порядком будь-які пільги та заохочення для пенсіонерів не передбачені, за винятком пільг щодо сплати податку з власників транспортних засобів (якщо на те є відповідний підтверджувальний документ).

Якщо з тієї чи іншої причини транспортний засіб не експлуатується протягом тривалого часу і не проходить державний технічний огляд, згідно з пунктом 38 Порядку проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів такі засоби обліковуються як несправні. А у разі, коли засіб не проходив техогляд протягом шести і більше років поспіль, або встановлено факт його перебування в розукомплектованому і не придатному для експлуатації стані, або неможливо знайти його власника, — то Державтоінспекція вживає заходів до вибракування (списання) та зняття з державної реєстрації таких транспортних засобів.

Скільки платити за проводове радіо?

Прошу відповісти: якою має бути плата за радіоточку? З січня 2009 року абонплата зросла до шести гривень. Потім було повідомлення в газетах і по радіо, що її знижено до трьох гривень. А з червня знову беруть по шість. То скільки треба платити?

Людмила ЖЕКОВА.

Ізмаїл Одеської області.

Відповідає заступник голови правління з питань маркетингу та продажу послуг ВАТ «Укртелеком» Ігор КРАВЕЦЬ:

— З 1 червня 2009 року абонентна плата за користування основною радіоточкою становить для населення 6 грн. за місяць (з ПДВ), про що відповідно до чинного законодавства України ВАТ «Укртелеком» заздалегідь інформувало своїх абонентів — споживачів послуг проводового радіомовлення (зокрема, оголошення в газеті «Урядовий кур'єр» за 23 травня 2009 року № 90).

ВАТ «Укртелеком» — єдиний оператор в Україні, який надає послуги проводового радіомовлення по всій території країни. Враховуючи соціальне значення підгалузі, товариство підтримує мережу проводового радіомовлення в робочому стані, при цьому несе суттєві витрати на обслуговування обладнання і споруд. Водночас компанія робить усе можливе для збереження можливості абонентів і надалі користуватися послугами проводового радіомовлення.

Вправи для юзера

Багато часу проводжу за комп'ютером. Знаю, що маю часто відпочивати, робити гімнастику для очей, розминати спину... У теорії. А на практиці весь робочий день сиджу, не відриваючи очей від монітора. Що робити?

Марія В.

Луганськ.

Відповідає інструктор з лікувальної фізкультури Людмила НІКІТЮК:

— У будь-якій роботі має бути перерва. Хоча б кілька хвилин на годину треба виділяти на розслаблення — просто посидьте із заплющеними очима й опущеними руками. Але й ці хвилини відпочинку можна провести з великою користю — витратити на зміцнення свого здоров'я. Для цього існує гімнастика.

Почнемо із вправ для очей. Сядьте рівно, дивіться прямо, дихайте спокійно.

1. Піднімаючи погляд угору, зробіть вдих, опускаючи вниз — зробіть видих. Повторіть 4 рази, потім відпочиньте із заплющеними очима 8 секунд, повільно відкрийте очі й подивіться вперед.

2. Тепер, не повертаючи голови, подивіться праворуч, намагаючись глянути якнайдалі — зробіть вдих, потім переведіть погляд ліворуч — видих, також намагайтеся глянути якнайдалі. Повторіть 4 рази, потім відпочиньте із заплющеними очима 8 секунд, відкрийте очі й подивіться вперед.

Ці дві вправи становлять повний цикл, який корисно використовувати для зміцнення м'язів очей тим, хто згідно зі своїм службовим становищем змушений дивитися переважно лише прямо.

3. Тепер робимо кругові рухи очима за годинниковою стрілкою. Дивіться прямо, потім угору, праворуч, униз, ліворуч і знову угору. Повторіть 4 рази.

4. Ті самі рухи, тільки проти годинникової

стрілки. Повторіть 4 рази, після чого, закривши очі, відпочиньте 8 секунд.

Не зайвим буде розім'яти шию, спину й попере-

рек. 1. Голову нахиліть назад — вдих, потім уперед — видих. Далі повільно нахиліть якнайближче до одного плеча (плече не піднімайте), потім, також повільно, до другого. Обидві вправи повторіть двічі.

2. На видиху опустіть голову вниз і на видиху почніть обертання за годинниковою стрілкою: через праве плече, спину, ліве плече й на видиху опустіть униз. Повторіть двічі. Те саме зробіть проти годинникової стрілки. Робіть повільно й спокійно. Голова не повинна запаморочитися.

3. Сидячи на стільці, відірвіть ноги від підлоги, пальці ніг потягніть на себе, потім — від себе. Повторіть кілька разів.

4. Сидячи на краю стільця, витягніть ноги вперед, пальці від себе, руки підніміть угору й глибоко вдихнувши, потягніться, як кішки, розтягуючи себе в різні боки, порахуйте до чотирьох і зробіть повний видих. Повторіть двічі.

5. Сядьте рівно, опустивши руки вздовж тіла. Поперемінно нахилиячись праворуч й ліворуч, спробуйте дістати пальчиками до підлоги. Спина при цьому має ковзати по спинці стільця.

6. Сядьте прямо, долоні складіть перед грудьми, лікті тримайте горизонтально на рівні грудей. Тепер з усієї сили здавіть долоні на 10 секунд. Потім розслабте руки. І так десять разів.

7. Поперек і спину зручно масажувати стоячи. Ноги на ширині плечей. Злегка прогнувшись, тильною стороною кисті погладжуємо поперек і спину. Кисті по черзі рухаються уздовж хребетного стовпа до лопаток.

Постарайтеся зосередитися на тому, що ви робите, — це збільшить ефективність вправ. І пам'ятайте: за ваше здоров'я відповідає тільки ви!

Попелюшкам і Принцам усіх країн

Надрукуйте, будь ласка, як співвідносяться розміри взуття вітчизняного та зарубіжного виробництва.

Марія ВЕЛИЧКО.

Чернігів.

Для правильного визначення розміру взуття радимо спочатку виміряти довжину вашої стопи в сантиметрах.

Система	Розміри													
Сантиметри	22,8	23,5	24,1	24,8	25,4	26	26,7	27,3	27,9	28,6	29,2	29,8	30,5	
Фути	9	9 1/4	9 1/2	9 3/4	10	10 1/4	10 1/2	10 3/4	11	11 1/4	11 1/2	11 3/4	12	
Україна	33,5	34,5	35,5	36,5	37,5	38,5	39,5	40,5	41,5	42,5	43,5	44,5	45,5	
США та Канада	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Великобританія	2,5	3,5	4,5	5,5	6,5	7,5	8,5	9,5	10,5	11,5	12,5	13,5	14,5	
Європа	35	36	37,5	38,5	40	41	42,5	43,5	45	46	47,5	48,5	50	
Австралія	3,5	4	5	6,5	7,5	8,5	9,5	10,5	11,5	12,5	13,5	14,5	15,5	
Японія	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
Китай	35,5	37	38	39,5	41	42	43,5	45	46	47,5	49	50	51,5	
Мексика			4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	

Повідомлення про зміну умов нарахування акційних хвилин в тарифному плані «Багато розмов» ЗАТ «Київстар Дж.Єс.Єм.»

Цим ЗАТ «Київстар Дж.Єс.Єм.» (далі – Компанія) інформує, що з 16.12.2009 року абонентам тарифного плану «Багато розмов» при поповненні рахунку скретч-карткою будь-якого номіналу або за допомогою електронних одиниць поповнення рахунку на суму від 30 грн і більше буде одразу нараховуватися 3000 нетарифікованих хвилин для здійснення дзвінків на номери абонентів телекомунікаційної мережі «Київстар» відповідно до умов Тарифного плану. Строк дії нарахованих хвилин 30 днів з моменту нарахування.

Більш детальну інформацію можна отримати за телефонами 466, 477 (для дзвінків з номерів мережі «Київстар» - не тарифікується), (044)4662466 (для дзвінків із номерів мереж фіксованого зв'язку чи номерів мереж інших операторів мобільного зв'язку – згідно з діючими тарифами), та на Інтернет-сайті: www.kyivstar.ua

ЗАТ «Київстар Дж.Єс.Єм.»

Адреса: просп. Червонозоряний, 51, м. Київ, 03110.

Ліцензія Державного комітету зв'язку та інформатизації України № 009503 від 12.04.2001р.

Постановою Господарського суду Донецької області від 01.12.2009 р. по справі № 45/223 Б ТОВ Компанія "Ест-Інвест 3" (86114, м. Макіївка Донецької області, вул. Бестужева, 10, код ЗКПО 33333248) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Вимоги кредиторів направляти за адресою: 86008, м. Ясинувата, м-н Зоряка, буд. 9, кв. 70. Ліквідатор - Китаєва С.А.

Господарський суд Дніпропетровської області постановою від 26.11.2009 р. по справі № Б38/105-09 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру у відношенні Товариства з обмеженою відповідальністю "ПАРУС ХХІ ВЕКА", код ЄДРПОУ 31433473, адреса: м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, буд. 15, кім. 24.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Морозов Ігор Анатолійович, т. (056) 770-27-40, поштова адреса: 49044, м. Дніпропетровськ, а/с 2734.

Ухвалою Господарського суду Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) від 24.11.09 р. порушено провадження у справі № 5/283/09 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "НК ЕКСПО" (ідентифікаційний код 32938398, м. Миколаїв, вул. Піденна, 27-а, кв. 8, р/р 26004039831900 в АКІБ "УкрСиббанк", МФО 351005).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Безабчук Аллу Володимирівну (54056, м. Миколаїв, а/с 14, ліцензія АВ № 347312 від 03.12.07 р.).

Заяви кредиторів приймаються протягом одного місяця з дати публікації даного оголошення.

Постановою господарського суду Харківської області (61022, м. Харків, м-н Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд.) від 12 листопада 2009 р. по справі № Б-19/167-09 приватне підприємство "РІЗНОРОБ 2006" (код ЄДРПОУ 34392351, юридична адреса: вул. Плеханівська, буд. 92-А, кор. Б, к. 504-В, м. Харків, 61001) визнано банкрутом та розпочато ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Панасюка Івана Вікторовича (ліц. АВ № 347103 від 20.07.2007 р., адреса: 61098, м. Харків, вул. Полтавський шлях, 154, кв. 84).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Харківської області (61022, м. Харків, м-н Свободи, 5, Держпром, 8-й під'їзд.) від 17 листопада 2009 р. по справі № Б-19/175-09 приватну фірму "СЕНС-А" (код ЄДРПОУ 23332259, юридична адреса: пров. Титаренківський, буд. 24, кв. 504, м. Харків, 61064) визнано банкрутом та розпочато ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Панасюка Івана Вікторовича (ліц. АВ № 347103 від 20.07.2007 р., адреса: 61098, м. Харків, вул. Полтавський шлях, 154, кв. 84).

Заяви кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) від 10.11.2009 р. у справі № 18/108 Приватне підприємство "Укрпродзернопостач" (м. Полтава, вул. Жовтнева, 78, кв. 107), код ЄДРПОУ 35658385, визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Купрієнка Миколу Володимировича (ліцензія серія АВ № 307512 від 31.05.2007 р.), 36020, м. Полтава, вул. Монастирська, 6-А.

Вимоги кредиторів приймаються до господарського суду Полтавської області протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Львівської області (79014, вул. Личаківська, 128, м. Львів) ухвалою від 29.10.2009 року порушив провадження у справі № 29/119 про банкрутство дочірнього підприємства "Газсервіс" відкритого акціонерного товариство по газопостачанню та газифікації "Львівгаз", юридична (поштова) адреса: 79039, вул. Золота, 42, м. Львів; фактична адреса: 79066, вул. Сихівська, 16, м. Львів; ЄДРПОУ 31216150, р/р 26008301766, філія ЛОУ БАТ "Ощадбанк", МФО 325796.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Худогову Людмилу Юріївну, ліцензія серії АВ № 347052 від 19.06.2007 року, яка проживає за адресою: 79031, вул. Стрийська, 77/36, м. Львів.

Претензії кредиторів та заяви осіб, які виявляють бажання взяти участь у санації, приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Південна товарна біржа та ліквідатор БАТ "Облплемпідприємство" повідомляють про проведення публічних торгів (аукціону) з реалізації цінних паперів.

На публічні торги виставляються цінні папери:

Лот № 1: Назва емітента - Закрите акціонерне товариство "Київська фабрика кулінарії № 2";

Код ЄДРПОУ емітента - 32382053; Вид ЦП - Акції; Тип ЦП - прості;

Форма випуску - іменні; Форма існування - документарна; Номер та дата випуску ЦП - 132/10/1/2003 року;

Номінальна вартість акції - 0,25 грн.;

Кількість ЦП - 29 262 629 шт.

Загальна номінальна вартість ЦП - 7 315 657,25 грн.

Розмір гарантійного внеску - 10 % від початкової вартості, та реєстраційний збір 17,00 грн. перераховуються на р/р Південної товарної біржі № 2600501690746 у "Правексбанк", м. Київ, МФО 321983, ЄДРПОУ 13854212. Заявки на участь в аукціоні приймаються до 10 грудня 2009 року включно. Публічні торги (аукціон) відбудуться 11 грудня 2009 р. об 11.00 у приміщенні Південної товарної біржі за адресою: 54030, м. Миколаїв, вул. Наваринська, 3/69.

Відкрите акціонерне товариство "Завод залізобетонних виробів "Дунай-водбуд", м. Ізмаїл, код ЄДРПОУ № 06950429 визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором банкрутства призначено арбітражного керуючого Брикульського Валерія Тимофійовича (ліцензія серії АВ № 216840 від 16.03.2005 р., інд. код 1708417496, 65113, м. Одеса, пр. Ак. Глушко, буд. 5, корп. В, кв. 56.

Господарський суд Дніпропетровської області (49000, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) постановою від 26.11.2009 р. по справі № Б24/296-09 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру у відношенні товариства з обмеженою відповідальністю "Вега-С" (код ЄДРПОУ 21868808, адреса: 49081, м. Дніпропетровськ, вул. Луговська, 189, р/р 26002118356001 в ЗАТ КБ "ПриватБанк", МФО 305299).

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Талан Леонід Григорович, т. (056) 792-53-18, поштова адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, а/с 158.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) від 02.12.2009 р. у справі № 15/500-б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю "Міськпостач" (03150, м. Київ, вул. Предславинська, 34-б, код ЄДРПОУ № 36018709) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Товариство з обмеженою відповідальністю "Профітінвест" (04050, м. Київ, вул. Мельникова, 12, код ЄДРПОУ № 33405715).

Письмові заяви кредиторів направляти до Господарського суду м. Києва або ліквідатору протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Закрите акціонерне товариство "Страхова компанія "ПОЛЕМІН" (код ЄДРПОУ 24370575), в особі ліквідатора А.В. Свінціцького, повідомляє про втрату круглої печатки підприємства. Круглу печатку Закритого акціонерного товариства "Страхова компанія "ПОЛЕМІН" (код ЄДРПОУ 24370575) вважати недійсною.

Постановою господарського суду Донецької області від 25.11.2009 р. по справі № 45/214Б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю "Фортуна-97" (86200, Донецька область, м. Шахтарськ, вул. Пожарна, б. 1, код ЄДРПОУ 25334268) та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Полівода Д.В. (83049, м. Донецьк, вул. Є. Жукова, 56/11).

Вимоги кредиторів приймаються ліквідатором протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) від 02.12.2009 р. у справі № 15/501-б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю "Алланта" (01025, м. Київ, вул. Володимирська, 7, офіс 1, код ЄДРПОУ 35745598) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Товариство з обмеженою відповідальністю "Укрбудрезерв-О" (04053, м. Київ, вул. Артема, 37-41, код ЄДРПОУ № 35465294).

Письмові заяви кредиторів направляти до Господарського суду м. Києва або ліквідатору протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

РІВНЕНСЬКА ТОВАРНА БІРЖА проводить аукціон з продажу майна Державного підприємства "Укртрансфармація".

На аукціон виставляється:

- Приміщення аптеки, загальною площею 382,6 м.кв., за стартовою ціною 786 087,00 гривень, в т.ч. ПДВ.

Майно знаходиться за адресою: Рівненська обл., м. Сарни, вул. 17 Вересня, 17.

Ознайомитись з майном можна щоденно з 9.00 до 17.00 год. в робочі дні за місцем знаходження майна.

Кінцевий термін прийняття заявок та гарантійного внеску - 25 грудня 2009 року.

Бажаючі взяти участь в аукціоні вносять гарантійний внесок у розмірі 10 % від стартової ціни майна на р/р біржі 2600385 в РОД БАТ РБ "Аваль", МФО 333227, код ЗКПО 23302583, або в касу біржі.

Витрати по підготовці та проведенню аукціону будуть покладені на переможця аукціону.

За реєстрацію заяви на участь в аукціоні учасники сплачують 17,00 грн. Аукціон відбудеться 29 грудня 2009 року об 11:00 год. за адресою: м. Рівне, вул. Драгоманова, 27.

Довідки за тел.: (0362) 62 05 88; 62 05 24.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/111-09-4576 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю "Готельно-апартаментний комплекс Україна" (65058, м. Одеса, Французький бульвар, буд. 54/23, код ЄДРПОУ 34321810), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Лефтерєва Радіона Миколайовича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/108-09-4573 визнано банкрутом Приватне підприємство "Центрум-Офіс", 65020, м. Одеса, вул. Базарна, буд. 71, код ЄДРПОУ 36043096, відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Іскренко Лілію Костянтинівну. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/116-09-4581 визнано банкрутом Приватне підприємство "Сервіс-Актив", (65020, Одеська обл., м. Одеса, вул. Л.Толстого, буд. 28, код ЄДРПОУ 36044634), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Оверчука Олега Дмитровича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/112-09-4577 визнано банкрутом Приватне підприємство "УКРКОЖ-ПЕРЕРОБКА" (65020, м. Одеса, вул. Льва Толстого, буд. 28, код ЄДРПОУ 35359315), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Галайчука Сергія Романовича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/109-09-4574 визнано банкрутом Приватне підприємство "Моби-Тайм" (65020, м. Одеса, вул. Льва Толстого, буд. 28, код ЄДРПОУ 36109921), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Бойко Дмитра Анатолійовича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/115-09-4580 визнано банкрутом Приватне підприємство "Глобал-Трейс" (код ЄДРПОУ 35241490, 65020, м. Одеса, вул. Льва Толстого, буд. 28), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Галайчука Сергія Романовича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/118-09-4583 визнано банкрутом Приватне підприємство "ПРИМА-АРГУМЕНТ" (65020, м. Одеса, вул. Базарна, буд. 71, код ЄДРПОУ 35992919), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Галайчука Сергія Романовича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/104-09-4391 визнано банкрутом Приватне підприємство "Адонис-Групп" (65020, м. Одеса, вул. Базарна, буд. 71, код ЄДРПОУ 35818330), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Оверчука Олега Дмитровича. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Постановою Господарського суду Одеської області (65119, м. Одеса, проспект Шевченка, 29) від 19.10.2009 по справі № 1/119-09-4585 визнано банкрутом Приватне підприємство "Лига-Фактум" (65020, м. Одеса, вул. Базарна, буд. 71, код ЄДРПОУ 36043887), відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено Матійчук Олену Рафаїлівну. Заяви кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Господарським судом Львівської області (вул. Личаківська, 128, м. Львів, 79014) 04.12.2009 р. у справі № 21/153 Відкрите акціонерне товариство "Львівтекстиль" (вул. Зелена, 147, м. Львів, 79035; ідентифікаційний код (ЄДРПОУ) 01552262; рах. № 2600600002403 у філії БАТ "Укрексімбанк" м. Львів. МФО 325718) визнано банкрутом і викрито ліквідаційну процедуру.

Обов'язки ліквідатора покладено на Босака Олега Євгеновича, який проживає за адресою: вул. Дем'янська, буд. 4 кв. 68, м. Львів, 79031; ідентифікаційний код 2962909319, ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства АВ № 499030.

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення про визнання боржника, який ліквідується, банкрутом.

18.12.2009 року о 10 годині Українська Універсальна товарна біржа проводить аукціон з продажу активів платника податків, які перебувають у податкової заставі. ДПІ в м. Лисичанськ, ВАТ «Лисичанськвугілля» (код 32359108).

Лот №1. Будівля складу ДКБ заг. пл.584,20 кв. м, инв. № 351 розташоване за адресою: Луганська обл., м. Новодружеськ, вул. Дзержинського, 1-В, база ШБУ. Початкова (стартова) ціна - 100453,00 грн. у т. р. ПДВ.

ДПІ в Лутугинському районі ВП «Шахтоуправління Луганське» (код 26410557).

Лот №1. Незавершене капітальне будівництво триповерхової будівлі з підвалом, ступінь придатності приблизно 50% розташоване за адресою: Луганська обл., м. Луганськ, с. Ювілейне, територія Шахтоуправління Луганське. Початкова (стартова) ціна - 108221,00 грн. у т. р. ПДВ.

Порядок розрахунків - повна оплата активів покупцем протягом трьох банківських днів після укладення договору купівлі-продажу.

У випадку відмови від підписання Покупцем протоколу аукціону або договору купівлі-продажу придбаного майна, гарантійний внесок Покупцю (переможцю аукціону) не повертається.

Усі затрати по оформленню прав власності несе покупець.

Гарантійний внесок у розмірі 10% від стартової ціни вноситься на р/р 2600700004058 в АКБ «Правекс-Банк», МФО 321983, код ЗКПО 16470831, Українська Універсальна товарна біржа, м. Київ, пр-т Академіка Глушкова, 1, пав. № 6.

17,00 грн. - реєстраційний внесок за участь в аукціоні вноситься на р/р 26000168371 в «Райффайзен банк Аваль», ЛО № 1 ЛОД «РБ Аваль», МФО 380805, код ЗКПО 30516050, ТОВ «ЛОТ», м. Луганськ, кв. Олексіїва, 13.

Прийняття заявок на участь в аукціоні приймається за одну добу до назначеної дати аукціону за адресою: м. Луганськ, кв. Олексіїва, 13.

Довідки за телефонами: (0642) 34-43-23, (044) 596-96-24.

Ухвалою господарського суду Кіровоградської області (вул. В. Чорновола, 29/32, м. Кіровоград, 25022) від 05.10.2009 р. порушено провадження у справі № 10/47 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Товарно-сировинна компанія» (код ЄДРПОУ 30663474, проспект Інженерів, 15, м. Кіровоград, 25030, р/р 26002301333101, ФКЦВ «Промінвестбанк», МФО 323301).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Косаренка Вадима Анатолійовича, ліцензія серія АВ № 158408 від 13.11.2006 р., адреса: 25006, м. Кіровоград, вул. Острівська, 4, кв. 31.

Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня публікації.

Ухвалою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, буд. 44-Б) від 30.10.2009 року порушено провадження у справі № 44/684-б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Торгівельний дім «Промбудпостачання» (ідентифікаційний код — 35850217; 01021, м. Київ, вул. Грушевського, 28/2, н/п 43, п/р 260073001857 Буковинська філія ВАТ «ВіЕЙБІ БАНК», МФО 356657) та введено процедуру розпорядження майном.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Чабака Олексія Григоровича (ліцензія серія АВ № 307542 від 15.06.2007 р.; 16400, м. Борзна, Чернігівська обл., вул. Куйбишева, буд. 20 «А»).

Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Благодійне християнське товариство «Дім милосердя» повідомляє про Загальні збори Товариства, які відбудуться 15 грудня 2009 року за адресою: м. Ірпінь, вул. Спартак, 3. Початок зборів о 09.00 год.

Порядок денний:

- Обрання та звільнення членів Правління Товариства.
- Обрання та звільнення Наглядової ради Товариства.
- Обрання та звільнення Директора Товариства та його заступників.

Для реєстрації та участі у Загальних зборах Товариства, члени повинні мати при собі паспорт, або інший документ, що посвідчує особу. Довідки за телефоном: 04597-92-110.

Уповноважена особа Шумейко Т. Ф.

Господарський суд Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) ухвалою від 10.11.2009 року порушив справу № 12/94-Б-09 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю "Агрокомінвест" код ЄДР 32989767, проспект Ушакова, 43, кім. 413, м. Херсон, 73003).

Ухвалою від 19.11.2009 року у справі № 12/94-Б-09 було введено процедуру розпорядження майном боржника, розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Крижановського Миколи Михайловича (ліцензія серії АВ № 347136 від 30.07.2007 року, адреса: вул. Калініна, 125-А, кв. 18, м. Херсон, 73008, тел. (0552) 31-13-17, (050) 318-62-65).

Заяви кредиторів з грошовими вимогами до боржника та документами, які їх підтверджують, та заяви осіб, які бажають взяти участь в санації боржника, повинні бути подані до господарського суду Херсонської області протягом тридцяти днів від дня опублікування цього оголошення.

Господарський суд Херсонської області виніс ухвалу від 10.11.2009 р. по справі № 12/84-Б-09, якою відкрив процедуру розпорядження майном Товариства з обмеженою відповідальністю «Атлантида-Агро», код ЄДРПОУ 34088114, (юридична адреса: Херсонська обл., Високопільський р-н, с. Іванівка, вул. Перемоги, 50-А).

Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Запорожця Дмитра Юрійовича, ліцензія АВ № 081063.

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення за адресою: 73000, м. Херсон, Головопштамт, а/с 48, та за адресою Господарського суду Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18).

Довідки за тел.: (0552) 44 13 61; 22-21 -74.

Позачергові загальні збори акціонерів Відкритого Акціонерного Товариства «Приморець» відбудуться 12 січня 2010 р. о 15-00 г. за адресою: м. Феодосія, смт. Приморський, вул. Десантників — 1, ВАТ «Приморець», 3-й поверх, кімната переговорів.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

- Про попередні підсумки фінансово-господарської діяльності ВАТ «Приморець» за 2009 рік.
- Про загальні напрями фінансово-господарської діяльності ВАТ «Приморець» на 2010 рік.
- Про участь ВАТ «Приморець» в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Суднобудівний завод «Приморець».
- Про затвердження розміру, складу і вартості внеску ВАТ «Приморець» в статутний капітал Товариства з обмеженою відповідальністю «Суднобудівний завод «Приморець».
- Про узгодження нової редакції Статуту Товариства з обмеженою відповідальністю «Суднобудівний завод «Приморець».
- Про представництво інтересів ВАТ «Приморець» в правовідносинах з питань участі в Товаристві з обмеженою відповідальністю «Суднобудівний завод «Приморець».

Реєстрація акціонерів проводиться з 14-30 до 14-50 згідно з Реєстром станом на 11.01.2010 р. Для реєстрації акціонерам необхідно мати документ, що засвідчує особу, представникам акціонерів — документ, що засвідчує особу і оформлену в установленому порядку довіреність.

З усіма матеріалами, що стосуються порядку денного, можна ознайомитися за місцем знаходження Товариства у робочий час.

Телефон для довідок: (06562) 6-40-17.

Правління

Регіональне агентство з питань банкрутства в АР Крим та м. Севастополі разом з Державним підприємством спеціалізованим ремонтно-будівельним трестом "Кримспецгидрорембуд" (м. Ялта, вул. Васильєва, 16, код ЄДРПОУ 05457033) виставляє на аукціон наступне майно:

Лот № 1 - Серійний морський самохідний плавучий кран "Чорноморець", будівельний № 39, 1985 року побудови, інвентарний № 854, реєстровий № 843126 та додаткове обладнання серійного морського самохідного плавучого крана "Чорноморець", будівельний № 39, які розташовані за адресою: м. Ялта, територія торгівельного порту.

Початкова ціна - 2 887 296,00грн. з врахуванням ПДВ.

Для реєстрації в аукціоні покупець сплачує реєстраційний внесок - 17грн. і гарантійний внесок - 10% від вартості майна, які перераховуються на рахунок Регіонального агентства з питань банкрутства в АРК та м. Севастополі (код ЄДРПОУ 31059557, р/р 26004440025300 у КРФ АКБ "УСБ", м. Сімферополь, МФО 324010).

Заяви на участь у аукціоні приймаються по 25.12.2009р. включно за адресою: 95013, м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 76, к. 7 (Регіональне агентство з питань банкрутства в АРК та м. Севастополі).

Довідки за телефоном - 8 (0652) 51-88-53 з 9:00 по 17:00.

Особисто з об'єктами можливо ознайомитись з 9:00 по 16:00 за їх місцезнаходженням.

Аукціон відбудеться 29.12.2009р. об 11:00 за адресою: м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 76, к. 7.

Ухвалою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, буд. 44-Б) від 30.10.2009 року порушено провадження у справі № 44/685-б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Промислова компанія «Солос» (ідентифікаційний код - 35921350; 01011, м. Київ, вул. Рибальська, буд. 13, п/р 2600430011030, Буковинська філія ВАТ «ВіЕЙБІ Банк», МФО 356657) та введено процедуру розпорядження майном.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Чабака Олексія Григоровича (ліцензія серія АВ № 307542 від 15.06.2007 р.; 16400, м. Борзна, Чернігівська обл., вул. Куйбишева, буд. 20 «А»).

Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Ухвалою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, буд. 44-Б) від 30.10.2009 року порушено провадження у справі № 44/683-б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Консалтингове бюро «Діалект-Синтез» (ідентифікаційний код — 35895897; 01034, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 33-Б, п/р 260043001971 Буковинська філія ВАТ «ВіЕЙБІ БАНК», МФО 356657) та введено процедуру розпорядження майном.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Чабака Олексія Григоровича (ліцензія серія АВ № 307542 від 15.06.2007 р.; 16400, м. Борзна, Чернігівська обл., вул. Куйбишева, буд. 20 «А»).

Вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Луганської області від 19.11.09 р. по справі № 21/936 товариство з обмеженою відповідальністю «Інвар», юридична адреса: Луганська обл., м. Стаханов, вул. Макерова, 11/81, код ЄДРПОУ 30648346, визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Мельничука О. М, який мешкає: 94214, Луганська область, м. Алчевськ, вул. Сарматська, буд. 30, кв.16 (ліцензія АВ №158345 від 26.10.06 р.).

Вимоги кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення.

Ухвалою господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 24.11.2009 р. порушено провадження та введено процедуру розпорядження майном у справі № 45/46 Б про банкрутство КСП «Ставки» (84452, Донецька область, Краснолиманський район, с. Ставки (ін. код 00848894).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Дрюк Надію Олексіївну (84313, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Катеринича, 13, кв. 7, ліцензія АВ № 498950).

Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Ліквідатор ТОВ "Мелітопольський завод підшипників сковзання" повідомляє про проведення публічних торгів (аукціону) з реалізації майна підприємства-банкрута.				
На публічні торги виставляється наступне майно в кількості 49 одиниць:				
Лот №1:				
№ п/п	Найменування об'єкта	Марка, модель	кількість	
1	Автомат вертикально-протяжної	МП7-730	1	
2	Автомат специальный	АС-0584	1	
3	Ванна	НО-478	1	
4	Ванна	В-002	1	
5	Ванна консервации	НО 478	3	
8	Вертикально-протяжної станок	7МП-710	2	
10	Вертикально-протяжної станок	МП7-710	5	
15	Вертикально-протяжної станок	7МП-968	2	
17	Вибрационный станок	1583	1	
18	Виброгальтовочный полуавтомат	ВУ-200	1	
19	Емкость	НО-372	1	
20	Конвейер	НО-522	1	
21	Машина для резки бумаги	НО-672 М	1	
22	Моечная машина	НО-637	1	
23	Монорьеса с кошкой под таль	АПК	1	
24	Полировально-моечная машина	НО-637	1	
25	Прибор	20У-36	2	
27	Радиозел трансляционный	ТУ-100	1	
28	Рулонница	рулонница	3	
31	Специальный автомат для фрезерования	АС-0584	5	
36	Специальный протяжної станок	МП7-710	2	
38	Специальный сверильный станок	47-3280	1	
39	Специальный токарный полуавтомат	СТ 1473	2	
41	Специальный токарный станок	СТ 1473	2	
43	Специальный фрезерный автомат	ГФ 237	1	
44	Специальный фрезерный станок	АС-584	1	
45	Станок для запилочки вкладышей	ПД-875	1	
46	Станок для снятия фасок	СН 031	1	
47	Тепловая завеса в складе ФСО	тепл.завеса	1	
48	Установка для консервации вкладышей	18-1-12-01-00	1	
49	Электроталь	ВТ	1	

Початкова ціна продажу 65384,00 грн., без ПДВ.

Гарантійний внесок в розмірі 10% від початкової вартості зараховується на рахунок ТОВ "Мелітопольський завод підшипників сковзання" №26006211475001 в ЗРУ КБ "ПриватБанк", МФО 313399, ЄДРПОУ 31067353. Заявки на участь в аукціоні подаються до **08 січня 2010р.** включно. Договір купівлі-продажу укладається протягом 15 днів з моменту затвердження протоколу проведення публічних торгів.

Умови участі в аукціоні за телефоном: (061) 270-86-09.

Публічні торги (аукціон) відбудуться **11 січня 2010 р.** об 11.00 за адресою: м. Запоріжжя, вул. 40 років Радянської України, 92А.

УТИЛІЗАЦІЯ КОМП'ЮТЕРІВ

тел. (044) 58-58-801
(044) 58-58-802
факс (044)58-58-800

e-mail: solyaris@solyaris.com.ua
www. solyaris.com.ua

Завтра в Україні без істотних опадів, лише у західних областях та в Криму може дощити (у Карпатах невеликий сніг). Температура у східних областях вночі 3—8°, вдень 1—3° морозу; у західних областях, Криму та на півдні Одещини вночі 0—5°, вдень 2—7° тепла; на решті території вночі 1—6° морозу, вдень близько 0°. У Києві та області також переважно сухо, стовпчик термометра покаже від 1—3° морозу вночі до 0—2° тепла вдень.

Протез мозку і душеприймач

КОЛИ ФАНТАСТИКА — РЕАЛЬНІСТЬ?

Український учений, доктор медицини США Костянтин Расін винайшов спосіб безсмертя людини на основі власної теорії будови атомного ядра, про це з'явилася інформація в Інтернеті.

Расін уже має патент на технологію в галузі біокібернетики мозку людини, яка, за словами винахідника, дозволить протезувати функції окремих відділів мозку. «Хороша новина, — сказав учений. — Можливо, ми ніколи не помремо. Річ у тім, що технології в сфері біокібернетики мозку дозволяють нам уже найближчим часом технічно вийти на рівень приладобудування, що дозволяє протезувати комплексні функції мозку».

Крім того, учений не виключив, що на основі цієї технології вдасться створити електронний пристрій — своєрідний «душеприймач», у який можна буде пересаджувати особистість людини, що помирає. Він повідомив, що зараз у двох університетах у Брістолі йдуть розробки з конструювання роботів-андроїдів, яких неможливо відрізнити від реальних людських тіл. Мовляв, це не буде подоба «зомбі», а незалежна, мисляча особистість, мозок якої пересадили.

При цьому винахідник пояснив, що ще в жовтні минулого року він розпові-

дав про цю технологію офіційній владі України, але в його розробку ніхто не повірив, а уже в березні 2009 року японці зібрали пристрій на основі схожої технології. «Зараз це вже ніхто не вважає фантастикою або якимись казками. Це — реальність», — підкреслив Расін.

За словами вченого, біокібернетика мозку людини — це зовсім нова наука, заснована на розробленій ним новій теорії будови атомного ядра. Його гіпотеза кардинально відрізняється від загальноприйнятої теорії будови атома Резерфорда-Бора. Зокрема, відповідно до теорії Расіна, атом складається не з протонів, нейтронів і заряджених електронів, а є цілісною субстанцією. «Реально, атомне ядро складається з потоків плазми, які рухаються з певною частотою, певними траєкторіями, у відповідності з принципом тривимірності простору», — підкреслив він.

На думку винахідника, його теорія будови атома відкриває найширші перспективи у багатьох галузях. Вона дозволяє зв'язати в єдине ціле всю фізику: від простої механіки Ньютона до

найскладнішої і сучасної — квантової механіки. Можливо йдеться про принципово нові конструкції двигунів і системи одержання енергії.

Учений підкреслив, що впровадження цих відкриттів є питанням захисту національних пріоритетів країни, що могла б стати лідером прогресивних технологій. «Якщо цього не робити, ми втратимо можливість нашого фізичного, особистісного, інтелектуального безсмертя, і це не жарт», — наголосив Расін.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

ДО РЕЧІ

Раніше вважали, що медузи — єдині безсмертні істоти на Землі. Гідроїд Turritopsis nutricula, що має в діаметрі лише 4—5 мм, — унікальна тварина, яка здатна омолоджуватися.

«Безсмертя» від лукавого
За християнськими переказами перші люди — Адам та Єва були безсмертними, їх тіла не горіли у вогні і не тонули у воді. Після гріхопадіння вічною залишилася лише душа, а люди, вигнані з раю, почали старіти та вмирати. Відтоді пошуки панацеї від усіх хвороб, еліксиру вічної молодості та безсмертя стали головними в історії людства. Жодна епоха не обходилася без якогось чудодійного засобу — від молодильних яблук до кремлівських пілюлок. Тепер ось — «протез комплексних функцій мозку» лікаря Расіна.

Медики уже прокоментували заяву колеги, вважаючи неможливим її втілення, а при втіленні вкрай сумнівною якість отриманого безсмертя. Втім, мало до яких ще висот найближчим часом розвинеться вітчизняна біокібернетика: може, й справді знайдеться умілець, що зніме копію чийось мізків і помістить їх в бляшанку, робота чи гумову ляльку. Куди саме, не так вже й важливо, та чи можна буде вважати такий акт переміщенням душі? І найбільшому генію не під силу запхати в «душеприймач» душу — безсмертну нематеріальну сутність, що, власне, і структурує людську особистість, сплавляючи до купи всі прояви її буття: мислення, свідомість, почуття, відчуття, волю, дії.

Те, що душа не міститься в мозку, факт відомий. Описано чимало випадків, коли пошкодження мозку чи видалення якоїсь його частини внаслідок поранення, гідроцефалії не впливали на психофізичний стан людини. Ще з часів античності тілесними органами душі вважалися мозок та серце, що були також органами сприйняття, пізнання та мислення. Весь життєвий досвід нашої розумово-чуттєвої діяльності «архівується» у нематеріальній душі на довічне зберігання.

Порушення духовних засад буття: лихі думки, погані почуття, аморальні вчинки шкодять душі, руйнуючи її. виправити помилки можна через покаєння — переусвідомлення думок, зміну почуттів та вчинків. Без моральності розум лише безприс-трасний виконавець. Реагуючи на вашу думку, спеціальні біопротези за 0,08 секунди зупиняють авто до того, як воно вдариться в іншу машину, увімкнуть телевизор чи мобільний... А ще натиснуть спусковий гачок зброї, як тільки ви подумаете «противник» чи «убив би». Розібратися з тим, чи варто це було робити насправді, — це вже інші клопоти, що можуть з'явитися при впровадженні інших винаходів К. Расіна, серед яких є й проект «горгона» — біокібернетична система наведення стрілкової зброї.

Галина БОНДАРЕНКО.

Як баба хотіла стати молодою

ПРИТЧА

У одному селі був млин, який старих жінок перемелював на молодих дівчат. Почула про це одна баба, зібралася в дорогу та й пішла до того села. Дуже їй хотілося роки свої скинути. Прийшла вона врешті-решт на місце, думала, чергу застане, та людей не було, лише мельник. «Так, — каже баба мірошнику, — візьми яку плату з мене, та й дай перемелюй швидше, бо тяжко вже старою мені жити».

— Добре, — відповідає мірошник — зараз все зробимо, та спочатку зайдіть до млина, там на столі лежить велика книга. У тій книзі знайдіть себе і прочитайте все, що там записано про ваше життя. Після цього під прочитаним поставте підпис, що ви погоджуєтесь з тим, що всі ці вчинки перейдуть у ваше нове життя. Пішла баба книгу

читати. Вийшла через деякий час зажурена та й питає мірошника: «А можна я всього дві події витру з минулого?».

— Ні — каже мірошник.

— Ну, а хоч одну? — з надією питає баба.

— Жодної, я ж сказав! — уже сердито відповів мельник. — Ну, що будете перемелюватися?

— Ні, — відповіла, подумавши стара. — Піду потихеньку додому, бо який сенс у новому житті, як у нього перейдуть ті мої вчинки, про які хотілося б забути.

В українському фольклорі було поширення порівняння людини, її життя з зерном. Тому образ млина, що перемелює людську плоть, надаючи їй нових якостей, був для наших предків зрозумілим і логічним, так само як і розуміння того, що не можна стати новою людиною, не позбавившись моральних вад. У селах Рівненського Полісся ще донедавна можна було зустріти народні картини із зображенням млина, до якого входять старі баби, а виходять молоді дівки.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.
Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.
► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Рукописів не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
Ⓜ Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.
Передплатні індекси:
для фізичних осіб — 40224, 08775,
для підприємств і організацій — 60955.
Передплатна ціна на 2009 рік:
для фізичних осіб — 10,00 грн.
та 6,00 грн.,
для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.
Друк:
ТОВ «Мера-Поліграф»,
02660 м. Київ,
вул. Алма-Атинська, 2/1,
тел. (044) 451-86-70
Зам. 15775
Макет, верстка —
редакція газети
«Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

